

124. TORSTAINA 4. JOULUKUUTA 2014

kello 16.01

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Suullinen kyselytunti

- 1) Suullisia kysymyksiä 6

Vastaamassa ovat seuraavat ministerit:

Pääministeri Alexander Stubb

Valtiovarainministeri Antti Rinne

Liikenne- ja kuntaministeri Paula Risikko

Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori

Sisäministeri Päivi Räsänen

Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru

Peruspalveluministeri Susanna Huovinen

Puolustusministeri Carl Haglund

Kulttuuri- ja asuntonministeri Pia Viitanen

Maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo

Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri Lenita Toivakka

Sosiaali- ja terveysministeri Laura Rätty

Ympäristöministeri Sanni Grahn-Laasonen

Keskustelu

- 2) Pohjoismaat EU:ssa — EU Pohjoismaissa 18

Keskustelualoite KA 10/2014 vp

Ainoa käsittely

- 3) Pohjoismaiden neuvosto Suomen valtuuskunta toimintakertomus
2013 33

Kertomus K 14/2014 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 15/2014 vp

Ensimmäinen käsittely

- 4) Kansalaisaloite eduskunnalle avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta (KAA 3/2013 vp) 38
- Muu asia M 10/2013 vp
Suuren valiokunnan mietintö SuVM 2/2014 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2014 vp

Ainoa käsittely

- 5) Hallituksen vuosikertomus 2013; Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2013 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta 49
- Kertomus K 12/2014 vp
Kertomus K 16/2014 vp
Tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 7/2014 vp
- 6) Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan tarkastuksen ja valvonnan raportti 2014 52
- Kertomus K 15/2014 vp
Tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 8/2014 vp

Ensimmäinen käsittely

- 7) Hallituksen esitys eduskunnalle osuuskunnan ylijäämänjaon verotusta koskevien säännösten muuttamiseksi..... 53
- Hallituksen esitys HE 130/2014 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/2014 vp
- 8) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilusta 54
- Hallituksen esitys HE 251/2014 vp
Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 26/2014 vp
- 9) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta..... 58
- Hallituksen esitys HE 241/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 13/2014 vp
- 10) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta..... 59
- Hallituksen esitys HE 249/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 14/2014 vp
- 11) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle 61
- Hallituksen esitys HE 186/2014 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 29/2014 vp

12)	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta	66
	Hallituksen esitys HE 255/2014 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö StVM 30/2014 vp	
13)	Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työsopimuslain 13 luvun 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja työttömyysturvalain 7 luvun 3 §:n 3 momentin kumoamisesta	67
	Hallituksen esitys HE 198/2014 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 10/2014 vp
Lakialoite LA 66, 78/2014 vp
Toimenpidealoite TPA 36/2012 vp	
14)	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta	70
	Hallituksen esitys HE 280/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 15/2014 vp	
15)	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain muuttamisesta	70
	Hallituksen esitys HE 281/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 16/2014 vp	

Lähetekeskustelu

16)	Kalastuslaki ja eräät siihen liittyvät lait.....	70
	Lakialoite LA 57/2014 vp (Jari Myllykoski /vas ym.)	
17)	Laki työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n ja yleisestä asumistuesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	71
	Lakialoite LA 82/2014 vp (Silvia Modig /vas ym.)	
18)	Laki alkoholilain 33 §:n muuttamisesta.....	72
	Lakialoite LA 90/2014 vp (Timo Heinonen /kesk ym.)	
19)	Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta	75
	Lakialoite LA 92/2014 vp (Kauko Tuupainen /ps ym.)	
20)	Laki ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain muuttamisesta	77
	Lakialoite LA 95/2014 vp (Pentti Kettunen /ps)	
21)	Laki väylämaksulain kumoamisesta	77
	Lakialoite LA 97/2014 vp (Eeva-Johanna Eloranta /sd ym.)	

- 22) Laki sairausvakuutuslain 9 luvun 1 §:n muuttamisesta 78
Lakialoite LA 99/2014 vp (Aino-Kaisa Pekonen /vas ym.)
- 23) Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta 79
Lakialoite LA 101/2014 vp (Silvia Modig /vas ym.)

Mietintöjen pöydällepano

- 24) Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle: Sotilasosaston asettaminen korkeaan valmiuteen osana Ruotsin, Suomen, Norjan, Viron, Liettuan, Latvian ja Irlannin muodostaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroa 1.1.—30.6.2015 80
Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2014 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 17/2014 vp
- 25) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuloverolain 20 §:n ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta 80
Hallituksen esitys HE 176/2014 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2014 vp
Lakialoite LA 55/2013 vp
- 26) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuotannollisten investointien korotetuista poistoista verovuosina 2013 ja 2014 annetun lain muuttamisesta 80
Hallituksen esitys HE 269/2014 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 34/2014 vp
Lakialoite LA 67/2014 vp
- 27) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 d §:n sekä tuloverolain 124 ja 124 a §:n muuttamisesta 80
Hallituksen esitys HE 180/2014 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 36/2014 vp
- 28) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aluehallintovirastoista annetun lain ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta 81
Hallituksen esitys HE 209/2014 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 33/2014 vp
- 29) Hallituksen esitys eduskunnalle kestävän metsätalouden määräaikaiseksi rahoituslaiksi sekä laeiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain kumoamisesta sekä kestävän metsätalouden rahoituslain kumoamisesta 81
Hallituksen esitys HE 138/2014 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 21/2014 vp

- 30) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kalastuslain 8 a ja 88 §:n, metsästyslain 8 §:n ja poronhoitolain 2 §:n muuttamisesta 81
Hallituksen esitys HE 194/2014 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 22/2014 vp
- 31) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi FLEGT-lupajärjestelmästä 81
Hallituksen esitys HE 178/2014 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 23/2014 vp
- 32) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 81
Hallituksen esitys HE 258/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 15/2014 vp
- 33) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 81
Hallituksen esitys HE 202/2014 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 31/2014 vp
- 34) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lentoliikenteen päästökau- 81
pasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 238/2014 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 22/2014 vp
- 35) Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenvertaisuuslaiksi ja eräksi 81
siihen liittyviksi laeiksi; Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenver-
taisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen
esityksen (HE 19/2014 vp) täydentämisestä
Hallituksen esitys HE 19/2014 vp
Hallituksen esitys HE 111/2014 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 11/2014 vp

Puhetta johtivat puhemies Eero Heinäluoma (16.01—18.15), toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti (18.15—20.53) ja ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi (20.53—22.23).

Nimihuuto

Nimihuudossa merkittiin täysistunnosta poissa oleviksi seuraavat 16 edustajaa (e = eduskunta-

työhön liittyvä tehtävä; s = sairaus; p = perheva-

paa):

Mikko Alatalo /kesk
Jukka Gustafsson /sd
Anna-Maja Henriksson /r (e)
Lauri Ihalainen /sd (e)
Olli Immonen /ps (s)
Ilkka Kanerva /kok (e)
Pia Kauma /kok (e)
Merja Kuusisto /sd (e)
Markku Mäntymaa /kok (s)
Elisabeth Naucélér /r

Mats Nylund /r
 Pentti Oinonen /ps (s)
 Heli Paasio /sd
 Sirpa Paatero /sd
 Annika Saarikko /kesk (p)
 Erkki Tuomioja /sd (e)
 Jutta Urpilainen /sd

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuivat seuraavat
 3 edustajaa:

Elisabeth Nauc  r /r (16.16)
 Jutta Urpilainen /sd (16.19)
 Jukka Gustafsson /sd (16.35)

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

1) Suullisia kysymyksiä

Puhemies Eero Heinäluoma: P  v  j  rjestyksen 1) asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittä kysymyksen läsnä olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

N:o 125 Poliittinen väkivalta

¹ **Mika Raatikainen /ps:** Arvoisa herra puhemies! Ylihuomenna on monelle suomalaiselle vuoden tärkein päivä, itsenäisyyspäivä. Suomen itsenäisyyden ja vapauden puolesta taistelleista monet menettivät henkensä, osa terveytensä. Kiitos ja kunnia heille.

Valitettavasti pieni ryhmä ihmisiä ei ymmärrä vapauden mukanaan tuomaa vastuuta (Hälinää — Puhemies koputtaa) elää niiden sääntöjen mukaan, jotka vaaleilla vapaasti valittu eduskunta on luonut. Viime vuosina on useasti ensin uhottu ja sitten tuhottu, ja näyttö siltä, että näiden pikku anarkistiryhmien puuhastelut jatkuvat edelleen. Vain joitakin päiviä sitten rikottiin perussuomalaisten Helsingin piirin vaalitoimiston ikkunat jo toistamiseen lyhyen ajan sisällä, ilmeisenä tarkoituksena estää laillinen toiminta tiloissa.

Arvoisa ministeri Räsänen, mihin toimiin valtiovalta on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä turvata-

seen kansalaisten, järjestöjen ja poliittisten puolueiden demokraattisen ja perustuslaillisen oikeuden toimia ilman, että vasemmistoanarkistit, ääri-islamistit tai muut vastaavat laittomin keinoin häiritsevät ja estävät toimintaa?

Puhemies Eero Heinäluoma: Pyydän edustajia ottamaan paikkansa ja välttämään liikkumista kyselytunnin aikana.

² **Sisäministeri Päivi Räsänen:** Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten puoluetuomiston ikkunoiden rikkominen ja tuhoaminen on ehdottomasti tuomittava teko. On tärkeää, että poliisi huolellisesti nämä selvittää ja että myös rikoksen tehneet sitten saadaan vastuuseen teoistaan. Suojelupoliisin tehtävänä on seurata ryhmiä, jotka voivat saada tämäntyyppistä vahinkoa aikaan. Mainitsitte esimerkiksi nämä anarkistiryhm  t, ja tässä todellakin suojelupoliisi tekee sellaista työtä, jossa seurataan sellaisia ryhmiä ja henkilöitä, jotka mahdollisesti voivat olla demokratiaa ja myös valtiollisia elimiä uhkaamassa. Toki myös sitten paikallispoliisilla on oma tärkeä tehtävänsä järjestyksestä ja turvallisuudesta huolehtimisessa.

Puhemies Eero Heinäluoma: Pyydän edustajia, jotka tästä aiheesta haluavat esittä lisäkysymyksen, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta.

³ **Mika Raatikainen /ps:** Arvoisa herra puhemies! Muistamme varmaan kaikki hyvin muovinaamareiden ja pikkukepakkojensa taakse piiloutuneen s   litt  v  n ryhmän, joka viime itsenäisyyspäivänä Tampereella luuli, että maailma paranee hevosia hakkaamalla ja poliisin kanssa painimalla. Jotain samantyyppistä lieenee odotettavissa valitettavasti tänäkin vuonna, kun maailma ei yllättäen parantunutkaan näiden vähemmän nerokkaiden maailmanpoliittisten toimenpiteiden avulla.

Naapurimaassamme Ruotsissa on ollut useita mellakoita, joissa kymmeniä autoja on poltettu ja ihmisiä hakattu, rakennuksia tuhottu ja liikkeitä ry  stelt   poliisin katseltua asioita hieman kauempaa. Arvoisa ministeri Räsänen, onko Suomessa pidetty huoli siitä, että turvallisuusviranomaisillamme on riittävät resurssit, varusteet ja koulutus mahdollisten tulevien suurempien mellakkatilanteiden varalta?

⁴ **Sisäministeri Päivi Räsänen:** Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin tätä itsenäisyyspäivää ajatellen poliisi on kyllä varautunut mahdollisiin häiriöihin. Olen viimeksi eilen käynyt poliisin edustajan kanssa läpi tätä tilannetta.

Suurempia uhkaavia ja vaativia tilanteita ajatellen hallitus teki aivan hiljattain nyt täydentävän budjetin yhteydessä ehdotuksen, että eduskunta hyväksyisi 2,7 miljoonan euron lisäyksen poliisin varusteisiin ja kalustoon, jotta pystytään ajankukaisesti erilaisiin vaativiin tilanteisiin, myös terrorismin uhkaan, varautumaan.

⁵ **Timo Soini /ps:** Arvoisa herra puhemies! Ilkivallasta on lyhyt matka väkivaltaan. Arvoisa pääministeri, teillä, niin kuin minullakin, on kokemusta eurooppalaisesta politiikasta. Me emme halua sellaista tilannetta Suomeen, joka osin Euroopassa ja joka Pohjoismaissa vaalikampanjoita ryydittää, poliisisaattueita ja turvamiehiä. Me haluamme olla avoin yhteiskunta, omista lähtökohdistamme asettaa meidän arvomme ja ohjelmamme kansalle äänestettäväksi. Vetoan nyt teihin ja kaikkiin poliittisiin puoluejohtajiin, että yhdessä tuomitsemme kaikkiin kohdistuvan väkivallan, koska sellaista tilannetta meistä kukaan ei halua nähdä, että ihmiset, jotka asettavat itsensä vaaliprosessiin, ovat fyysisesti vaarassa. Nämä tapahtumat ovat aiheuttaneet aika paljon ahdistusta helsinkiläisessä järjestöväesssä. Osa jopa ihmettelee, voivatko he laillisesti kokoontua näissä tiloissa, kun ei tiedä, koska tulee kakosnelonen tai tiili sisään. Eli, pääministeri Stubb, vetoan teihin, että kaikki väkivalta, ilkivalta, kohdistuu se sitten perussuomalaisiin tai kehenkään muuhun, julkisesti yhdessä tuomitaan. Tämä on parempi tie.

⁶ **Pääministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Vetoamus on täten vastaanotettu, ja olen kanssanne tismalleen samaa mieltä. Meidän on tässä ammatissa ja muutoin ihmisinä vastustettava kaikkea, sekä fyysistä että henkistä, väkivaltaa. Tuomitsen vahvasti sen ilkivallanteon, jonka näimme muun muassa perussuomalaisten Helsingin piiritoimiston parissa. Minun mielestäni on erittäin tärkeää, että jokainen suomalainen voi kulkea ympäri maata vapaasti esittämässä mielipiteitään, poliittista näkemystään. Tuomitsen myös kaikki ne, jotka pyhittävät tekonsa päämäärän edessä, antavat palaa aivan täysillä. Sellaisessa yhteiskunnassa me emme halua Suo-

messa elää. Meidän on elettävä turvallisessa yhteiskunnassa, jossa ilmaisunvapaus sallitaan ja se on pyhä ja väkivalta kielletään.

⁷ **Timo Soini /ps:** Arvoisa herra puhemies! Kiitän teitä, pääministeri, tästä.

⁸ **Pentti Kettunen /ps:** Herra puhemies! Minusta tämä perussuomalaisten Helsingin piiritoimiston ikkunoitten särkeminen on oire jostakin laajemmasta. Minä tiedän, että tuolla perukoissa ihmiset tuntevat turvattomuutta sen takia, että poliisin voimavaroja on heikennetty, poliisin rahoja on pienennetty, on lakkautettu kokonaan liikkuva poliisi, ja tämä on johtanut ja on johtamassa siihen, että saattaa olla, että tapahtuu vielä ikäviä asioita. Kysynkin ministereiltä: mitä mieltä te olette, olisiko nyt aika vihdoinkin sisäiseenkin turvallisuuteen kiinnittää enemmän huomiota ja lisätä poliisien voimavaroja, niin että he pystyisivät turvaamaan kansalaiset kaikissa tilanteissa?

⁹ **Sisäministeri Päivi Räsänen:** Arvoisa herra puhemies! Itse asiassa poliisin rahoja ei ole hallituksen toimesta pienennetty, vaan jo vuonna 2012 tehtiin päätös, jolla ryhdyttiin tasokorotuksiin, jotta tuo uhkaava alijäämä saataisiin kurottua umpeen. Silloin tehtiin 30 miljoonan euron edestä päätöksiä määrärahalisäyksistä, ja myös ne uhkaavat leikkaukset torjuttiin budjettikäsitelystä. Ensi vuonna poliisimäärä hivenen lisääntyy: tällä hetkellä meillä on 7 450 poliisia, sitten ensi vuonna se menee yli 7 500:n. Eli tällä vaalikaudella vaikeasta tilanteesta huolimatta poliisien määrä ja poliisin toimintakyky on kyetty turvaamaan, ja siinä mielessä hallitus on nähnyt tärkeäksi kohdentaa voimavaroja vaikeassa taloudellisessa tilanteessa sisäisestä turvallisuudesta huolehtimiseen.

Mutta tulevat vuodet tulevat olemaan vaikeita, ja sen vuoksi on tärkeää, että se parlamentaarinen työryhmä, jonka olen yhdessä ministeri Henrikssonin kanssa asettanut, voi käydä kaikkien eduskuntaryhmien kanssa läpi sitä, millä tavalla varaudutaan noihin tuleviin vaikeisiin talouskehyksiin.

¹⁰ **Pääministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Kyse on varmaan myöskin suuremmasta ilmiöstä ja siitä, miten me käyttäydymme toinen toisiamme kohtaan arvokkaasti ja suvaitsevasti. Meillä on paljon sellaisia aiheita

nyky-yhteiskunnassa, jotka jakavat mielipiteitä. Meillä on myös vaikkapa sosiaalisessa medias-
sa, ja mediassa ylipäättään, liipaisinsormi erittäin
herkässä. Ja sen tyyppisen henkisen väkivallan
tai vihapuheen suhteen, jota me joskus näemme
keskustelupalstoilla tai vaikkapa Facebookissa
tai Twitterissä tai jossain vastaavassa, olisi erit-
tään tärkeää, että me myös aidan poliittisella puo-
lella käyttäydymme tämältyyppisissä tilanteissa
arvokkaasti ja ikään kuin omalla tavallamme
näytämme esimerkkiä. Kyse ei ole missään ni-
messä mielipiteen lietsomisesta tai kaitsemisesta
vaan hyvästä käyttäytymisestä toinen toistamme
kohtaan. Sosiaalinen media on tästä hyvä esi-
merkki. Minun mielestäni se on kuin olohuone,
jossa keskustellaan toisen ihmisen kanssa kas-
vokkain — mitä arvokkaammin, sen paremmin
toinen toistaan ymmärtää.

¹¹ **Ben Zyskiewicz /kok:** Arvoisa herra puhe-
mies! Meillä on kotimaisia ääriyhtymä, oikealla
ja vasemmalla, jotka muodostavat turvallisuus-
han, niin kuin täällä on todettu. Mutta sitten meil-
lä on myös tällaisia ääriyhtymä, jotka ovat
lähteneet taistelemaan esimerkiksi Syyriaan ja
sieltä palanneet koettuaan hyvin väkivaltaisia ta-
pahtumia tultuaan osaksi tällaista suorasukaista
väkivallan käyttöä.

Edustaja Kettunen täällä oli huolissaan poliis-
in määrärahoista. Minä olen huolissani poliisin
toimivaltuuksista. Kun viime aikoina esimerkik-
si oikeusministeriö on keskittynyt lähinnä rikol-
listen erilaisten oikeuksien korostamiseen, niin
kysyn nyt ministeri Räsäselä: onko suomalaisel-
la poliisilla riittävät toimivaltuudet, jotta pysty-
tään asianmukaisella tavalla ennalta estämään ja
torjumaan tällaista vaarallista rikollisuutta?

¹² **Sisäministeri Päivi Räsänen:** Arvoisa herra
puhemies! Todellakin terroriuhka myös Suomes-
sa on suojelupoliisin arvion mukaan lisääntynyt,
koska meillä riskihenkilöiden määrä on kasva-
nut ja myös tuonne terrorialueille matkustaneiden
henkilöiden määrä on kasvanut. Meillä ei ole
tiedossa, että Suomeen tai suomalaisiin kohdis-
tuksi joku tietty harkittu uhka, mutta yksittäisten
tekijöiden väkivallanteot ovat mahdollisia. Sen
vuoksi olemme käynnistäneet lainsäädäntöselvi-
tyksiä, ja jo eduskunnassakin on käsiteltävänä
parhaillaan ehdotukseni, jonka toin siitä, että po-
liisi saisi oikeuden tarkistaa matkustajatiedot
muun muassa lento- ja laivaliikenteessä, jotta

pystyttäisiin mahdollisesti seuraamaan tällaisten
riskihenkilöiden liikkumista. Toivon, että edus-
kunta pian tuon esityksen saa hyväksyttyä.

Sen lisäksi (Puhemies koputtaa) pidän kyllä
tärkeänä, että viranomaisilla olisi tulevaisuudes-
sa mahdollisuus myös nykyistä parempaan ver-
kossa tapahtuvan rikollisuuden valvontaan ja tie-
dusteluun. Siitä on oma työryhmä tällä het-
kellä työskentelemässä, (Puhemies koputtaa) ja
se on ehdottomasti myös tämän värväyksen kan-
nalta tärkeä uudistus.

¹³ **Paavo Arhinmäki /vas:** Arvoisa puhemies!
Suomalaisen yhteiskunnan hienoimpia piirteitä
on se, että me poliitikot voimme liikkua rauhassa
kaikkien ihmisten keskellä, matkustaa metrolla,
tavata ilman pelkoa. Tämä on harvinaisuus muu-
alla maailmassa, ja tästä pitää pitää kiinni. Vali-
tettavasti viime vuosien aikana on nähty hyökkä-
yksiä poliittista sananvapautta vastaan. Tällaista
ei pidä hyväksyä, on sitten kysymys vaalimai-
noston rikkomisesta, puolueloimiston ikkunoiden
rikkomisesta tai esimerkiksi tilaisuuksien häiriö-
köinnistä. Meillä on valitettavan paljon
myös äärioikeiston suoraan poliittikkoihin koh-
distuvasta väkivallasta kokemuksia: kokoomuk-
sen kimppuun on Oulussa hyökätty, Jyväskyläs-
sä vasemmiston kimppuun, Pride-kulkueen kaa-
suhyökkäys tai vaikkapa Porissa vapputilaisuus-
den häiriköinti. Nämä ovat merkkejä siitä, että
yhteiskunta on muuttumassa. Yksi syy tähän on
vihapuheet ja rasismien kasvu, (Puhemies koput-
taa) ja erityisesti netissä sitä levitetään. Kysyisin-
kin viestintäministeri Kiurulta: mitä voidaan teh-
dä sille, että vihapuhe ja rasismi ei vain jatka kas-
vuaan netissä?

¹⁴ **Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru:**
Arvoisa puhemies! Meillä on historiassa, kun
katsotaan taaksepäin, on yksi samanlainen kes-
kustelu käyty yhteiskuntapoliittisesti silloin, kun
havahduttiin siihen, että netti on myös väline,
missä lapsia ja nuoria voi käyttää hyväksi. Sil-
loin ministerikollegani, silloinen liikenne- ja
viestintäministeri Huovinen käynnisti sen kes-
kustelun, että laitetaan pykäliin myöskin tekstiä
siitä, että pyritään paremmin kontrolloimaan si-
tä, mitä verkossa tapahtuu.

Mutta tänä päivänä haaste on siinä, että sa-
maan aikaan kun meidän pitäisi pystyä ehkäise-
mään sitä, mitä verkossa tapahtuu, ja pitämään
huolta siitä, että myöskään vihapuhetta ei lietsot-

taisi, olemme käynnistäneet julkista keskustelua esimerkiksi tiedotusvälineissä siitä, voisiko myös medialla olla rooli siinä, niin että jollakin tavalla pitäisi rekisteröityä tai ottaa kuitenkin selkeästi se alusta haltuun niin, että pitäisi ei vain nimettömänä verkossa kirjoittaa vaan samalla tavalla kuin sanomalehteenkin kirjoittaa nimellä, mutta sekään ei ole edennyt. On paljon toimia, jotka eivät vaatisi edes lainsäädäntöä, jos niistä voitaisiin sopia, ja kansainvälisiä malleja tässä kyllä on.

Minusta pitää löytää keskitie siinä, (Puhemies koputtaa) että verkkoa pitää pystyä kontrolloimaan, mutta ei kuitenkaan tavalla, joka sitten aiheuttaisi sen, että siirryttäisiin massavakoiluun.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämä kysymys on käsitelty.

N:o 126 Lukioiden ja ammattikoulujen lakkautukset

¹⁵ **Tuomo Puumala /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Arvoisa opetusministeri, saimme tänään tiedon, että olette viemässä eteenpäin lukioiden ja ammattikoulujen lakkautuslakia. Olimme siinä toivossa, että tuota lakia ei enää eduskunnalle tuotaisi. 260 miljoonaa euroa kaiken tehdyn päälle aiotaan vielä leikata lukioilta ja ammattikouluilta. Se tarkoittaa sitä, että yksi toimipiste lähtee joka viikko seuraavan puolentoista vuoden ajan, kolmannes lukioista lähtee pois. Valitettavasti myös yläkouluihin tuo vaikuttaa, koska opettajat ovat aika usein yhteisiä.

Te, ministeri Kiuru, olette sanonut, että varsinaisia oppilaitoksia ei lähde mihinkään vaan pelkästään hallinnosta säästetään. Miten se voi olla mahdollista, kun hallinnon kustannukset kokonaisuudessaan ovat noin 100 miljoonaa euroa, vähän reilu, ja te olette leikkaamassa 260 miljoonaa euroa? Me haluamme kuulla totuuden. Totuuden me kyllä kestämmekin, mutta sumutusta me emme kestä. Ministeri, onko teillä lista valmiina? (Puhemies koputtaa) Montako lukiota lähtee, ja mitä ne ovat?

¹⁶ **Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Minä olen kiitollinen siitä, että oppositio kysyy tätä kysymystä, jotta me voimme levittää myös oikeaa tietoa. Ajattelin,

että kun tässä nyt käydään pitempää keskustelua toisen asteen rakenteellisista ja rahoitusuudistuksista, niin puutun vain yhteen seikkaan.

Minusta on nyt tärkeää heti alkuun oikaista se, että tämä hallitus ei ole päättänyt vähentää 260:tä miljoonaa järjestäjäverkosta vaan 69 miljoonaa — edustajan puheessakin vielä vilahteli tämä mediassa esiintynyt epäkohta. Mutta tulen omalta puoleltani jakamaan tätä infoa. Olen tänään käynyt aika laajan lehdistötilaisuuden, jossa yksityiskohdat on käyty läpi, ja olen myöskin ollut ryhmien käytössä eduskunnassa ja olen käynyt myöskin keskustan ryhmässä jo asiaa esittelemässä aikoinaan. Tältä osin tulemme nämä kaikki seikkaperäisesti käymään läpi.

Mutta vielä korostan tämän keskustelun aluksi, että tämä hallitus ei ole tehnyt päätöstä yksikköverkkoon tehtävistä karsinnoista, lopettamisista. Emme ole päättäneet tänään lukioden ja ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön tai aikuiskoulutuksen lopettamisesta tässä valtakunnassa, vaan siitä, että yhteistyö lisääntyy. Missään nimessä emme ole sallineet emmekä halunneet sitä, että yksikköverkkoon puututaan, siihen ei edes valtioneuvosto ole toimivaltainen. Minä toivon, että käydään juuri tästä kysymyksestä keskustelua.

Puhemies Eero Heinäluoma: Pyydän niitä edustajia, jotka tästä aiheesta haluavat osallistua keskusteluun ja esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta.

¹⁷ **Tuomo Puumala /kesk:** Herra puhemies! Olin aika tosissani tuossa kysymyksen loppuosassa, kun sanoimme, että vain totuus olisi tärkeä keskustalle, mutta luulen myös, että Suomen kansa ansaitsisi kuulla tästä asiasta ihan asiallisen ja reilun totuuden. Minä oikeastaan haluan rohkaista teitä voimakkaasti siihen.

Jos puhutaan tuosta asian sisällöstä, niin eikö niin, että jos järjestäjäverkosta otetaan tuon verran, niin te aiotte sitten sen jäljelle jäävän 190 miljoonaa euroa vähentää yksikköhinnoista ja tehdä sen valtionosuusleikkauksina? Eikö se teidän mielestänne todellakaan vaikuta siihen, montako lukiota Suomessa tulevaisuudessa on tai montako ammatillisen koulutuksen järjestäjää ja toimipistettä Suomessa tulevaisuudessa on? Minä väitän, että kaiken jo tehdyn päälle tuollaiset leikkaukset vaikuttavat dramaattisella

tavalla suomalaisen koulutuksen tulevaisuuteen ja siihen, että me voimme nuoria hyvin kasvattaa ja kouluttaa eri puolilla Suomea, myös yläkoulun puolella. Ettekö te ole kanssani samaa mieltä? (Puhemies koputtaa) Ettekö te toivo, että eduskunta vielä vetäisi (Puhemies: Aika on täynnä!) raksit tämän asian päälle?

¹⁸ **Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Katsoin opposition vaihtoehtobudjettia ja toivoin vielä tässä vähän aikaa sitten, että tekin olisitte sitä mieltä, että kuntatehtäviä ei tässä yhteydessä olisi liikaa. Mutta näyttää siltä, että koko eduskunnassa kaikilla on käsitys siitä, että myös opetusministeriön puolella, sen hallintoalalla, kuntatehtäviä on niin paljon, että niitä voidaan karsia.

Itse olen kuulunut aikoinaan siihen vähemmistöön, joka varoitti tästä. Kuntatehtäviä on minusta sopivassa suhteessa. Nyt olemme kuitenkin toimineet niin kuin eduskunta on päättänyt, eli lähdetään siitä, että kuntatehtäviä vähennetään opetusministeriönkin hallinnonalalla. Silloin se tarkoittaa sitä, että kunnat entistä enemmän järjestävät yhteistyössä koulutusta, mutta sillä tavalla, ettei se ole pois nuorilta. Ja nämä pykälät, jotka eduskunnan päätettäväksi tulevat, ovat juuri se tsekkauspiste tälle eduskunnalle, että me varmistamme, että yksikköverkosta tämä ei ole pois. Sen takia on tärkeää korostaa tätä puolta. Minä toivon, että me voimme olla yhdessä sitä mieltä, että yksikköverkosta ei karsita. (Puhemies koputtaa)

Kun edustaja viittasi siihen kysymykseen, mistä nämä loput säästöt tulevat, ja varmaan joku vielä sitä kysyy, niin voisin käydä vielä läpi sen loppuosan.

¹⁹ **Markku Rossi /kesk:** Arvoisa herra puhemies! On aika hämmäntävää kuulla noita ministerin lukuja. Minulla on tässä vielä julkistamaton valtiovarainvaliokunnan mietintöluonnos, jossa tuo 260 miljoonaa euroa on. Vaikea ymmärtää, mistä se sinne on tullut; enpä usko, että edustajat ovat sinne tuon luvun keksineet. Mutta ehkä tämä väittely ei johda pidemmälle.

Arvoisa pääministeri, tähän aikaan normaalisti kouluissa valmistaudutaan kirjoittamaan todistuksia ja jakamaan stipendejä. Nyt siellä valmistaudutaan jakamaan lomautus- ja irtisanomismääräyksiä. Mitä te vastaatte niille isänmaan si-

vistyksen tekijöille, jotka ovat vuosikymmeniä työskennelleet sivistyksen parissa, kun heidät irtisanotaankin ykskaks sanomalla, että tarvitaan säästöjä? Tämä ei edistä suomalaista sivistystä millään lailla.

²⁰ **Pääministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Sivistys ja koulutus ovat meidän yhteiskuntamme tukipilarit. Ilolla ja aika yllpeänä olen saanut kiertää maailmaa puhumassa suomalaisesta koulutuksesta ja suomalaisen koulutuksen maineesta, ei vähintään Pisa-tutkimusten kautta. (Pertti Virtanen: Täällä se ei aina näy!)

Ne päätökset, jotka nyt tehdään, ovat vaikeita. Me olemme tämän hallituskauden aikana joutuneet valtiontaloutta tasapainottaaksemme leikkaamaan kautta laitain: lapsilta, nuorilta, koululaisilta, yliopistoilta, perheiltä, työssä käyviltä ja eläkeläisiltä. Nämä eivät ole helppoja päätöksiä, ei kukaan niistä pidä. Siinä mielessä olen kyllä edustajan kanssa samaa mieltä, että koulutuksesta ja sivistyksestä pitää kaikki leikkaukset minimoida. Mutta toivoisin myös, että kun me käymme tätä keskustelua, niin emme käy sitä mielikuvien kautta ja sitä kautta, että nämä rakenteelliset uudistukset johtaisivat koulujen lakkauttamisiin tai suoriin lomauttamisiin tässä vaiheessa.

²¹ **Outi Alanko-Kahiluoto /vihr:** Arvoisa puhemies! Pääministeri totesi, etteivät nämä säästöt välttämättä johda oppilaitosten tai koulujen sulkemisiin, mutta valitettavasti opiskelijajärjestöt, OAJ ja erilaiset asiantuntijatahot ovat olleet kyllä tästä eri mieltä ja arvioineet, että nämä leikkaukset johtavat aika mittaviin toisen asteen koulutusverkon karsimisiin.

Herää esimerkiksi se kysymys, että kun 15–17-vuotias nuori jää ilman opiskelupaikkaa omalla paikkakunnallaan ja joutuu muuttamaan pois kotoa, millaisia välillisiä kustannuksia tästä sitten seuraa sosiaalipuolella tai perheen taloudelle, millä tavalla tämä uudistus lisää koulutuksellista eriarvoisuutta. Hallituksen kärkihankkeena kuitenkin on ollut nuorten syrjäytymisen vähentäminen ja nuorisotakuu. Eivätkö nämä toimet nyt ole ristiriidassa sen kanssa? Ja muistelen myös, että hallitusohjelmassa on sitouduttu luokioulutuksen kehittämiseen. Miten tämä sopii (Puhemies koputtaa) yhteen sen kanssa?

22 Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Minusta kysymys oli hyvä juuri siinä, että se selitys, miksi emme halua puuttua yksikköverkkoon, on tämä, että nuorisotakuun piirissä on säädetty myös koulutustakusta. Meidän lapsilla ja nuorilla pitää olla oikeus päästä omalla alueellaan kouluun, ja sen takia ei ole sama, mitä tämä eduskunta päättää tätä uudistusta ohjaaviksi lainsäädännön pohjiksi. Olemme esittämässä eduskunnalle, että tähän yksikköverkkoon ei puututa.

Nyt esitän teille, että 260 miljoonaa säästöistä on muilta osin enemmän rakenteellisia kuin järjestäjäverkkoa koskevia, jota koskee siis vain 69 miljoonan euron säästö. Se loppu tulee siitä, että ensinnäkin meillä on paljon ihmisiä, jotka käyvät koulutusta toiseen kertaan toisen asteen koko koulutuksen yleissivistävän osuuden kera, ja on varmaan järkevää pohtia yhteiskunnassa, onko järkeä siinä, että kun on jo käyty yksi toisen asteen koulutus, niin ohjaututaan saman järjestelmän piirissä käymään osa elementeistä uudelleen. Silloin lähtökohta on se, että mennään näyttötutkintojärjestelmän puolelle, ja koulutusprosessien ja osaamisen tunnistamisen kautta ne tehostamisen säästöt ovat yksin jo 78 miljoonaa tässä pohjaehdotuksessa, joka on. Eli lähtökohta (Puhemies koputtaa) on se, että jokainen kävisi sillä tavalla koulussa, että ne jo aikaisemmin opitut kokemukset tunnistetaan uuden tutkinnon osaksi.

23 Ritva Elomaa /ps: Arvoisa puhemies! Olemme valiokunnassa kuunnelleet valtavan määrän asiantuntijoita ja tulleet siihen tulokseen — ja helposti kyllä ajattelen, että näin tämä asia on — että nämä valtavat leikkaukset johtavat lukioverkon harventamiseen. Vai voiko opetusministeri tässä luvata, että yhtään lukiota ei lopeteta? Jos ei voi luvata, niin missä tulee tämä säästö? Jos pikkulukio lopetetaan ja 50, 100, 200, 300, 400 oppilasta siirretään isompaan yksikköön, niin se edellinen tila, mistä he lähtevät, jää tyhjiin ja siellä, mihin heidät siirretään, pitää tehdä isot remontit, jotta kaikki oppilaat mahtuvat. Missä se säästö on, puhumattakaan niistä henkilöistä ja yksilöistä, jotka tarvitsevat erikoisapua opiskelussaan? Heidät unohdetaan, jos on vain (Puhemies koputtaa) nämä suuret yksiköt.

24 Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Kysymyksen on siitä, millä tavalla me itse löydämme niin paljon tahtoa, että syntyy tie. Minä olen ajatellut, että tässä hallituspohjassa hyvää on ollut se, että me olemme halunneet turvata tässä eduskunnalle annettavassa lainsäädännössä tätä muutosta ajuriksi ohjaamaan sitä, että yksikköverkkoa ei päästetä kiinni. Minulle suurin tae siitä on se, että kun seuraava opetusministeri ja seuraava hallitus aprikoiivat tätä asiaa, minkälaisille koulutuksen järjestäjille annetaan lupa, niin he saavat nähdäkseen ne paperit, joissa tämä järjestäjä kertoo, missä yksikköverkko sijaitsee. Se on seuraavasta eduskunnasta ja seuraavasta hallituksesta sekä siitä kyseisestä ministeristä kiinni, kuinka paljon oma selkäranka sitten kestää, mutta me olemme lähteneet siitä, että yksikköverkkoa ei karsita. Ja tämä on tehty mahdolliseksi eduskunnalle annettavalla lainsäädännöllä, että meillä säilyy viime kädessä kuitenkin valta katsoa sitä, missä se yksikköverkko sijaitsee.

On hyvä muistuttaa, että minä en ole kuntamisteri enkä vastaa (Puhemies koputtaa) niistä asioista, mutta ei edes kollega pysty takaamaan sitä, mitä Suomen kunnissa tapahtuu, koska me emme voi valtioneuvostona vaikuttaa suoraan yksittäisten kuntien päätöksentekoon. Mutta olen tänään julkisuudessa varoittanut, että (Puhemies koputtaa) tällä 69 miljoonan säästöllä ei ajeta verkkoa alas.

25 Aila Paloniemi /kesk: Arvoisa puhemies! Toisen asteen rahoitusmalliuudistus on aivan liian tulosperusteinen. Suorituksista ja tutkinnoista palkitaan oppilaitoksia, jopa useaan kertaan. Malli tulee aivan varmasti lisäämään epävarmuutta, epävakautta ja vähentämään ennakoitavuutta rahoituspohjan pitävyydestä, kun budjetit siellä oppilaitoksissa laaditaan. Haluan tietää, miten voidaan vaatia pelkästään tuloksia ja suorittamista, kun kyseessä ovat kuitenkin 16—18-vuotiaat lapset ja nuoret, joista osa tarvitsee selvästi enemmän tukea opintoihinsa kuin toiset. Koko ikäluokkahan pitää kuitenkin kouluttaa. Miksi tällainen malli?

26 Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä. Se on hyvä kysymys juuri sen vuoksi, että meidän on mietittävä, mikä on veronmaksajien rahan kanalta paras sijoituskohde, ja se on se, että jokai-

nen 16-vuotias nuori voisi seuraavien kouluvuosien aikana saada itsellensä tutkinnon. Meillä on valtava joukko nuoria ihmisiä, 4—8,5 prosenttia vuodessa, jotka eivät edes aloita toisen asteen koulutusta, ja niistä nuorista, jotka pääsevät toisen asteen polulla eteenpäin, kuitenkin osa keskeyttää. Kun me pohdimme, mikä on se tapa varmistaa, että järjestäjät rahaa saavat, niin kyllä silloin täytyy myös miettiä, voimmeko me palkita järjestäjiä juuri siitä, että he pitävät nämä nuoret oppilaitoksissa ja syntyvät suoritteita, joista syntyy se kokonainen todistus, ja nuoret sitten jaksavat ja pystyvät nousemaan siivilleen.

Meidän isompi ongelma tänä päivänä on, että me emme nosta kissaa pöydälle. Me ajatteleme, että lukioistakin valmistutaan, mutta nyt kun te katsotte näitä tilastoja, niin tosiasia (Puhemies koputtaa) on se, että monelta jää lukion todistus tai ylioppilastodistus saamatta, ja nyt tällä rahoitusjärjestelmällä tuetaan sitä, että oppilaitokset huolehtivat siitä, että tuetaan viimeiseen asti nuorta, että hän pystyisi vielä sen viimeisenkin oven avaamaan.

²⁷ **Raija Vahasalo /kok:** Arvoisa puhemies! Perusrahoitusta lukioon ja ammatilliseen koulutukseen saadaan jatkossa kolmen vuoden ajalta, ja kuitenkin on niin, että monilla opiskelijoilla, esimerkiksi niillä, jotka tekevät kaksi eri tutkintoa, tai sitten urheilulukioissa niillä monilla, jotka käyvät treenaamassa ulkomailla tai menevät kansainväliseen vaihtoon, kestää pitempään kuin se kolme vuotta. Oletteko te ajatelleet siellä ministeriössä, miten ratkaistaan näitten erikoistilanteiden ja niihin liittyvien opiskelijoiden opiskelutilanne?

²⁸ **Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Meidän järjestelmähän tällä hetkellä ohjaa nuoria hyvin paljon siihen, että kun oppilaitos saa rahaa siitä — tosiasiaa meillä on syntynyt tällainen tilanne — niin on aika paljon nuoria, jotka opiskelevat neljä vuotta erityislukiossa. Mutta samaan aikaan on tunnustettava, että rahoitusjärjestelmän muutos tarkoittaa nyt sitä, että enää ei ole merkitystä sillä, onko oppilaitoksen väki kahtena päivänä vuodessa paikalla, mistä rahoitusta tulisi, vaan loppuviimeksi merkitsee se kokonaisuus, onko saatu tarpeeksi niitä kursseja täyteen. Esimerkiksi lukion osalta nyt maksetaan siitä, että tulee 75 kurssia suoritettua, ei enää siitä, että ollaan kaksi kertaa vuodes-

sa paikalla, ja se on suuri muutos, erilainen muutos rahoitusjärjestelmään, jossa lähtökohtana on se, että ei makseta kolmesta tai neljästä vuodesta, vaan siitä, että oppilaitos saa palkan, kun 75 kurssia on täynnä.

Mutta kysymys on sen takia tärkeä, että meidän täytyy myös varmistaa erityistä tukea tarvitseville nuorille mahdollisuus siihen, että he voivat opiskella neljä vuotta, ja tätä oikeutta kukaan ei ole opiskelijoilta ottanut pois, koska se sama raha, joka meillä on (Puhemies koputtaa) järjestelmässä, jaetaan toisin perustein mutta samoille järjestäjille.

²⁹ **Sauli Ahvenjärvi /kd:** Arvoisa puhemies! Tällä vaalikaudella hallituksen yksi painopistealue on ollut nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen. Näkyvimpänä toimenpiteenä hallitus on lanseerannut nuorten yhteiskuntakuun, jonka tarkoitus on huolehtia siitä, että jokaisella nuorella on työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka. Nyt lukion ja ammatillisen koulutuksen osalta uudistetaan sekä koulutuksen järjestämislupien kriteerit että rahoitusjärjestelmä samaan aikaan, kun toteutetaan mittavia säästöjä. Kysyn ministeriltä: onko nyt aivan varmaa, ettei näillä toimenpiteillä edistetä nuorten syrjäytymiskehitystä ja vaaranneta tätä nuorisotakuun toteutumista?

³⁰ **Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Toivon tietenkin, että eduskunta voisi tukea sitä linjaa, että todella pidetään kiinni siitä, että koulutustakuu toteutuu. Tämä on vakava juttu, koska jatkuvasti esitetään toiveita siitä myöskin kuntakentällä, että he haluaisivat mennä isompiin yksikkökokoihin, siirtyä tarjoamaan hyvin pitkän matkan päässä sitä opetusta.

Mutta tämä sukupolvi, josta me puhumme, ei ole enää se sama, joka 60-luvulla pani repun selkään ja lähti koulutielle hyvin pitkän matkan päähän. Sen takia meidän täytyy muistaa, että tälle nuorelle sukupolvelle omalla seutukunnalla, omalla alueella pitää tarjota mahdollisuudet, tai muuten meillä on tilanne, että meillä entistä useampi nuori jää peruskoulun jälkeen suorittamatta sitä toisen asteen tutkintoa. Meillä kaiken kaikkiaan jo 15 prosenttia ikäluokasta pitkällä aikavälillä tilastollisesti jää kokonaan toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle. Nämä ovat vakavia kysymyksiä silloin, jos lainsäädäntö ei ole sellainen, että me voimme tämän järjestäjäver-

kon muutoksen yhteydessä varmistaa sen, että yksikköverkkoon ei puututa.

³¹ **Simo Rundgren /kesk:** Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä kuitenkin on muistettava katsoa sitä isoa kuvaa, ja näihin yksityiskohtiin ei saa hävittää metsä puilta. Nimittäin tosiasia on se, että 1,5 miljardia nämä leikkaukset ovat olleet jo tähän mennessä ja sitten vielä toiselle asteelle tämä 260 miljoonan leikkaus päälle. Nämä ovat eräällä tavalla hätäisesti tehtyjä, sinne tänne suunnattuja olleet nämä säästöt, leikkaukset, jotka kohdistuvat sivistyspuolelle. Ja kyllä ne ovat aiheuttaneet suurta hämmennystä ja sekaannusta koko meidän koululaitokssamme, jossa pitäisi olla luottamus jatkuvuuteen. Tätä tällä nyt on murrettu kunnissa, kuntayhtymissä, oppilaitoksissa, lukioissa. Tämä on sillä tavalla hämmäntävää, että Suomi on nyt kriisissä ja meidän pitäisi toimia sillä tavalla kuin aikaisemminkin, kun kriisitilanteessa kansakuntaa on nostettu koulutukseen panostamalla, osaamista nostamalla. Suuntaankin kysymykseni pääministerille: Miten näin radikaalit osaamiseen kohdistuvat leikkaukset sopivat hallituksen yleiseen strategiaan? Onko se strategia sellainen, että Suomi nousee näillä toimenpiteillä?

³² **Pääministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Kuten totesin, Suomi nousee koulutuksella ja sivistyksellä. Tietyt leikkaukset, jotka on tehty, ovat erittäin vaikeita.

Mutta haluaisin heittää pallon takaisin ja erityisesti edustaja Sipilälle: Teidän varjobudjetissanne ei tainnut olla minkäänlaista ehdotusta tämän kohdalta muutoksiin. Mistä te olisitte leikkanneet, jotta olisimme saaneet jonkun paremman tuloksen tässä koulutuksessa, ja miksi te lähditte leikkaamaan yliopistopuolelta?

³³ **Jouni Backman /sd:** Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Rundgren sanoi, on hyvin tärkeää, ettei synny hämmennystä, ja pitää olla pitkä linja. Ja nimenomaan tämän pitkän linjan takia on syytä katsoa nimenomaan se, mikä on se vaihtoehto hallituksen politiikalle.

Täällä eri eduskuntaryhmät esittivät vaihtoehtobudjetit muutamia viikkoja sitten, ja sieltä on löydettävissä kunkin eduskuntaryhmän vaihtoehto. Ja aivan kuten pääministeri totesi, sieltä ei löydy sivistystoimeen lisäyksiä, mutta sieltä löytyy kyllä leikkauksia verrattuna hallituksen bud-

jettiesitykseen, 75 miljoonaa euroa pitäisi keskustan vaihtoehtobudjetissa leikata sivistystoimesta. Kysyn hallitukselta: pitääkö hallitus perusteltuna sitä, että meillä leikattaisiin 75 miljoonaa euroa enemmän sivistystoimesta?

³⁴ **Pääministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Kuten tuossa äsken totesin, emme missään nimessä pitäisi tämäntyyppistä leikkausta perusteltuna, ja toivomme toki, että pitkässä juoksussa, kun saamme rakenteelliset uudistukset tehtyä ja kun saamme talouden uudestaan nousuun, pystymme panostamaan koulutukseen entistä enemmän. Ehkä tässä ero hallituksen ja varsinkin keskustaopposition välillä on se, että me kannamme vastuuta, teemme vaikeita päätöksiä, kun keskusta esittää toiveiden tynnyreitä vailla minkäänlaista pohjaa. (Välihuutoja)

³⁵ **Juha Sipilä /kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä on mielenkiintoinen hallituksen kyselytunti, mutta vastataan nyt oppositiostakin.

Ensinnäkin tämä ehdotus on nyt vasta tiedossa ja pystymme nyt tähän reagoimaan, ja me tulemme omilla ehdotuksillamme, totta kai, tähän. Emme ole toki tästä esittäneet leikkauksia, mistä te nyt leikkauksia esitätte.

Mutta mitä tulee tähän koulutussektoriin, niin tämä on ilman muuta yksi avainkysymyksiä siinä, miten me tulevaisuudessa pärjäämme. Me teimme aika laajan kyselyn tuonne opettajille ja niille käytännön tekijöille, olisiko siellä jotakin sellaista, mitä voitaisiin muuttaa. Ja yllättävän paljon siellä ruohonjuuritason työtehtävissä on sellaista, josta esimerkiksi opettajat kokevat, että se on pois siitä varsinaisesta opettamisesta. Koe-taan, että siellä tehdään turhia suunnitelmia, jotka eivät mene kenenkään luettaviksi ja niin edespäin. (Puhemies koputtaa) Kysynkin vastaavalta ministeriltä: onko mitään suunnitelmaa opetusalan byrokratian purkamiseksi ja turhien normien purkamiseksi?

³⁶ **Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Kyllä minun täytyy sanoa, että varmaan meidän isoin haasteemme koulutyössä ei kuitenkaan ole nämä byrokratiatalkoot, mutta lähdän niihin mielelläni mukaan ja otan tämän kädenojennuksen vastaan, että katsotaan vielä nekin asiat. Meidän iso haasteemme on ollut, kun me olemme peruskoulu-uudistusta vie-

neet eteenpäin, että meillä on johtamisessa paljon kehitettävää, kun puhutaan esimerkiksi peruskouluista. Ja siinä mielessä uskon, että löytyy karikkoja, joihin me varmaan voimme puuttua.

Mutta tämä iso kuva on todella surullinen. Minun täytyy sanoa, että minä luen melkein joka päivä jonkin poliittisen ryhmän ajattelua siitä, että vielä voitaisiin kuntatehtäviä vähentää. Tässä me nyt olemme, ja me olemme yrittämässä ehdottaa, että jos kuntatehtäviä vähennetään koulutuksen järjestämisessä, se tarkoittaa sitä, että koulutuksen järjestäjät tekevät entistä enemmän yhteistyötä, josta sitä säästöä voi saada kuntatehtävien vähentämisenä, eli kaikki eivät järjestä enää lukiokoulutusta, vaikka ennen niin on ollut, vaikka on ollut kuinka pieni oppilasmäärä. Mutta nyt on niin, että me joudumme aina tilille näistä puheista. Kuinka paljon vielä voidaan (Puhemies koputtaa) koulutuksesta säästää? Minusta me olemme säästäneet aivan tarpeeksi, ja minä toivoisin eduskunnalta tukea siihen, että enää ei tarvitsisi koulutuksesta rahaa leikata, ja toivon, että te voisitte myös eduskunnassa tukea sitä linjaa, (Välihuutoja) että säilytetään tämä yksikköverkko, tehdään nämä säästöt kuntatehtävien vähentämisestä tavalla, joka ei vähennä oppilaiden mahdollisuuksia. Sitä mandaattia täällä nyt haetaan.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämä kysymys on tämän kyselytunnin osalta tullut käsitellyksi.

N:o 127 Leipäjonot

³⁷ **Eila Tiainen /vas:** Arvoisa puhemies! Näin itsenäisyyspäivän juhliin valmistautuessa ja joulua odotellessa on hyvä puhua vähän myös näistä vähemmistä veljistä. Suomalaisten suuri enemmistö voi paremmin kuin koskaan aikaisemmin, mutta meillä on ruokajonoja, jotka ovat pitempiä kuin 90-luvun lamavuosina. Viimeisimmän tutkimuksen mukaan 20 000 ihmistä käy joka viikko ruokajonoissa ja leipäjonoissa. Tämä on minusta häpeällistä hyvinvointivaltiolle, että me tällä tavalla olemme tehneet näkyväksi köyhyyden ja huono-osaisuuden. Haluan kyllä kysyä ministeriltä: Millä tavalla köyhyyttä ja leipäjonoja voitaisiin poistaa? Mitä meidän pitäisi nyt mahdollisimman pian tehdä, että meidän ei enää

tällaista häpeäpilkkua tarvitsisi nähdä tuolla kadunkulmissa?

³⁸ **Sosiaali- ja terveysministeri Laura Rätty:** Arvoisa puhemies! Kuten pääministeri on tässä aikaisemmin jo todennut, näissä talouden tilanteissa tämä hallitus ei todellakaan ole ollut helppojen päätösten edessä. Koska köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen on vahvasti ollut tämän hallituksen agendalla, olemme pyrkineet kohdentamaan erityisesti köyhimpiin ryhmiin kohdistuvia säästöjä ja leikkauksia niin, että ne eivät kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin, joihin tässä edustaja kysymyksessään viittasi, kohdistu. Muun muassa työttömyysturvaan tehdyt leikkaukset kohdistettiin kaikkein suurimpia ansiopäivärahoja saaviin eikä kaikkein pienituloisimpiin tai kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin.

³⁹ **Eila Tiainen /vas:** Arvoisa puhemies! Nyt on kuitenkin niin, että enin osa näistä ihmisistä, jotka käyvät hakemassa leipää ja erilaisten järjestöjen keräämää ruokaa noista leipäjonoista, elää erilaisten perusturvatukien varassa. Ja jos ajatellaan nyt tätä kehitystä, mitä viime vuosina on tapahtunut, niin monet hinnat ovat nousseet, vuokrat ovat nousseet ja nämä meidän tuet ovat jääneet kerta kaikkiaan jälkeen. Tänä vuonna esimerkiksi tätä EU:n ruoka-apua ei Suomeen otettu laisinkaan. Ensi vuonna sitä tänne tulee, ja tämän EU:n ruoka-avun tarkoituksena on torjua syrjäytymistä, tukea sosiaalista osallisuutta ja vähentää köyhyyttä. Millä tavalla tällaisella satunnaisella ruoka-avulla voidaan vähentää köyhyyttä?

⁴⁰ **Sosiaali- ja terveysministeri Laura Rätty:** Arvoisa puhemies! Tämä kysymys on erittäin tärkeä. Tässä yhteiskunnassa kaikki tässä hallituksessa ja käsitykseni mukaisesti myös kaikki tässä eduskunnassa ovat sitoutuneet siihen, että eriarvoisuutta ja köyhyyttä tässä yhteiskunnassa torjutaan ja vähennetään kaikilla muillakin keinoin kuin pelkästään sosiaali- ja terveysministeriön käytössä olevilla keinoilla. Hallitus on nostanut perusturvaetuksia, ja tämä korotus kohdentuu nimenomaan niihin kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin. Ja kuten jo aikaisemmin sanoin, kun leikkauksia on jouduttu tekemään, emme ole halunneet niitä kohdistaa kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin. (Edus-

kunnasta: Stubbin hallitus vai?) — Kataisen hallitus on tehnyt perusturvaetuuksien korotuksen, niin kuin hyvin kaikki täällä tietävät. — (Välihuuto) Sen lisäksi toimeentulotuen siirto kunnilta Kelalle on juuri valmistelussa, ja se kuuluu peruspalveluministeri Huovisen vastuulle.

Mutta joka tapauksessa haluan todeta, että tähän hyvin vakavaan, suureen yhteiskunnalliseen ongelmaan myös näinä hyvin vaikeina talouden aikoina on pystytty paneutumaan ja on myös pystytty ehkäisemään kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tilanteen huonontaminen ja sitä on pystytty parantamaan.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämä kysymys on tällä erää käsitelty.

N:o 128 Vammaisten lasten omaishoito

⁴¹ **Tuula Peltonen /sd:** Arvoisa puhemies! Eilen vietettiin kansainvälistä vammaisten oikeuksien päivää. Viime aikoina meillä on keskusteltu omaishoitajuudesta, mutta keskustelu on ollut hyvin vanhuspainotteista. On huomioitava, että on paljon perheitä, joissa vanhemmat hoitavat vammaisia lapsia, jopa työnsä ohessa. Samalla tavalla tämä omaishoitajuus on sitovaa, ja varsinkin yksinhuoltaja on täysin sidottu kotona lapsen hoitamiseen. Kysynkin asiasta vastaavalta ministeriltä: miten vammaisten lasten vanhempien omaishoitajuutta ja työn yhteensovittamista ja samalla jaksamista voitaisiin helpottaa?

⁴² **Peruspalveluministeri Susanna Huovinen:** Arvoisa puhemies! Kysymys on todella tärkeä, koska usein tässä omaishoidossa tuntuu olevan — julkisessa keskustelussa ainakin — painopiste hyvin paljon ikäihmisten hoidossa ja hoivassa, mutta meillä on todella paljon myös vanhempia, jotka hoitavat esimerkiksi vammaista lastaan omaishoidon tuen avulla, ja on tietenkin hyvin tärkeää, että siinä omaishoitosopimusvaiheessa jo mietitään niitä palveluita, joita tuo vanhempi voi tarvita sitten sen oman hoiva- ja hoitotyönsä tueksi. Ja siinä mielessä jo viime viikollakin täällä mainittu sosiaalihuoltolain uudistus, joka on eduskunnassa, on erittäin tärkeä tuomaan tätä parannusta näihin palvelupuolen asioihin.

Sen lisäksi tietenkin meillä on työsopimuslaisakin olemassa mahdollisuus hakea osittaista

hoitovapaata eli lyhennettyä työviikkoa, jotta tämä työn ja hoivan yhdistäminen onnistuisi paremmin. Mutta siinä on vielä tehtävää, se on vaativaa hommaa kaikille niille vanhemmille, jotka tätä hoivatyötä tekevät.

⁴³ **Tuula Peltonen /sd:** Arvoisa puhemies! Omaishoitajat tekevät todellakin arvokasta ja varmasti rakasta, mutta myös raskasta ja ympäri-vuorokautista työtä. Usein omaishoitaja on myös iäkäs henkilö, joka hoitaa omaa puolisoaan oman terveytensä heikkenemisenkin uhalla. Sijaisapua ei ole saatavilla, ja omaishoidon tuki ei välttämättä riitä kattamaan kaikkia kuluja, mitä järjestelyt tuovat ja aiheuttavat. Omaishoitajat kuitenkin säästävät kuntien rahaa miljardeja euroja vuosittain. Kysynkin: onko omaishoitajien asemaan nyt sote-uudistuksen myötä tulossa parannusta, ja onko omaishoidon tukea tarkoitus saada tasa-arvoisemmaksi eri kuntien välillä?

⁴⁴ **Peruspalveluministeri Susanna Huovinen:** Arvoisa puhemies! Todellakin tuo Kansallinen omaishoidon kehittämisohjelma pitää sisällään ajatuksen siitä, että nämä omaishoidon tuet saataisiin tästä nykyisestä hyvin eriarvoisesta tilanteesta hieman tasavertaisemmiksi eri puolilla maata, koska nythän vaikuttaa hyvin pitkälti se, missä kunnassa kyseinen omaishoitaja työtään tekee, siihen, miten hänen työtään sitten taloudellisesti tuetaan. Ja valitettavasti nämä vaihtelut ovat kuntien välillä liian suuret.

Jo viime viikolla täällä puhuimme siitä, että hallitus on täydentävässä budjettiehdotuksessaan lisännyt resursseja omaishoitajien terveystarkastuksiin, jotka ovat tärkeä muoto tämän omaishoitajan jaksamisen tukemisen kannalta, ja sitä myöskin tuo omaishoidon kehittämisohjelma omassa esityksessään toi esiin. Eli tämä terveystarkastusasia etenee.

Sitten on tästä isommasta uudistuksesta kysymys, ja luulen, että siinä tuo valmistelu saadaan liikkeelle tällä kaudella, mutta varsinaiset jatkot ratkaisut tulevat sitten tulevan hallituksen työlistalle. Sote-uudistuksen roolia ei voi vähätellä tässä asiassa, nimenomaan palvelujen integroimisen ja saumattomien palveluketjujen aikaansaamiseksi myös omaishoitajille.

⁴⁵ **Johanna Karimäki /vihr:** Arvoisa puhemies! Hallitus on tänään antanut eduskunnalle YK:n vammaisten oikeuksien sopimuksen ratifi-

oinnin, ja erittäin hyvä niin, kiitos siitä. Vammaiskysymykset ovat ihmisoikeusasioita. On tärkeää, että vammaiset voivat elää täysipainoista arkea, tehdä työtä, liikkua, osallistua ja saada palveluita, mitä tarvitsevat. Vammaisjärjestöt ovat tähän mennessä olleet erittäin paljon asialla, vahtimassa sitä, että vammaisten oikeudet toteutuvat. Kysyisinkin siksi vastaavalta ministeriltä: kun sopimusta toimeenpannaan ja seurataan sitä, että vammaisten oikeudet toteutuvat, niin kuinka vammaisjärjestöt ovat osallisia tässä prosessissa?

46 Peruspalveluministeri Susanna Huovinen: Arvoisa puhemies! Tuo vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus ja sen ratifiointi kuuluu varsinaisesti ulkoministeri Tuomiojalle, mutta koska hän ei ole tänään paikalla, niin voin lyhyesti vain vastata, että tämä sopimus todellakin nyt etenee — se on pitkän odotuksen tulos — ja itsekin sain eilen olla mukana tilaisuudessa, jossa vammaisjärjestöt muun muassa esittivät kyllä lämpimän kiitoksen siitä, että nyt vihdoin saadaan tämä tärkeä asia eteenpäin. Liian pitkään on jouduttu tätä odottamaan. Siihen on ollut monia syitä, mutta se on tärkeää saada nyt eteenpäin.

On niin, että tuo sopimus edellyttää meiltä kyllä huomattavasti vahvempaa kansallisen koordinaation tekemistä vammaisasioissa. Ja uskon, että tässä työssä nimenomaan järjestöjen rooli tulee olemaan aivan keskeinen, koska ei meillä ole täällä eduskunnassa eikä noissa ministeriöissäkään sitä kuuluisaa kristallipalloa, josta näitä asioita voisi tuijotella.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämä kysymys on tällä erää käsitelty.

N:o 129 EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden lukukausimaksut

47 Sanna Lauslahti /kok: Arvoisa puhemies! Säästöaikana ei tule kääntää selkää mahdollisille tuloille.

Suomessa opiskelee tuhansia EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tulevia opiskelijoita. He arvostavat erittäin korkealle mahdollisuutta hankkia korkeaa osaamista ja koulutusta. Kuitenkin on tilanne, että suomalainen veronmaksaja maksaa

kaiken. Ulkomailta tulevat opiskelijat käytännössä keräävät meidän maksuttoman, ilmaisen koulutuksen hedelmät. Ei voi olla niin, että meidän vetovoima syntyy pelkästään maksuttomuudesta. Pitääkö Suomen olla koko maailman ilmainen korkeakoulu?

Opetus- ja kulttuuriministeriö oli valmistellut lain, jolla näiltä opiskelijoilta voitaisiin periä lukukausimaksuja. Myös eduskunnan enemmistö on ollut tämän takana. Nyt tämä hanke on torpatu hallituksessa. Suomi ja korkeakoulumme tarvitsevat jokaisen euron. Valtion rahakirstu ammottaa tyhjiyttä. Kysyisin asiasta vastaavalta (Puhemies koputtaa) ministeriltä: kuinka on mahdollista, että opetusministeriön ansiokkaasti valmisteleva ja korkeakouluille tärkeä uudistus...

Puhemies Eero Heinäluoma: Jaha, nyt aika on auttamatta täynnä.

Puhuja: kulkee nyt yhtäkkiä vastatuulella?

48 Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Asia on todella hankala siltä osin, että molempiin suuntiin on näkökulmia. Yhteiskunnassa on käyty lausuntokierroksen näkökulmasta keskustelua, ja tämä keskustelu tullaan arvioimaan sivistyspoliittisessa ministerityöryhmässä siksi, että tämä tilapäinen kokeilu, joka meillä on voimassa tällä hetkellä tilauskoulutuksesta, tulee päättymään, ja meidän täytyy ottaa hallituksessa linja, miten mennään eteenpäin. Mutta se ei ole meidän kiireellisyysjärjestyksessä ykkönen. Eli minusta nyt ensin tehdään varhaiskasvatuslaki ja siihen liittyvä kokonaisuus kuntoon, ja näihin asioihin palataan sen jälkeen sivistyspoliittisessa ministerityöryhmässä, kun päästään näistä asioista, jotka eduskuntaan on ilmoitettu ainakin tulevaksi, yksimielisyyteen. (Ben Zyskowitz: Tällä ei ole mitään tekemistä varhaiskasvatuslain kanssa!)

49 Sanna Lauslahti /kok: Miksi raha ei kelpaa? Me teemme erittäin vakavia, myöskin mahdollisesti vaurioittavia koulutussäästöjä. Me tarvitsemme jokaisen euron, jonka me voimme saada tähän yhteiskuntaan.

Korkeakoulut ovat nykyisin mukaan voineet myydä koulutusta ulkomaille, mutta useat hankkeet kariutuvat käytännössä. Käytännössä ulkomaalaiset tahot voivat ostaa korkeakouluilman

me koulutusta, mutta nämä eivät pysty perimään maksuja tutkinnoista. Kysyntää tutkinnoillemme on, mutta on käsittämätöntä, että korkeakouluja käytännössä estetään myymästä omaa osaamistaan ja hankkimasta tärkeitä tuloja opetuksen kehittämiseen. Kysyn opetusministeriltä: miten te, arvoisa ministeri, aiotte tarttua toimeen, jotta koulutusviennin esteet voidaan purkaa ja maamme saa avuttua koulutusviennin toden teolla?

Puhemies Eero Heinäluoma: Pääministeri Stubb oli pyytänyt ensin puheenvuoron. — Olkaa hyvä.

⁵⁰ **Pääministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Kansainvälisyys, kansainväliset yliopistot ja koulutus ovat avautumassa tässä maailmassa aivan eri tavalla kuin aikaisemmin. Se tarkoittaa sitä, että meidän pitää voida tarkastella tätä kokonaisuutta huomattavasti laajemmin kuin mitä teemme tällä hetkellä.

Olen edustajan kanssa samaa mieltä siitä, että meidän pitää panostaa koulutusviennin. Olen samaa mieltä myös siitä, että meidän pitää harkita jonkinlaisia lukukausimaksujärjestelmiä ulkomaalaisille opiskelijoille. Mutta kolikolla on myös toinen puolensa. Otan tästä esimerkin: Tapsin ulkoministerinä ollessani Addis Abebassa Afrikan unionin huippukokouksessa Ethiopian silloisen ulkoministerin. Ihmettelin, miksi hän halusi tavata — olimme lobbaamassa YK:n turvaneuvostokampanjaa. Hän halusi tavata sen takia, että oli käynyt Tampereen teknillisen yliopiston. Mitä enemmän ulkomaalaisia, kansainvälisiä opiskelijoita meillä on Suomessa, sen parempi. Meidän pitää voida tarkastella tätä kokonaisvaltaisesti ja jonain päivänä miettiä myös lukukausimaksuja, mutta tärkeysjärjestyksessä se ei tällä hetkellä ole prioriteetti. Huomiona vielä lisäksi: kyseinen henkilö on tällä hetkellä Ethiopian pääministeri.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämä kysymys on tällä erää käsitelty.

Ehdimme ottaa vielä yhden kysymyksen.

N:o 130 Parturi- ja kampaamoliikkeiden aukiolo itsenäisyyspäivänä

⁵¹ **Stefan Wallin /r:** Arvoisa puhemies! Laki vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeiden aukioloajoista kieltää parturi- ja kampaamoliikkeiden auki pitämisen itsenäisyyspäivänä. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä sallia parturi- ja kampaamoliikkeiden auki pitämisen itsenäisyyspäivänä, ja silloin kyseisten liikkeiden on anottava poikkeuslupaa aluehallintovirastolta. Poikkeuslupan suoritemaksu on viimeisten vuosien aikana noussut 80 eurosta 200 euroon. Tänä vuonna noin 17 parturi- ja kampaamoliikettä anoi poikkeuslupaa, ja kaikille tämä myöskin myönnettiin. Tämä tarkoittaa, etteivät viranomaiset käyttäneet kovinkaan paljoa harkintaa päätöksenteossa, vaan poikkeuslupahakuprosessi oli kaikin puolin turha, turhauttava ja kallis. Miksi valtiovalta perii korkeaa suoritemaksua siitä, että ahkera yksityinen yrittäjä haluaa tehdä työtä ja maksaa siitä veroa?

Vilken signal sänder statsmakten ut med det här i en situation där vi behöver mera arbetsinsatser, flitiga företagare, konsumtion av tjänster och skatteinkomster?

Kysyn valtiovarainministeriltä: Tilanteessa, jossa valtio tarvitsee lisää verotuloja, on siis olemassa tällainen byrokraattinen maksuautomaatti, joka vähentää työnteon ja yrittämisen iloa ja halua sekä myöskin verotuloja. Olisiko syytä korvata parturi- ja kampaamoliikkeiden poikkeuslupahakumenettely ilmaisella ilmoitusmenettelyllä?

⁵² **Valtiovarainministeri Antti Rinne:** Arvoisa herra puhemies! Sinällään tämä kokonaisuus ei kuulu valtiovarainministerin tontille, vaan tässä on kysymys työ- ja elinkeinoministeriön puolella olevasta valmistelusta ja asiakokonaisuudesta. Mutta voin vastata sen verran, että meillä on tällä hetkellä käynnissä tätä hallinnollista taakkaa koskeva selvittelytyö, ja minun mielestäni tässä on siitä nyt yksi esimerkki, joka hyvin voi olla niitä asioita, jotka pitää nopeasti muuttaa.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ja tästä ei ole jatkokysymyksen tarvetta. — Näin tämä kysymys

on käsitelty, ja samalla myös kyselytunti on päätynyt.

Itsenäisyyspäivän juhlahjumanpalvelus

Puhemies Eero Heinäluoma: Seuraavaksi pyydän hiljaisuutta saliin ja pyydän keskittymään päivälistan asioihin, ja mahdolliset tapaamiset ja neuvottelut on syytä pitää kahvilan puolella

Esitellään itsenäisyyspäivän juhlahjumanpalveluksen juhlamenojenohjaajan kirjelmä itsenäisyyspäivän ekumeenisesta jumalanpalveluksesta. (Hälinää) — Pyydän pääsihteeriä odottamaan hetken ja pyydän todellakin, että nämä tilaisuudet ja neuvottelut siirretään salin ulkopuolelle.

Sihteeri luki:

"Juhlamenojenohjaaja
Helsingissä, marraskuun 10. päivänä 2014

Eduskunnan puhemiehelle

Juhlamenojenohjaajana minulla on kunnia välittää Teille, Herra Puhemies, sekä eduskunnan varapuhemiehille ja kansanedustajille valtioneuvoston kutsu saapua Tuomiokirkossa lauantaina, 6. joulukuuta 2014 klo 12 pidettävään Suomen itsenäisyyspäivän ekumeeniseen juhlahjumanpalvelukseen.

Tiina Myllyntausta
Asu: Tumma puku"

"Ceremonimästaren
Helsingfors, den 10 november 2014

Till Riksdagens talman

I egenskap av ceremonimästare har jag härmed äran framföra till Er, Herr Talman, samt till riksdagens vicetalmän och riksdagsledamöterna statsrådets inbjudan till den ekumeniska festgudstjänst, som på Finlands självständighetsdag lördagen, den 6 december 2014 avhålls i Domkyrkan kl. 12.

Tiina Myllyntausta
Klädsel: Mörk kostym"

Puhemies Eero Heinäluoma: Pyydän edustajia kokoontumaan Tuomiokirkkoon menoa varten Kansalliskirjaston edustalle ylihuomenna lauantaina, itsenäisyyspäivänä, kello 11.40.

2) Pohjoismaat EU:ssa — EU Pohjoismais- sa

Keskustelu

Keskustelualoite KA 10/2014 vp

Puhemies Eero Heinäluoma: Ajankohtaiskeskustelun avaa suuren valiokunnan puheenjohtaja Riitta Myller. Seuraavan puheenvuoron käyttää valtioneuvoston edustaja.

Keskustelu

¹ **Riitta Myller /sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun Suomi ja Ruotsi kohta 20 vuotta sitten liittyivät Tanskan seuraan Euroopan unioniin, maitamme yhdisti halu edistää EU:ssa pohjoismaisia arvoja. Samaan aikaan kannettiin huolta pohjoismaisen yhteistyön säilyttämisestä ja kehittämisestä, erityisesti kun Islanti ja Norja jättäytyivät Euroopan talousalueen löyhempään yhteistyöhön.

Erityisiksi pohjoismaisiksi aiheiksi mielletään korkea avoimuuden sekä ympäristön, työvoiman ja kuluttajien suojelun taso. Pohjoismainen malli on pitkälti sopimiseen ja suhteellisen korkeaan verotukseen perustuva kattava hyvinvointivaltio, jossa kansalaiset kokevat saavansa valtiolta vastinetta verorahoilleen.

Monet silloiset niin sanotut vanhat EU-maat odottivat meiltä sitä, että toisimme näillä yhteisillä pohjoismaisilla arvoilla ja toimintatavoilla myös lisäarvoa eurooppalaiseen politiikkaan. Olemmekin useissa kohdissa onnistuneet tuomaan pohjoismaista panosta Euroopan kehitykseen.

Erityisesti mainitsen hyvän hallinnon, perusoikeuden sisällyttämisen muun muassa edustaja Tuija Braxin työn tuloksena osaksi EU:n perusoikeuskirjaa sekä Jacob Södermanin työn EU:n ensimmäisenä oikeusasiamiehenä. Itse asiassa silloiset EU-jäsenmaat odottivat, että Suomi ja Ruotsi liittyvät Euroopan unioniin, ja vasta sen

jälkeen pidettiin vaali Euroopan unionin ensimmäisestä oikeusasiamiehestä.

Toisinaan olemme kuitenkin joutuneet kokemaan, että pohjoismainen tapa hoitaa asioita ei olekaan kaikkien EU-kumppaneidemme mielestä paras. Tästä on esimerkkinä muun muassa kuluttajansuojeluasiat. Pohjoismaat ovat usein joutuneet puolustamaan meillä saavutettua suojelun tasoa. On kuitenkin muistettava, että meillä on myös erilainen kuluttajansuojamekanismi kuin monissa muissa EU-maissa.

Herr talman! Nordiska rådet antog i fjol 28 rekommendationer om EU-samarbetet. Många av dessa var verklighet redan då. Utmaningen är att i tid känna igen de nordiska intressena i EU och att anpassa det nordiska samarbetet till EU:s tidsbegränsningar och att undvika onödig formalism och byrokrati.

Herra puhemies! Pohjoismaiden neuvoston viime vuonna hyväksytystä 28 suosituksesta jokainen on arvokas ja useita on jo kokeiltu. Varsinkin haaste liittyy kuitenkin pohjoismaisten intressien tunnistamiseen sekä pohjoismaisen yhteistyön sovittamiseen EU:n nopeampaan ryhtiin. Miten vuosittain kokoontuva Pohjoismaiden neuvosto voi vaikuttaa tehokkaasti, kun unionissa hyväksytään viikoittaisissa kokouksissa tuhatkunta säännöstä joka vuosi?

Pohjoismaiden on tärkeää kehittää keinot, tunnistaa riittävän nopeasti ne EU-asiat, joissa on syytä toimia yhdessä. Yhteistyön tulee perustua toimivaltaisten kansallisten toimielinten, esimerkiksi parlamenttien valiokuntien, toimintaan, koska näillä on puhevaltaa unionissa. Tämä edellyttää parlamenttien osalta sitä, että kussakin kansallisessa valiokunnassa on riittävä tietoisuus pohjoismaisista intresseistä ja matala kynnys olla yhteydessä pohjoismaisiin kollegoihin.

Meidän on myös tiedostettava, että EU:n kolme Pohjoismaata yhdessäkin toimien tarvitsevat muiden tukea tuloksiin pääsemiseksi. Pohjoismaisena blokkina esiintyminen ei myöskään ole realistinen vaihtoehto siksi, että kaikissa asioissa intressimme eivät EU-tasolla ole yhteiset.

Herr talman! Nordiska rådet kan spela en viktig roll om det för samman de nordiska aktörerna inom EU. För att ta en egen roll i Europapolitikens borde Nordiska rådet ändras mera än kanske är möjligt.

Herra puhemies! Pohjoismaiden neuvostolle kuten sen jäsenvaltioillekin EU on ehkä tärkein toimintaa määrittelevä ulkoinen tekijä. Tämän vuoksi on tärkeää, että EU-asioilla on merkittävä asema PN:n asialistoilla. On kuitenkin syytä suhtautua viileän realistisesti Pohjoismaiden neuvoston mahdollisuuksiin vaikuttaa omalla toiminnallaan EU:ssa tehtäviin päätöksiin. Itse näkisinkin, että Pohjoismaiden neuvoston tärkein tehtävä on olla jäsenvaltioiden yhteistoiminnan mahdollistaja ja edistäjä. Tähän kuuluu yhteistyö toimivaltaisten kansallisten toimielinten kanssa niin, että lisätään tietoisuutta yhteispohjoismaisesta intressistä sekä luodaan puitteet mahdollisimman mutkattomalle yhteistyölle. Pohjoismaiden neuvoston on varmistettava, että sen eri toimielimet ovat tietoisia EU:ssa tapahtuvasta kehityksestä ja että PN tulee kuulluksi, kun EU:ssa käsitellään Pohjoismaiden neuvoston toimivaltaan kuuluvia asioita.

Puhemies! Pohjoismailla on paljon annettavaa Euroopalle, ja Pohjoismaat ovat Suomelle tärkeä EU-yhteistyön viitekehys. On myös hyvä avoimin silmin katsoa, mitä muilla Euroopan unionin jäsenmailla ja Euroopan unionin toiminnalla yleensä on annettavaa pohjoismaisille yhteiskunnille.

Toivonkin, että tässä keskustelussa löydämme yhteiset keinot toteuttaa hyvää yhteistä eurooppalaista politiikkaa niin, että hyödyimme kaikki tästä mahdollisimman paljon. — Kiitos.

² Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri

Lenita Toivakka: Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteeri, norjalainen Dagfinn Høybråten, vierailee tänään Helsingissä. Hallituksen pohjoismaisesta yhteistyöstä vastaavana ministerinä minulla oli ilo toimia tämän vierailun emäntänä. Keskusteluissamme tänään puhuimme hyvin paljon pohjoismaisen yhteistyön toimintatapojen modernisoinnista, joka on pääsihteerin työohjelman kärkihankkeita, sekä pohjoismaisen yhteistyön ulkoisen kuvan eli brändin tehokkaammasta hyödyntämisestä niin EU:ssa kuin muuallakin maailmalla muun muassa ulkomaankaupan viennin, innovaatioiden ja investointien tukena. Tämä brändin kiristäminen on toki tärkeää myös meille itsellemme täällä Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden rooli ja toiminta Euroopan unionissa on modernisaatiohankkeen aivan avainkysymyksiä. Ministerineuvoston työn ta-

voitteena on ylläpitää ja kehittää pohjoismaisen yhteistyön relevanssia EU:n nopean kehityksen aikana ja valossa sekä myös rohkaista Pohjoismaiden hallituksia näkyvämpään ja toimivampaan panokseen EU:n sisällä niissä asioissa, joissa Pohjoismailla on yhteinen intressi, toimintakyky ja myös yhteistä annettavaa muille EU-maille. Tämän vuoksi pohjoismaiset yhteistyöministerit kehittivätkin vuoden 2014 alkuvuodesta Pohjoismaiden ministerineuvostoa ja sen sektorineuvostoja arvioimaan positiivisesti pohjoismaista hyötyä EU-yhteistyössä. Pohjoismaiset yhteistyöministerit suosittelevat erityisesti pohjoismaisille elinkeinoalan, energia-, työvoimakysymysten ja sosiaali- ja terveysalan sektoriministerineuvostoille EU-kysymysten tiivistä seurantaa ja käsittelyä. Sama suositus esitettiin myös pohjoismaisille talous- ja finanssiministereille.

Arvoisa puhemies! Pohjoismainen yhteistyö EU:ssa toteutuu käytännön tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena ei ole ryhmäkäyttäytyminen unionin sisällä vaan pohjoismaisen hyödyn, nordisk nytta, etsiminen. Pohjoismaiden intressi on, ettei tiivistyvä EU-yhteistyö aiheuttaisi tarkoituksettomia esteitä pohjoismaiselle liikkuvuudelle tai yhteistyölle. Vapaa liikkuvuus on sekä Pohjoismaiden yhteistyön että Euroopan unionin aivan ydinasia. Tämä kattaa niin ihmisten kuin tavaroiden ja palveluiden, siis yritysten, liikkuvuuden. Yhtä keskiössä ovat yhteiset arvot ja yhteinen arvopohjainen maailmankuva. Sama koskee pohjoismaista sopimusverkostoa, jolla on edelleen EU:n säädöspohjan kehittymisestä huolimatta relevanssia kansalaistemme ja yritystemme arkipäivässä.

Pohjoismaiden neuvoston istunnossa Tukholmassa lokakuussa puhunut Thorvald Stoltenberg, Norjan entinen ulko- ja puolustusministeri ja tunnetun Stoltenberg-raportin kirjoittaja, korosti Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön merkitystä Euroopan nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. On selvää, että Pohjoismaat ovat meille tärkeä ulko- ja turvallisuuspoliittinen viiteryhmä. Teemme myös yhteistyötä muun muassa EU:n kriisinhallintaoperaatioissa. On hyvä todeta, että niin turvallisuuspolitiikan osalta kuin myös suhteessa Euroopan unioniin Pohjoismaat kunnioittavat toistensa tekemiä ratkaisuja ja valintoja. Keskinäisten valintojen kunnioittaminen on yhteistyömme pe-

rusta. Se yhdistää ja antaa konkreettiselle yhteistyölle vakaan perustan ja jatkuvuutta.

Yhteinen kosketuspinta, yhteinen toiminta ja yhteiset toimet on etsitty siltä alueelta, jonka tämä erilaisten valintojen tosiasia sallii. Kaksi Pohjoismaista ei kuulu Euroopan unioniin. Lisäksi Tanskan itsehallintoalueet, Grönlanti ja Färsaaret, ovat EU:n ulkopuolisia. EU:n pohjoismaisista jäsenistä ainoastaan Suomi on euromaa.

Pohjoismailla on EU:n sisäisessä yhteistyössä erittäin keskeinen haaste vuoden 2015 kansainvälisen ilmastokokouksen onnistumisen varmistamiseksi. Pohjoismaiden ympäristöministerien neuvotteluja tukeva niin sanottu NOAK-hanke on avainasemassa pyrittäessä löytämään kehitysmääräyhmän ja teollisuusmaiden välistä tasapainoa ja yhteisymmärrystä.

On luonnollisesti olemassa useita muita kansainvälisiä neuvotteluprosesseja, joissa pohjoismaiset arvot, avoin toimintatapamme ja kyky kuunnella, voivat vaikuttaa ja joissa Euroopan unioni on pohjoismaisen toiminnan tärkeä väylä. Ilmastoneuvottelujen ohella haluan mainita toisen oleellisen tärkeän neuvotteluprosessin eli USA:n ja EU:n väliset vapaakauppasopimusneuvottelut. Avoimesta ja vapaasta kansainvälisestä kaupasta riippuvaisille Pohjoismaille näiden neuvottelujen onnistuminen on erittäin tärkeää. Pohjoismaat voivat EU:ssa antaa yhdessä tuensa ruotsalaiselle komissaari Cecilia Malmströmille ja hänen toiminnalleen.

Pohjoismaiset instituutiot, niiden kärjessä tutkimusyhteistyöstä vastaavat laitokset, ovat tiiviisti verkottuneet Euroopan unionin alaisiin ohjelmiin. Pohjoismaiden ministerineuvostolla ja Euroopan unionilla on myös tutkimusyhteistyön ja sektoriministeriöiden toiminnan lisäksi yhteistyöhankkeita, joissa ministerineuvoston budjetista tuetaan EU:n eri sektoreiden toteuttamia hankkeita. Näistä voitaisiin mainita muun muassa Valko-Venäjän demokratiakehitystä tukeva ohjelma.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan keskustelu tänään antaa pohjaa Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2015 teemaistunnolle, joka järjestetään ensi maaliskuussa ja joka pidetään Brysselissä. Kokouksen tavoitteena on löytää lisää konkretiaa, lisää kosketuspintaa mainitsemalleni pohjoismaiselle hyödyille, nordisk nytta, pragmaattiselle yhteistyölle, pohjoismaisesti EU:n sisällä niin valmistelutyössä kuin EU-säädösten toimeenpanossa kansallisesti. Tutkimusohjelmissa Suo-

men Upi mukaan lukien, Pohjoismaiden neuvoston parissa tehdyissä tutkimuksissa sekä esityissä aloitteissa on hahmoteltu monia eri tapoja, joilla Pohjoismaiden neuvoston, ministerineuvoston ja Euroopan unionin eri toimielinten välistä kanssakäymistä ja dialogia voitaisiin edelleen tiivistää. Nämä esitykset tulevat antamaan hyvää pohjaa tulevan maaliskuun teemaistunnon työskentelyyn.

Herra puhemies! Avainviestini voisin vielä tiivistää lopuksi seuraavasti: On erittäin tervetullutta, että eduskunta nyt kolmannen kerran käy teemakeskustelun pohjoismaiseen yhteistyöhön liittyvästä kysymyksestä. Vaikka keskustelu jäikin Euroopan parlamentin vaalien jälkeiseen aikaan, se vahvistaa edellytyksiä Pohjoismaiden neuvoston maaliskuun 2015 teemaistunnon tulokseksi työlle ja toki työllemme tulevaisuudessa.

Pohjoismaainen yhteistyö kehittyi. Samanlaisesti se uudistumalla ja modernisoitumalla puolustaa omaa relevanssiaan Euroopan unionin tiivistymisen ja syvenemisen edessä. Modernisaation yksi työväline on paremmin toimiva yhteys pohjoismaisen yhteistyön ja EU:n välillä. Pohjoismaat voivat vaikuttaa EU:n sisällä, ne voivat tukea EU:n vaikuttavuutta ulospäin, mutta tämän edellytyksenä on, että Pohjoismaat kunnioittavat toistensa integraattoratkaisujen erilaisuutta. On myös Pohjoismaiden ja Pohjoismaiden kansalaisten intressissä, ettei EU:n kehitys johda uusiin esteisiin Pohjoismaiden välisessä liikkuvuudessa.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämän jälkeen keskustelu. Puheenvuorot varataan P-painikkeella. Ne saavat kestää enintään 2 minuuttia. Puhemies myöntää nämä tässä keskustelussa käytettävät puheenvuorot vapaavalintaisessa järjestyksessä. Lisäksi puhemies voi myöntää myös 1 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, ja nämä vastauspuheenvuorot varataan V-painiketta käyttäen.

³ **Simo Rundgren /kesk:** Arvoisa puhemies! Meillä on siis parinkymmenen vuoden perspektiivi tarkastella pohjoismaista yhteistyötä Euroopan unionissa. Voimme todeta, että alkua ei varmaankaan ole ollut kaikkein lupaavin: Norja ja Islanti jäivät ulos, ja oli epävarmuutta siinä, miten yhteistyö jatkossa voi toimia. Suomen ja Ruotsin katse kääntyi entistä voimakkaammin kohti Brysseliä, ja varmasti on jälkeenpäin histo-

riantutkimuksessa todettavissakin, että Suomen ja Ruotsin liittyttyä Euroopan unioniin pohjoismaisen yhteistyön kohdalle tuli kysymysmerkkejä siinä alkuvaiheessa.

Myöhemmin on havaittu, että Norja ja Islanti implementoivat erittäin voimakkaasti direktiivit, ainakin noin 70-prosenttisesti, ja ovat voimakkaasti tulossa mukaan myöskin tähän EU-yhteistyöhön. Eräs voimakas askel eteenpäin on ollut Stoltenbergin raportti vuonna 2009, joka sitten nosti myöskin tämän puolustuksen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskusteluun. Kun katsotaan ulkopuolisia, kansainvälisiä asioita, alkavat Pohjoismaat entistä enemmän tuntea toisensa yhteinäisiksi, yhteistyö tiivistyy, ja näitä pyöreän pöydän keskusteluja, joita näistä teemoista on käyty, on pidetty erittäin tärkeinä ja hyvinä.

Tapasin äskettäin nykyisen Euroopan parlamentin varapuhemiehen Olli Rehnin ja halusin kuulla, miten hän näkee tämän yhteistyön kehityksen. Hän totesi, että Suomen ja Ruotsin jäsenyyden alkuaikoina se oli kohtuullisen vaikeata mutta tämä keskustelu puolustusyhteistyöstä on johtamassa ilmeisesti siihen, että myös muilla politiikan aloilla Suomen, Ruotsin, Tanskan, Norjan ja Islannin yhteistyö tiivistyy ja myöskin ulottaa vaikutuksensa muuhun yhteistyöhön, niin että tuolla Euroopan unionissa Pohjoismaiden yhteistyö voi entisestään tiivistyä ja olla vaikuttamassa positiivisesti kaikkien Pohjoismaiden kehitykseen.

⁴ **Maarit Feldt-Ranta /sd:** Arvoisa puhemies, herr talman! Viime aikoina täällä Suomessa on vähän tullut muotiin synkistely, ja monet luettelevat jatkuvasti, mikä kaikki yhteiskunnassamme on pielessä. Muistattekko, että kun muutama vuosi sitten Newsweek kirjoitti, että Suomi on maailman paras maa, niin ensin täällä itse käynnistimme keskustelun, että noinkohan on. Siksi onkin hienoa saada puhua Pohjoismaista, koska kiistatta Pohjoismaat ja pohjoismaainen malli on valtava globaali menestystarina.

Olemme kerta toisensa jälkeen lyöneet koko muun maailman ällikällä, miten monella yhteiskunnan alueella olemme voineet sijoittua kärkijalle eri mittauksissa. En näe mitään syytä, ettei näin voisi olla jatkossakin edellyttäen, että pidämme kiinni niistä peruspilareista, joille tämä pohjoismaainen malli rakentuu, jotka suuren valtiokunnan puheenjohtaja Riitta Myller hyvin nosti puheenvuorossaan esille. Kaikki Pohjois-

maat ovat pieniä, ja me olemme myös riippuvaisia paitsi toisistamme myös ympäröivästä maailmasta, mutta totta on, että yhdessä olemme enemmän.

Kannatan kaikkia niitä pyrkimyksiä, jotka edistävät EU:n ja Pohjoismaiden yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen lisäämistä, sillä ajatuksella, että mitä enemmän sekä EU että EU-maat muodostuvat Pohjoismaiden kaltaisiksi tai kulkevat siihen kehityssuuntaan yhteiskuntana, sitä parempi. Voimme tehdä paljon yhdessä. Juuri nyt meillä on EU:ssa erityisesti työmarkkina- ja ympäristökysymyksissä paljon yhteisiä intressejä: kuluttajakysymys, sosiaalisen polkumyynnin estäminen, energiatehokkuustavoitteet, ruokahävikin nostaminen EU:n agendalle, antibioottiresistenssi, paljon yhteisiä kysymyksiä.

Till slut, herr talman, vill jag säga att jag varmt stöder den pragmatiska linje till förfaringsätt som stora utskottets ordförande lyfte fram som modell för samarbete mellan EU och Norden.

5 Timo Heinonen /kok: Arvoisa puhemies! Pohjoismaat EU:ssa — EU Pohjoismaissa -keskustelu on hyvä ja ajankohtainen. Norjan ulkoministeri Thorvald Stoltenberg teki raportin vuonna 2009 Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteistyöstä, ja tämä keskustelu on nyt enemmän kuin ajankohtaista. Muistan, kuinka tässä hetki sitten kävimme aika mielenkiintoisen keskustelun, kun tämän raportin pohjalta Islannin ilmatilan valvonta nousi esille. Silloin itse kysyin — kun Suomessa nousi kohu, että miten voimme tällaiseen osallistua — onko se sitten sitä vaikeinta ja vaativinta yhteistyötä, mitä olemme valmiita tekemään Pohjoismaiden kesken. Ja tämän keskustelun myötä sitten tuo ilmatilan valvonta, joka olisi pitänyt sisällään tunnistelentoja, muuttui harjoitukseksi, ja minun mielestäni tietyllä tavalla myös yhteistyönäkökulmasta vesittyi.

Minun mielestäni, arvoisa puhemies, nyt on tärkeää ottaa aktiivinen ote tässä pohjoismaisessa turvallisuusyhteistyössäkin. Meillä aivan viime aikoina tuli esille Ruotsin vedenalainen toiminta ja sukellusveneiden etsintä, jossa meillä olisi ollut halua ja mahdollisuus antaa naapuriapua Ruotsille, mutta lainsäädäntö ei sitä mahdollistanut. Itse toivoisin, että tämäntyyppisiä lainsäädäntöesteitä myös poistettaisiin, että voisimme tämäntyyppisissä tehtävissä tai sitten

Norjan terroristi-iskun tapaisissa tilanteissa auttaa toisiamme mahdollisimman helposti ja mahdollisimman nopeasti.

6 Christina Gestrin /r: Värderade talman! En stor del av den nationella lagstiftningen påverkas av EU:s lagstiftning. Samtidigt tenderar varje enskilt EU-medlemslands röst bli svagare med EU:s ökande medlemsantal. Också därför är det viktigt att vi nordbor i EU stärker vår gemensamma röst i så många frågor som möjligt. Stora frågor står på spel också de närmaste åren: Arktis och miljöhoten, försvaret av gränslöshet och tolerans, öppenhet och innovationer och konkurrenskraft.

Tulevaisuuden vastauksena pohjoismaisen yhteistyön kasvattamiseksi myös EU:n puitteissa on keskusteluiden ja tapaamisfoorumien lisääminen. Ministeriötasolla virkamiesten tulisi lisätä pohjoismaista yhteistyötä EU-direktiivien implementointityössään uusien rajaesteiden syntymisen estämiseksi. Poliittisten toimijoiden pitäisi kokoontua saman pöydän ympärille useammin vahvemmallalla poliittisella mandaatilla ja suuremmalla velvoitteella toimia sovitun agendan mukaisesti. Pohjoismainen konsensus ja pohjoismaiset sopimukset ennen EU-tason päätöksiä tarjoavat maillemme kilpailuedun.

Nordiska rådet kommer att diskutera ett ökat nordiskt samarbete i EU under Nordiska rådets minisession i Bryssel i mars 2015. Då Nordiska rådet besökt Europaparlamentet har de nordiska mepparna framfört ett tydligt besked och behov av att de nordiska länderna också skulle bidra till, hjälpa till, att fördjupa samarbetet, och kanske alldeles specifikt i sådana frågor som vi vet att är viktiga gemensamt för oss i Norden. Det här fungerar inte så bra för tillfället.

De nordiska länderna har tillsammans 25 miljoner invånare och utgör sammantaget världens tionde största ekonomi. Den nordiska modellen i EU är bland annat känd för den sociala tryggheten, den höga och jämlika bildningen, innovationerna, jämställdheten och kvinnornas deltagande i samhället, och ingen annan än vi nordbor själva kan göra vår röst hörd i EU och i världen. Det här gör vi allra bäst tillsammans.

7 Lauri Heikkilä /ps: Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden neuvoston kokouksessa on oikeas-

taan herätty vasta nyt tähän edustaja Gestrinin mainitsemaan asiaan, että Pohjoismaat yhdessä muodostavat tämmöisen kymmenenneksi suurimman talousalueen. EU-asioihin ja yhteiseen vaikuttamiseen EU:ssa ollaan Pohjoismaiden neuvostossa herätty vasta ihan viimeisen vuoden aikana. Nyt on ruvettu keskustelemaan siitä, miten yhdessä voitaisiin tuoda tätä Pohjoismaitten asiaa voimakkaammin esille EU:ssa, ja siihen vaikuttaa tietysti, niin kuin edustaja Rundgren totesi, se, että Islanti ja Norja ovat EU:n ulkopuolella. Se hieman vaikeuttaa asioiden käsittelyä, mutta nämä maat ovat kyllä hyvin samoilla linjoilla niissä asioissa, mitkä ovat tärkeitä Pohjoismaille täällä EU:n pöydissä. Ja tietysti on hyvin tärkeää, että siellä koetettaisiin vaikuttaa yhdessä, varsinkin semmoisissa asioissa, missä Pohjoismailla on yhteisiä tavoitteita.

Tämä tavoitteiden muodostaminenkin on herännyt ehkä vasta nyt viimeisten vuosien aikana. En ole siellä Pohjoismaiden neuvostossa ollut muuta kuin sen reilut kolme vuotta, mutta minusta se Pohjolan herääminen on osittain tämän ilmapuolustuksen ja muun puolustustarpeen ohella levinnyt myöskin näihin muihin asioihin. Paljon on käsitelty myöskin rajaesteitä eri maiden välillä ja toivottu, että näiden esteiden torjunnassa myöskin etukäteen, koska eri parlamenteissa lait säädetään erikseen, jossain ministeriötasolla tai muualla jo käytäisiin keskustelua, ettei syntyisi uusia rajaesteitä enemmän kuin mitä saadaan tuolla Pohjoismaiden neuvoston työn ansiosta purettua. Siinä mielessä nämä asiat ovat nyt heräämässä.

8 Tuula Peltonen /sd: Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä sitä, että Pohjoismaiden neuvostossa on syvennetty myös EU-keskustelua. Uskon, että tällä tavalla poistamme myös niitä mielikuvia, että Pohjoismaiden neuvosto olisi turha ja nimenomaan sen takia, että toimimme myös EU:ssa. Toki päällekkäisyyttä varmaan asioissa voi jollakin tavalla olla, mutta tärkeää on, että pystymme käsittelemään eri politiikkalohkoja ja asioita nimenomaan pohjoismaisessa asiayhteydessä.

2013 tullut raportti EU-yhteistyön tiivistämisestä on hyvä lähtökohta muun muassa kansallisten parlamenttien keskusteluille. Olemme jo nyt ottaneet käyttöön joitakin toimenpidelistan ehdotuksista, ja uskon, että nämä uudistukset syventävät myös yhteistyötä. Erittäin tärkeää on säännöl-

linen yhteydenpito luonnollisesti EU-parlamentin, kansainvälisten parlamenttien ja Pohjoismaiden neuvoston kesken ja tietenkin informaation välitys. Meidän on tunnettava toistemme toimintaa, käsiteltäviä asioita ja pystyttävä vaikuttamaan näiden eri yhteisöjen avulla.

Kiitos myös ministeri Toivakalle, että olette ollut osallistumassa meidän Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunnan kokouksiin.

9 Anne-Mari Virolainen /kok: Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden yhteistyö on meille suomalaisille hyvin luontevaa yhteistyötä. Mutta silti olen samaa mieltä siitä, minkä suuren valiokunnan puheenjohtaja Myller tuossa avauspuheen vuorossaan totesi, että meillä on kuitenkin vielä aika paljon kehitettävää meidän toimintatavoissamme, etenkin silloin, kun puhumme pohjoismaisesta yhteistyöstä, Pohjoismaiden neuvoston ja EU-asioiden välillä.

Mielestäni oli hyvä, että ministeri otti esiin puheessaan sen, että pohjoismaisten hallituksien pitäisi olla näkyvämpiä ja toimivampia EU:n sisällä asioissa, joissa Pohjoismailla on yhteinen intressi. Ja yksi asia, jossa meillä on aivan selvä yhteinen intressi, ollut jo vuosikaudet Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa, on yhteinen meremme, Itämeri. Sen suhteen meillä on varmasti paljonkin yhteensovittamista. Ja kun ministeri mainitsi myös tämän Valko-Venäjän demokrati-an kehittämishankkeen, niin toden totta, eri foorumeilla me pohjoismaiset toimijat voimme tehdä paljonkin yhteistyötä. Otan esimerkiksi Euroopan neuvoston: kun keskustelemme ihmisoi-keuskysymyksistä, demokratiakehityksestä, niin siellä pohjoismaisten edustajien yhteistyömuoto on niin luontainen, että me pystymme paljonkin viemään asioita samaan suuntaan ja ottamaan mukaan myös itse asiassa baltit, jotka tulevat hyvin herkästi tähän kuvioon.

Toivoisin todellakin, että kun seuraavan keran tapaatte ja pidätte sitä maaliskuun istuntoa, niin puhuisitte tästä meidän yhteisestä merestä, mitä toimenpiteitä voimme tehdä, jotta vähennämme valumia. Ja sitten se toinen toive on tämän vahvan pohjoismaisen brändin rakentaminen.

Yhdessä me olemme paljon enemmän kuin jokainen valtio yksin.

10 Satu Haapanen /vihr: Arvoisa puhemies! Olen todella iloinen tästä keskustelualoitteesta.

Pohjoismailla on paljon yhteisiä intressejä ja yhteisiä tavoitteita, joita voimme ajaa EU:ssa, esimerkiksi juuri tämä Itämeren tilan parantaminen, päästöjen vähentäminen, myrkyllisistä arjen kemikaaleista pois pääseminen. Voimme vähentää antibiootteja ja vaikuttaa muihinkin EU-maihin, että niissäkin käytettäisiin vähemmän antibiootteja sekä ihmisten että eläinten lääkitsemiseen.

Yhdessä Pohjoismaat voivat parantaa oppimistuloksia ja tehostaa viranomaisen työtä paremmin kansalaisia palvelevaksi. Voimme jakaa yhdessä hyviä käytäntöjä, voimavaroja, ja tätähan me teemmekin, kun kyseessä on rikollisuuden vastainen kamppailu, ihmiskaupan vastainen kamppailu ja prostituution vastainen kamppailu. Voimme yhdessä levittää myös hyviä käytäntöjä demokratiaan ja avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen liittyen.

Yhdessä Pohjoismaat voivat suojella arktista haurasta luontoa ja säästää luonnonvaroja tuleville sukupolville. Luonto on meille kaikille pohjoismaalaisille aivan elinehto ja erittäin tärkeä asia. Voimme myöskin kertoa muulle maailmalle, että olemme eläneet 200 vuotta rauhassa toistemme kanssa ja että konflikteihin löytyy ratkaisuja demokratian keinoin. Voimme myös osoittaa, että ihmiset voivat luottaa siihen, että heidän ihmisoikeutensa ovat turvattuja huolimatta siitä, kuka maata kulloinkin hallitsee.

Tammikuussa Ahvenanmaalla pidämme Pohjoismaiden neuvoston kokouksessa konferenssin koskien itsehallintoalueita, ja tämä konferenssi ja itsehallintoaluateema muutenkin herättävät paljon kansainvälistä kiinnostusta.

Samarbetet fungerar inte av sig självt, det behövs aktiv, nyfika och engagerade politiker. Vi kan lära oss mycket av varandra. — Tack.

¹¹ **Paula Lehtomäki /kesk:** Arvoisa herra puheemies! Luonnollisesti, kun pohditaan pohjoismaisen yhteistyön roolia EU-politiikassa, aivan keskeistä on, niin kuin ministeri toi esille, huomioida Pohjoismaiden erilaiset integraatiomallit EU:hun liittyen.

Kun ajatellaan Pohjoismaiden neuvoston roolia, niin ajattelen ainakin itse, että jo pelkästään sen työskentelytavan ja -rytmin erilaisuuden vuoksi voi olla niin, että Pohjoismaiden neuvoston luontevin EU-poliittinen rooli syntyy nimenomaan sitä kautta, että se katsoo keskeisiä teemo-

ja ja strategisia kysymyksiä, joissa Pohjoismaiden on syytä myös EU-piirissä tehdä yhteistyötä, eikä se ehkä niinkään osallistu siihen päivänpolttavaan juoksuun. Luonnollisesti Pohjoismaiden neuvostolla on edelleen kädet täynnä työtä edistää myöskin Pohjoismaiden välillä ratkottavia asioita, niin kuin aina silloin on todettu, oliko se muun muassa Norrbackin raportti, joka tämän on osoittanut.

Mitä tulee EU-politiikkaan ja Pohjoismaiden yhteistyöhön muutenkin kuin Pohjoismaiden neuvoston toimesta, niin näen ainakin itse kaikin realistisimmaksi katsoa sitä yhteistyötä nimenomaan asiakohdittain. Meillä on tiettyjä yhdistäviä tekijöitä — pohjoismaainen hyvinvointimalli, meidän demokraattiset yhteiskuntamme, avoin kansainvälinen talous, siihen osallistuminen — joissa meillä on yhteisiä intressejä ja kannattaa tavoitella yhteisiä näkemyksiä. Ja samalla on myönnettävä, että meillä on kosolti myöskin asioita, joissa yhteisiä intressejä ei niin paljon ole, ja myös asioita, joissa yhteisiä näkemyksiä ei kerta kaikkiaan ole löydettävissä.

Arjessa on itsellenikin kokemusta siitä, että esimerkiksi ennen ministerineuvoston kokousta sen sektorin pohjoismaiset ministerit pitävät palaverinsa ja katsovat sen asialistan läpi. Pidän tällaista käytännöllistä yhteistyötä ihan hyvänä. Mutta toisin kuin edustaja Gestrin täällä mainitsi, en ajattele, että tapaamisten lisääminen on ratkaisu, koska yksinkertaisesti ihmisten kalenterit ovat täynnä, vaan ratkaisuna on parempi fokus: parempi fokus siihen, että katsotaan ajoissa, missä asioissa tehdään yhteistyötä.

Tähän liittyen minulla on vielä lopuksi, puheemies, kysymys — jos sallitte — ministerille: kun arktinen alue ja arktiset kysymykset ovat Pohjoismaille niin luonteva osa myös EU-politiikassa, niin onko käynnissä minkäänlaista konkreettisiin tuloksiin pyrkivää pohjoismaista yhteistyötä EU-politiikan suuntaamiseksi tiettyihin kysymyksiin, tiettyihin konkreettisiin asioihin myöskin arktisella alueella?

¹² **Simo Rundgren /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheemies! Tietämättä sitä, mihin edustaja Lehtomäki puheenvuorossaan päätyy, ajattelin nostaa nimenomaan tämän teeman nyt esille, ja on hyvä, jos ministeri sitä pohdiskelisi. Nimittäin arktinen on se Pohjoismaita Euroopassa yhdistävä tekijä. Me olemme Euroopan arktinen ulottuvuus, ja siinä on äärettömän tärkeää

nähdä myöskin nämä Euroopan unionin ulkopuolella olevat maat, Norja ja Islanti, olennaisina toimijoina tässä arktisessa kokonaisuudessa.

Kun nyt paraikaa Euroopan unioni on suunnittelemassa kohtuullisen isoa investointipakettia, puhutaan 300 miljardista, niin juuri nyt olisi aika nostaa esille myös arktinen todellisuus ja siellä pohjoisessa olevat yhteiset logistiikkahankkeet, rajat ylittävät logistiikkahankkeet, joista Pohjoismaat ovat keskenään keskustelleet. Suuntaan tämän kysymyksen ministerille ja toivon, että jollakin tavalla tämä tulisi esille tässä Suomen ja Pohjoismaiden EU-politiikassa.

¹³ **Maria Tolppanen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan rajat ylittävistä yhteistyöstä arktisella alueella, niin silloin tulee eittämättä mieleen myöskin rajat ylittävän työvoiman käyttäminen, joka tulee varmasti lisääntymään.

Tällä hetkellä meillä Pohjoismaitten neuvostossa on monta vuotta ollut käsittelyssä asia, joka koskee kaksoisverotusta, niitä ihmisiä, jotka jäävät eläkkeelle Ruotsista ja muuttavat Suomeen. Heitä verotetaan ensin Ruotsissa ja sen jälkeen Suomessa. Tähän asiaan ei ole saatu muutosta. Olisiko tämä nyt sellainen asia, mikä pitäisi sitten viedä tähän yhteistyöhön EU:n kanssa ja saada se direktiivipohjaiseksi? Kun eittämättä varsinkin ihmisten vapaa liikkuminen tulee lisääntymään, työn perässä tullaan liikkumaan entistä enemmän, ja ihmiset tulevat jäämään ikään kuin vieraasta maasta eläkkeelle ja palaavat sitten omaan kotimaahansa, toki kuitenkin tällä meidän sisämarkkina-alueellamme, niin tämänkaltaiset esteet pitäisi pystyä poistamaan.

¹⁴ **Paula Lehtomäki /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee tuohon Euroopan unionissa käyntiin lähtevään — toivon mukaan — 300 miljardin euron investointiohjelmaan, niin Suomenkin, mikäli oikein muistan, alustavat hahmotelmat niistä hankkeista, jotka olisivat mukana, ovat aika lailla puhtaasti kansallisia. Pitäisittekö te, ministeri, realistisena sitä, että tätäkin asiaa voitaisiin katsoa pohjoismaisessa yhteistyössä siten, että Euroopan unionin jäsenmaat veisivät EU-pöytiin ylikansallisiakin hankkeita ja että EU-rahoitusta yhteensovitettaisiin Euroopan unionin ulkopuolisten Pohjoismaiden kanssa? Esimerkiksi Norjasta me tiedämme, että heillä saattaisi pelimerkkejä ollakin lisäin-

vestointeihin, esimerkiksi edustaja Rundgrenin esille nostamissa, jo aiemmin Pohjoismaiden neuvostonkin syynäämissä yhteispohjoismaisissa arktisen alueen hankkeissa.

¹⁵ **Christina Gestrin /r** (vastauspuheenvuoro): Herr talman! Haluaisin vastata tähän Paula Lehtomäen kommenttiin näistä ministeritapaamisista.

Hyvä käytäntö on tietenkin se, että ministerit tapaavat ja keskustelevat ennen näitä yhteisiä kokouksia. Mutta käytäntöhän on kuitenkin se, tai ainakin vaikuttaa usein siltä, että tällaista yhteistä pohjoismaista linjaa ei ole. Olen sitä mieltä, että olisi kuitenkin itse politiikan kannalta parempi, jos useammin pystyttäisiin siis tuomaan yhteinen pohjoismainen näkemys ja linja myös näihin kokouksiin.

On myös aivan varmaa, että EU:ssa Pohjoismaitten meppien välistä yhteistyötä pitäisi kehittää ja myös uusia muotoja Pohjoismaiden neuvoston ja Euroopan parlamentin jäsenten välillä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Sitten puhujalistan.

¹⁶ **Kauko Tuupainen /ps:** Arvoisa puheenjohtaja! Yritin tuossa saada debattipuheenvuoroa, mutta en näköjään niistä napeista osannut painaa oikeata.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tässä, arvoisa edustaja, teillä on nyt 2 minuuttia aikaa debatoida.

Puhuja: Kyllä riittää, arvoisa puheenjohtaja. — Tuli vain mieleen, että tuossa menneenä kesänä kotoisessa Keski-Suomessa kun olin, niin siellä minulle tehtiin rohkea ehdotus koskien Pohjoismaista yhteistyötä. Ja kun olen tämmöinen herkkä mies, niin minä lupasin toimittaa sen tähän saliin, ja nyt sen kerron: Tässä, arvoisa ministeri ja edustaja Myller, puhuitte puheissanne, että pohjoismaista yhteistyötä tulisi uudistaa ja brändiä parantaa. Nythän Pohjoismaissa — Norjassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Islannissa — on valuutana kruunu, ja he esittivät minullekin, että eikö tehtäisi semmoinen yhteistyöhomma ja brändin parannus, että Suomessakin siirryttäisiin kruunuun, jolloin kaikilla Pohjoismailla olisi yhteinen valuutta. Minä kerroin, että tässä vaiheessa, kun eurossa ollaan ja EU:n jäsen, tämä tuntuu

mahdottomalta, mutta kun tapoihini kuuluu tuoda kaikenlaisia terveisiä tähän saliin, niin, arvoisa puheenjohtaja, olen tämän viestin tänne nyt tuonut. — Kiitos.

¹⁷ **Lea Mäkipää /ps:** Arvoisa puhemies! Pohjoismaat voittaisivat globaalissa kilpailussa, jos pitäisivät enemmän yhtä — tämän lähtökohdan monet ovat allekirjoittaneet — mutta me toimimme vielä yhteistyössä tavallaan kapealla alalla, erityisesti tutkimus-, hyvinvointi-, ympäristö- ja kulttuurialoilla.

Mutta maiden välisiä yhteistyösopimuksiakin on tehty, näistä esimerkkinä Ruotsin kanssa solmittu sopimus taloudellisesta yhteistyöstä kansainvälisissä kriisitilanteissa. Sopimuksen mukaan Suomen ja Ruotsin hallitukset pitävät tavoitteenaan taloudellista yhteistyötä, kauppaan ja huoltovarmuuteen liittyvää tietojenvaihtoa ja yhteydenpitoa. Samoin Suomella ja Norjalla on neuvoteltuna kahdenvälinen huoltovarmuutta koskeva puitesopimus. Sopimuksen nojalla voidaan tehdä myös yksityiskohtaisia sopimuksia. Ja edelleen pohjoisten malmivarojen ja Jäämeren logistisen käytävän osalta Suomi, Norja ja Ruotsi ovat vääntäneet kättä, ja siellä on paljon taloudellisia mahdollisuuksia. Suomen on myös pidettävä huolta omasta hyödystään. Jotta panostaminen on mielekästä, on kaikkien osapuolten oltava tietysti voittajia.

Globaalissa kilpailussa Pohjoismaiden tulisi yhdistää voimiaan. EU:n sisällä Suomen, Ruotsin ja Tanskan olisi pelattava enemmän yhteen. Tähän yhteenliittymään voisivat liittyä myös Baltian maat. Pohjoisen ulottuvuuden ja pohjoisten olosuhteiden tulisi painokkaammin tulla esille talouspoliittisissa tai geopolitiittisissa linjauksissa sekä alueellisen kehittämisen painopistealueita määrittäessä. Myös sääntelyssä olisi Pohjoismailla vielä yhteistä puolustettavaa ilmasto-olosuhteitamme tai harvaan asuttujen seutujen ja pitkien välimatkojen haittojen huomioimisessa. Yhden pienen maan ääni hukkuu, mutta yhteistyöllä tietysti saavutetaan enemmän, ja työtä riittää vielä täälläkin saralla.

¹⁸ **Anne Louhelainen /ps:** Arvoisa puhemies! Pohjoismaiset arvot yhdistävät pohjoismaisia päättäjiä. Kansalaisten hyvinvoinnin ja palveluiden turvaaminen, yrittäjien toimintamahdollisuuksien helpottaminen sekä uusien investointien saaminen ovat tavoitteita pohjoismaisessakin

yhteistyössä. Pohjoismaiden kilpailukykyä EU:n sisämarkkinoilla täytyy vahvistaa kaikin tavoin.

Kuten edustaja Heikkiläkin täällä totesi, EU on valitettavasti kunnostautunut myös uusien direktiivien ja asetusten tehtaana. Uusia rajaesteitä syntyy enemmän kuin niitä ehditään poistaa, esimerkiksi vaikkapa yhdistelmäladirektiivi, jonka käsittelyn yhteydessä EU:ssa oli kyllä tietoa, että suomalaisen sosiaaliturvan perusteita jouduttaisiin perustavanlaatuisesti muuttamaan. Onkin siis erittäin tärkeää, että pohjoismaista yhteiskuntamallia ja arvoja viedään aktiivisesti EU:n suuntaan.

Arvoisa ministeri, Suomi on pieni maa, eikä meillä riitä resursseja lähettää joka alan asiantuntijoita EU:n syövereihin. Tässä kohtaa saammekin kaikki tässäkin salissa katsoa peiliin, olemmeko tehneet voitavamme suomalaisten etujen ajamiseksi myös EU:n sisällä ja yhteistyön tekemisessä. Olisinkin kysynyt teiltä: Voisiko olla mahdollista tehostaa jo olemassa olevia virkamies- ja asiantuntijaresursseja EU:n toiminnoissa, jotta tätä pohjoismaista yhteistyötä resurssien ja asiantuntijoiden välillä voitaisiin tiivistää? Ja miten näette pohjoismaisten yhteistyöministeriöiden yhteistyön? Voisiko näissä eri EU-pöydissä tätä yhteistyötä jotenkin vielä tiivistää ja vahvistaa?

Puhemies Eero Heinäluoma: Tässä vaiheessa kuuntelemme... Eivätkös kaikki ole käyttäneet ainakin yhden puheenvuoron? — Jaaha, eivätkä vielä. Täällä ovat laskuopit sekaisin. — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

¹⁹ **Arto Pirttilahti /kesk:** Kiitos, arvoisa puhemies! — Todellakin tässä on todettu, että kun EU:hun liitettiin noin parikymmentä vuotta sitten, niin siinä oli meillä pohjoismaisilla valtioilla erilaiset lähtötasot ja lähtötavoitteet. Varsinkin maatalouspolitiikan osalta, millä on EU:n suurin rahapotti budjetissa, oli hyvinkin erilainen politiikka niin Tanskalla, Ruotsilla kuin sitten Suomellakin. Ja ehkä semmoinen kylmä asenne vielä Ruotsin osalta oli tietenkin näihin päätöksiin Suomea kohtaan vielä tuonne pitkälle vuoteen 2006 asti.

Näitä eriäväsyyksiä on kerrottu täällä, mutta itse näen, että meidän tulisi tavoitella yhteisiä intressejä vielä enemmän ja vahvistaa tätä pohjoismaista vaikuttavuutta EU:n suunnassa. Varsinkin itse näen, että tällainen proaktiivinen ote

komission suuntaan olisi erittäin tervetullut. Meillä on aika paljon erilaisia yhteisiä hankkeita. Toimijatahot toimivat aika hyvin, mutta poliittisessa päätöksenteossa komission suuntaan ne kaikki eväät eivät ole ihan vielä kunnossa.

Esimerkkinä otan juuri tämän maatalouden, toisena asiana metsätalouden. Vaikka EU:ssa ei olekaan yhtenäistä metsäpolitiikkaa, niin ollaan tekemässä yhteistä metsästrategiaa. Tässäkin meillä on hyvin vahvat intressit Ruotsin kanssa, ja meidän pitäisi vahvasti vaikuttaa siihen metsästrategiaan, että siitä tulisi meille Pohjoismaille sellainen, että me voimme metsiä hyödyntää taloudellisesti ja tuottavasti myös jatkossa, ettei tulisi tätä EU:n niin sanottua puistopolitiikkaa, tuolta etelästä päin meille saneltua.

Yksi yhteinen iso toimialue on myös energia. Meillä on yhteiset, vahvat sähkömarkkinat, ja me Pohjoismaat olemme nyt mallimaina olleet sille, miten EU tulee järjestelemään omia sähkömarkkinoitaan. Tässä olisi oiva malli viedä pohjoismaista toimintamallia myös EU:n suuntaan. Eli enemmän yhteisiä asiahakuja kuin sitä, että erotellaan erilaisuuksia.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ministeri Toivakka, kuinka paljon tarvitaan? (Lenita Toivakka: 4—5 minuuttia!) — 5 minuuttia puhuja-aitiosta.

²⁰ **Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri Lenita Toivakka:** Arvoisa puhemies! Kiitos kansanedustajille näistä hyvistä kommentteista ja hyvästä evästyksestä pohjoismaisen yhteistyön edelleenparantamiseksi.

Tuntuu siltä, että nyt kun nämä epävarmat ajat ovat tässä jotenkin olleet aika pitkään päällä ja myös turvallisuustilanne on ollut semmoinen, että kaivataan jotakin semmoista positiivista — vähän niin kuin edustaja Feldt-Rannan puheenvuoroa siteeraten, että meillä on ollut semmoinen synkistelyn tunne päällä täällä Suomessa pitkään — niin minun mielestäni tämä pohjoismaisen yhteistyö on jotenkin semmoinen valonlähde tällä hetkellä, erittäin positiivinen asia, joka jollakin tavalla voimistuu ja kehittyy koko ajan, ja minun mielestäni myöskin tahto ja halu tämän yhteistyön tiivistämiseksi on tällä hetkellä erittäin hyvä. Se näkyi Tukholmassa, ja se näkyy, minun täytyy myös sanoa, pohjoismaisten yhteistyöministeriitten tapaamisissa. Tälle on selkeästi tilausta, ja meillä on varmasti mahdolli-

suutta siihen, mistä edustaja Pirttilähtikin puhui: hakea entistä enemmän sitä yhteistä pintaa, niitä yhteisiä asioita, joilla me voimme tätä yhteistyötä tiivistää — liittyi se sitten metsästrategiaan, energiaan tai arktisuuteen, josta täällä paljon puhuttiin, mutta myös ihan keskinäiseen kauppaan, viennin edistämiseen. Siinä on valtavan paljon mahdollisuuksia Pohjoismaiden sisälläkin.

Tähän jos ihan ensimmäiseksi otan tuon arktisuuden, joka nousi tässä vahvasti esille, ja siitä tuli useampi kysymyskin. Pohjoismaiden neuvostohan hyväksyi tämmöisen arktisen työohjelman Tukholmassa. Tämä koskee vuosia 2015—2017, ja siihen osoitettiin 8,5 miljoonaa Tanskan kruunua. Tähän on parhaillaan haku päällä näillä erilaisilla hankkeilla, jotka siitä rahaa voivat hakea. Tämän lisäksi 2 miljoonaa Tanskan kruunua on hankkeisiin, joilla edistetään arktista työskentelyä yhdessä Arktisen neuvoston tavoitteiden kanssa. Eli rahaa on sieltä puolelta suunnattu, ja tätä yhteistyötä tietenkin halutaan tiivistää.

Tämän lisäksi varmaan ainakin Pohjoismaiden neuvoston jäsenet muistavat, että kun nyt tuleva puheenjohtajuuskausi on Tanskalla, heidän kärkitavoitteensahan on sininen Arktis, ja sitä kautta tätä arktista yhteistyötä nimenomaan halutaan käytännön tasolla vahvistaa. Tämä on meille valtavan suuri maantieteellinen ja kaupallinen mahdollisuus, ja meidän täytyy todellakin miettiä, miten me saamme yhteisiä hankkeita edistettyä ja kaiken kaikkiaan sitä bisneshyötyäkin, jota meille tämä alue voi tuoda, unohtamatta sitä, että ihmisten liikkuvuus siellä paranee ja kaiken kaikkiaan työntekeä on mahdollista myös, kun se talous siellä arktisella alueella rupeaa kehittymään. Mutta tämä on ihan valtavan suuri mahdollisuus meille kaikille.

Toinen asia, jonka haluaisin nostaa tässä, on tämä sääntely, josta on paljon puhuttu. Se on ihan selkeätä, että meillä syntyy koko ajan valitettavasti uutta sääntelyä, sitä tulee EU:sta, kun implementoidaan sieltä direktiivejä, mutta kyllä sitä valitettavasti syntyy myös sitä kautta, että me hyvin eri tavalla implementoimme näitä kansallisesti ja myöskin keskenämme luomme uusia rajasteita ihan kansallisestikin. Tähän täytyy kiinnittää huomiota, ja tämä on tietysti asia, johon Pohjoismaiden neuvosto jatkuvasti kiinnittää huomiota, ja tämä on oikeastaan kansallisten päätöksentekijöiden, meidän jokaisen, tehtävä, katsoa sitä, että tässä asiassa mentäisiin oikeaan suuntaan.

Kolmas asia, jonka haluaisin erityisesti nostaa tässä esille, on tämä brändäys ja pohjoismaisen mallin, pohjoismaisen ajattelun ja toimintatavan profilointi vahvemmaksi. Tämä on ihan selkeästi, niin kuin tuossa mainitsin aikaisemmin, mahdollisuus meille niin EU-tasolla kuin globaalisti, mutta erityisesti EU:ssa me voisimme vahvemmin viedä esimerkiksi pohjoismaista hyvinvointimalliajattelua ihan käytännön keskusteluihin, kertoa siitä, miten meillä tällainen kasvu ja kuitenkin sosiaalinen turva kulkevat käsi kädessä: ne eivät ole toisilleen vastakkaisia, vaan ihmisistä pidetään huolta samaan aikaan kuin talous on vahvaa. Tämän tyyppinen keskustelu Euroopassa on itse asiassa hyvin ajankohtaista tällä hetkellä, ja tätä täytyisi käydä enemmän.

Kun myös eurooppaministerinä asiaa tarkastelen, minun mielestäni EU:ssa Pohjoismaat ylipääntensä nähdään — ja haluaisin, että entistä enemmän nähdään jatkossa — tällaisina ratkaisun tuojina. Meillä on hyviä malleja, meillä on hyviä toimintatapoja, mutta me emme kaikkia aina edes itsekkään täällä oivalla. Ja sen takia on hirveän tärkeää, että meillä on pohjoismaisia foorumeja, joilla me kriittisesti katsomme itseämme mutta myöskin arvostamme sitä jo tehtyä työtä, mitä meillä on, jotta me pystymme viemään näitä ajatuksia ja osaamistamme myös Pohjoismaiden ulkopuolelle. Ja tätä on nimenomaan tämä brändäystyö parhaimmillaan, joka itse asiassa alkaa nyt ensi vuonna — ja sitten kun Suomi on puheenjohtajamaa 2016, tämä brändäystyö varsinaisesti starttaa, eli Suomessa on aika paljon sitten harteilla ja vastuulla, kun tämä brändäystyö lähtee toden teolla vauhtiin 2016.

On hyvin tärkeää, että me tätä keskustelua tässä vaiheessa käymme. Tähän liittyy muun muassa edustaja Heinosen ja muutaman muunkin mainitsema puolustusyhteistyö. Se on hyvin tärkeä osa pohjoismaista yhteistyötä, ja siitä on hyviä esimerkkejä, kuten esimerkiksi tämä Islannin onnistunut ilmaharjoittelu. Näinä epävarmoina aikoina meille on myöskin hyvin tärkeää, että pohjoismaisesta ulko- ja turvallisuuspoliittisesta yhteistyöstä keskustellaan.

Mutta ehkäpä päätän tähän, taisin jo vähän ylittää aikani. — Kiitos.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämän jälkeen siirrytään minuutin mittaisiin puheenvuoroihin.

²¹ **Riitta Myller /sd:** Arvoisa puhemies! Minulekin on ollut erittäin arvokasta tämä käyty keskustelu, koska en itse valitettavasti pitkästä parlamentaarista urastani huolimatta ole koskaan osallistunut varsinaisesti Pohjoismaiden neuvoston työskentelyyn. Kuitenkin esimerkiksi, kun täällä sanottiin, että Euroopan parlamentissa pitäisi enemmän tehdä pohjoismaista yhteistyötä, omassa ryhmässäni oli säännöllistä yhteistyötä Pohjoismaitten edustajien välillä, niin että se oli jopa merkitty viralliseen kalenteriin kokousajaksi. Ja siellä todellakin käytiin enemmänkin näitä strategisia keskusteluja siitä, mitkä ovat niitä strategisesti tärkeitä asioita, joita me voimme tuoda eurooppalaiseen yhteistyöhön. Niitä oli Itämeri-yhteistyö, niitä olivat monet ympäristöyhteistyöasiat, mutta myöskin tämä eurooppalainen malli, jota halusimme tämän yhteistyön kautta sitten viedä keskusteluun, nimenomaan se, että on sosiaalinen turvallisuus mutta samalla meillä on kasvun ja työllisyyden politiikkaa.

On myös sellaisia asioita, esimerkiksi ympäristö...

Puhemies Eero Heinäluoma: Jaha, minuutti taitaa olla kuulkaa, arvoisa edustaja, täynnä!

Puhuja: Minä luulin, että 2 minuuttia.

Puhemies Eero Heinäluoma: Yritin tässä sanoa, että siirrytään minuutin mittaisiin puheenvuoroihin, kun tulee tämä toinen kierros. Ruveta vähän tiivistämään, että kuullaan kaikkia.

²² **Maarit Feldt-Ranta /sd:** Arvoisa puhemies! Vaikka olemme paljon hyviä, niin meillä on silti vielä tosi paljon potentiaalia myös tässä pohjoismaisessa toiminnassa. Ja minä yhdyn kyllä siihen edustaja Lehtomäen ajatukseen, että meillä on parantamista tässä fokuksen hakemisessa.

Ministeri Toivakka, puhuitte todella paljon brändäyksestä, mainitsitte ehkä kymmenen kertaa sanan brändäys. Tässä uskon, että mitä Pohjoismaihin tulee, niin brändi on aika kirkas. Koko maailma katsoo Pohjolaan ja miettii, että mitä ilmaa te hengitätte, mitä vettä te juotte, mitä te teette, kun te olette melkein kaikessa maailman parhaita.

Mutta sen sijaan tässä fokuksessa on varmasti tekemistä, ja kun tässä signaloitte, että olette innokkaana uutena ministerinä valmis edistämään jotain asiaa, niin yksi sellainen kysymys, josta

minun mielestäni on puhuttu liikaa ja jossa tehty liian vähän, on tutkimusyhteistyö. Meillä on valtavasti sellaista osaamista — tätä mietitään nyt myös EU:ssa, ja sen takia se on tärkeää, että Pohjoismailla on tässä joku yhteinen linja — biotaloudessa, Arktiksessa, energiassa, ilmastomuutosteknologiassa. Ottakaa, ministeri, tämä pallo vastaan. Brändätkää vähemmän ja edistäkää tätä tutkimusyhteistyötä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Edustaja Tolppanen, minuutti.

²³ **Maria Tolppanen /ps:** Arvoisa päämies! Tietysti pohjoismaisessa yhteistyössä on myöskin erittäin tärkeää tämä kulttuuriyhteistyö ja sen lisäksi Nordjobb.

Mutta sitten siellä on yksi sellainen asia, mistä on puhuttu vuosikausia, eikä siitä tunnuta pääsevän yhteisymmärrykseen. Se on se, että ruotsalaista läskedryck-limukkapulloa ei voi palauttaa Suomessa ja saada siitä pullopanttia, eikä missään muussakaan maassa. Tämä on sillä tavalla isompi ongelma, että sitä voitaisiin laajentaa myöskin EU:n alueelle. Kun meillä nyt on olemassa sisämarkkinat, niin voitaisiin sopia siitä, että nämä pullopanttihinnat olisivat samat eri maissa ja niitä pulloja voisi sisämarkkinoilla palauttaa mihin tahansa. Samalla ehkä voisimme puuttua myöskin niihin maihin, missä pulloja ei kerätä. Tämähän on ongelma ennen muuta sellaisissa maissa, missä tarvitsee esimerkiksi puhdas vesi ottaa pullosta ja tuoda pullossa kotiin. On maita, joissa näistä ei saa yhtään mitään vaan ne viedään roskikseen, ja se on taas tällainen kestävämmän kehityksen alainen asia, missä voisi tehdä yhteistyötä niin että saisi sitten sen pullopantin sieltä jossakin vaiheessa yli rajojen.

²⁴ **Lauri Heikkilä /ps:** Arvoisa puhemies! Saisimme tuonne EU-kentille noita pohjoismaisia kantoja enemmän, jos ministerineuvostossa olevilla pohjoismaisilla yhteistyöministereillä olisi aikaa vastata hieman paremmin näiden Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ministereille tekemiin kysymyksiin.

Tänään oli Høybråten vieraana tuossa Suomen Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunnan työvaliokunnassa aamulla, ja hän puhui sitä, että pitäisi tehostaa sillä tavalla, ettei moneen kertaan lähetetä samoja kysymyksiä ja sitten vastata joihinkin, että sieltä saataisiin ehkä säästöjä. Itse

olen vähän samaan asiaan kiinnittänyt huomiota. Myöskin nämä pullopanttikysymykset ovat semmoisia, että ne ovat pyörineet, ja Tolppasen esille tuoma pullopantin hinta on varmaan avaintekijä. Suomessa se on korkein, ja muualla se on vähän turhan pieni, niin etteivät pikkulapsetkaan kerää sillä hinnalla niitä pulloja.

Tosiaan tämä on tärkeää, että ministereillä olisi aikaa vähän perehtyä näihin ja vastaukset annettaisiin. Ja sitten mahdollisesti Pohjoismaiden neuvostoa ollaan uudistamassa siinä, että näitä asioita, mitä siellä on päätetty, tuotaisiin kotimaisiin valiokuntiin, vastaaviin valiokuntiin tiedoksi, ja tämä tehtäisiin kaikissa Pohjoismaissa. Nämä ovat niitä tavoitteita, millä varmaan saadaan tehostettua yhteistyötä.

²⁵ **Satu Haapanen /vihr:** Arvoisa puhemies! Kannatan tätä edustaja Tolppasen esitystä ja toivon, että ministeri ottaa tästä kopin. Tästä ovat nimittäin sekä kansalais- ja kuluttajavaluokunta että ympäristövaliokunta Pohjoismaissa tehneet vuosia töitä, ja tästä on tehty tutkimuksia, että varsinkin pulloliikenteessä Viron ja Suomen ja Tanskan ja Saksan välillä kannattaisi tätä kierrätystä ja palautusta kehittää.

Minuutti aikaa. — Monesti miettii sitä, miten saisimme poliitikot kiinnostumaan vielä enemmän pohjoismaisesta yhteistyöstä, sillä jotta voimme toimia myös Euroopan suuntaan yhdessä, meidän täytyy vahvistaa omia taitojamme — omaa kielitaitoamme tietysti — ja sitten voisimme hyvin vaihtaa poliitikkoja, mennä opiskelemaan ja tutustumaan muiden maiden päätöksentekoon. Nämä samanaikaisskustelut ovat olleet loistava tilaisuus käydä yhteisistä teemoista keskustelua. Virkamiehiä voitaisiin vaihtaa, ja varsinkin valiokuntien, niiden puheenjohtajiston ja valiokuntien jäsenten, täytyisi olla tietoisia siitä, mitä vastaavissa valiokunnissa muissa Pohjoismaissa tehdään. Tämä kiinnostuksen ja sitoutumisen herättäminen ja lisääminen pohjoismaisessa yhteistyössä on myös tärkeää.

²⁶ **Simo Rundgren /kesk:** Arvoisa puhemies! En nyt päästäisi ministeriä aivan helpolla tämän arktisen kanssa. Nimittäin fokusoin vielä tarkemmin Pohjoiskalottiin ja sanon kolme lukua: Norjassa työttömyys on 3 prosenttia, Ruotsissa noin 7, Suomessa yli 15 keskimäärin. Se ei ole tullut ilmaiseksi, tämä Norjan menestys, noilla alueilla, vaan me tiedämme, että eriväriset hallitukset

ovat useilla hallituskausilla panneet sen pohjoisen yksiselitteisesti painopistealueeksi ja lähteneet kehittämään monia infrahankkeita ja ennen muuta luonnonvarojen hyödyntämistä.

No, nyt jos Suomi aikoo olla mukana näissä, niin kuin sen tulisi olla — tässä viitataan aikaisempaan keskusteluun näistä infrahankkeistakin — niin sehän vaatii meiltä myös panostuksia. Tämä ei tule odottamalla, ja ellemme me ole sitoutuneet olemaan mukana tässä yhteistyössä myös taloudellisella panoksella, niin me jäämme näistä muista pohjoismaisista yhteistyökuvioista ulos.

Elikkä edelleenkin nostan vakavasti esille tämän ajatuksen siitä, että ministeri nyt keskustelee puoluetoverinsa kanssa Euroopassa, komissaari Kataisen kanssa, kun näitä investointipaketien sisältöjä mietitään, että eikö nämä arktiset hankkeet pitäisi nyt tässä nostaa Suomen aloitteesta mukaan.

²⁷ **Arto Pirttilahti /kesk:** Arvoisa puhemies! Ministeri otti hyvin esille — ja varmaan moni muukin tässä salissa — tämän implementoinnin eli sen, millä tavalla me yhteisesti Pohjoismaissa otamme EU-lainsäädäntöä käytäntöön. Siinä olisi siis varmaan parantamisen varaa.

Mutta otan myös toisen asian esille: millä tavalla me implementoimme meidän Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston päätöksiä omaan lainsäädäntöön, tai saadaanko niitä edes meille tänne valiokuntiin käsittelyyn. Eli meillä on aika hidas tämä Pohjoismaiden neuvoston päätöksentekoeelin: jos tulee aloite, niin siinä menee puolitoista vuotta, että sitä pyöritellään siellä, ja sitten se tulee ministerineuvostolle esityksenä, huomioon otettavaksi, ja ehkä se joskus siinä pyörii sitten tänne eduskuntaan.

Eli nyt kun tehdään uudistustyötä, niin näkisin, että eihän tämä riitä, että me vain kerran vuodessa käymme tätä toimintakertomusta lävitse täällä salissa, vaan pitäisi pohtia, millä tavalla ne asiat, yhteiset PN:n näkemykset esimerkiksi, tulisivat sieltä meidän valiokuntakäsittelyyn niin että sieltä olisi jotain efektiä suoraan tähän meidän omaankin lainsäädäntöön.

²⁸ **Timo Heinonen /kok:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa olisi ollut ehkä hyvä myös ulkoministerin, puolustusministerin ja opetusministerinkin olla paikalla.

Keskustelu puolustusyhteistyöstä on jäänyt aika vähälle tässä keskustelussa. Itse en pidä ministerin tapaan Islannin ilmatilan valvontaa kauhean onnistuneena operaationa sen takia, että sen taso jouduttiin laskemaan julkisen kohun takia harjoitukseksi ja suomalaiset osallistuivat sinne riisutusti, rajoitetusti ja jopa riisutuin Hornetein. Minun mielestäni siitä ei saatu sitä kaikkea irti, mitä tällaisesta tehtävästä olisi voitu saada, ja uskoisin, että niistä opeista olisi nyt esimerkiksi paljon hyötyä, kun Itämerellä näitä ilmatilaloukkauksia on tapahtunut paljon.

Arvoisa puhemies! Jos pohjoismaista yhteistyötä puolustuksessa pidetään esillä juhlapuheissa, niin pitää olla myös aito valmius tehdä, antaa ja myös ottaa, ja itse toivon, että hallitus on tässä nyt määrätietoinen ja ryhtyy sanoista tekoihin vaikkapa tämän naapurialuekohdan korjaamiseksi.

²⁹ **Christina Gestrin /r:** Värderade talman! Det finns många konkreta frågor där jag hävdar att vi skulle kunna förbättra vårt samarbete.

Kun Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta hiljattain kävi Euroopan parlamentissa, kävimme keskusteluja pohjoismaisten meppien kanssa muun muassa ilmasto-politiikasta, maatalouspolitiikasta, biopolitoaineista ja kemikaalien haitallisista vaikutuksista arkielämässä. Antibioottien käytön rajoittaminen on nousemassa lähiaikoina esille EU:ssa tässä One Health -aloitteessa. Kemikaalit on hyvä esimerkki asiasta, jossa Pohjoismaiden näkemys eroaa monien muiden EU-maiden näkemyksestä. Tämä on mielestäni erittäin hyvä esimerkki sellaisesta asiasta, jossa Pohjoismaat yhteisellä strategialla, yhteisellä näkemyksellä voisivat saada äänensä kuulumaan paremmin.

³⁰ **Mika Niikko /ps:** Arvoisa puhemies! Tässä pohjoismaitten yhteistyössä on jäänyt vähemmälle huomiolle se, että kun tämä vapaa liikkuvuus työn perässä on nykyään hyvin muodikasta ja ymmärrettävää, niin meidän tulisi jollakin keinoin myös puolustaa Suomen ja suomalaisten työpaikkoja. Tarkoitin tällä sitä, että meidän täytyy tämä palkkataso saada pidettyä täällä samantasoisena kuin se on ollut ennen tätä vapaata liikkuvuutta. Tällä hetkellä me tiedämme, että Suomen palkkatasoa pystytään polkemaan erilaisin keinoin, lähetetyn työntekijän statuksella ja

maksamalla veroja muuhun maahan kuin Suomeen, varsinkin ensimmäisen puolen vuoden aikana.

Siinä mielessä toivoisin Pohjoismaiden neuvoston jäsenten kiinnittävän huomiota tähän, onko se johdonmukaista, että me emme tee mitään esityksiä Suomessa esimerkiksi Baltiasta tulevan työvoiman liikkuvuuden johdosta. Toki en ole sitä mieltä, että pitää liikkuvuutta rajoittaa välttämättä kovin voimakkaasti, mutta sitä mieltä olen voimakkaasti, että tänne ei voida tulla polkemaan palkkoja ja viemään suomalaiselta työmieheltä työpaikkoja.

Puhemies Eero Heinäluoma: Vielä edustaja Louhelainen, sitten ministeri Toivakka, ja tämän jälkeen annan vielä puheenvuorot edustajille Myller ja Rundgren.

³¹ **Anne Louhelainen /ps:** Arvoisa puhemies! Bo Könberg teki erinomaisen raportin terveysalan pohjoismaisesta yhteistyöstä ja yhteistyön tulevaisuudesta. Siinä on 14 erilaista ehdotusta, ja 14. näistä on sellainen, että tehtäisiin pohjoismaista yhteistyötä kansallisten asiantuntijoiden sijoittamisessa Euroopan komissioon eli sosiaali- ja terveysalalla käynnistettäisiin uusi epävirallinen yhteistyö kansallisten asiantuntijoiden sijoittamiseksi Euroopan komissioon. Tässä todetaan, että Ruotsilla muun muassa on EU:n toimielimissä 30 asiantuntijaa, jotka työskentelevät kaikilla politiikan sektoreilla, eivät kuitenkaan sosiaali- ja terveysalalla. Olisinkin kysynyt ministeriltä: Mikä on Suomen kanta tähän ehdotukseen, ja onko meillä minkälainen tilanne näiden asiantuntijoiden kanssa EU:n toimielimissä? Näkisittekö te, että tämä olisi hyvä vaihtoehto saada pohjoismaisia ajatuksia ja yhteiskunnan arvoja eteenpäin?

³² **Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri Lenita Toivakka:** Arvoisa puhemies! Tässä nousi monia tärkeitä asioita jälleen esille. Minä ehkä haluaisin alkuun korostaa sitä, että tämä pohjoismainen yhteistyö on todellakin eri ministeriöiden yhteistyötä, eri ministeriöiden työtä myöskin. Tässäkin tuli paljon kysymyksiä liittyen tutkimukseen, liittyen terveyteen, liittyen esimerkiksi puolustusyhteistyöhön. Nämä ovat asioita, joissa meidän täytyy sektoriministereiden keskuudessa olla hyvin aktiivisia, ja tämä on itse asiassa varmaan osa-alue, josta nytkin on keskus-

teltu meidän yhteistyöministereitten keskuudessa, että meidän sektoriministereiden pitäisi entistä enemmän myöskin aktivoitua pohjoismaisessa yhteistyössä. Tämä on tietysti itselleni tärkeä vastuualue tässä tehtävässä: välittää tietoa ministerielle, että näihin asioihin täytyisi kiinnittää enemmän huomiota. Tämähän on muun muassa yksi tapa just näiden rajaesteiden purkamisen kannalta, että me saamme täällä käytännön työssä ministeriöissä tiedon siitä, mitä pitää tehdä ja mitkä ovat niitä pohjoismaisia rajaesteitä ja liikkuvuuden esteitä ja yrittämisen ja työnteon esteitä muun muassa. Vien mielelläni viestiä tästä eteenpäin sektoriministerille muun muassa siitä, mitä tässä nostettiin esille, että ministeriöiden vastaukset ovat vaillinaisia ja ne viiptyvät liian pitkään, ja tähän täytyy jatkossa kiinnittää huomiota.

Hyvin tärkeää on kuitenkin huomioida se työ, että Pohjoismaiden neuvostossa ja ministerineuvostossa on käynnissä tämä modernisointityö, jossa tullaan kiinnittämään paljon tämäntyyppisiin asioihin huomiota, jolloin se tieto välittyy laajemmin myös kansallisille päättäjille. Tämä työ on käynnissä, ja tämähän on meidän pääsihteerin ihan lempilapsia.

Sen verran minun täytyy puolustaa tätä brändäystä, että se on todellakin katsottu kuitenkin tarpeelliseksi kaikissa Pohjoismaisissa, että meidän täytyy tehdä tälle asialle enemmän, ettemme me itse unohda sen merkitystä. Kun se on meille itsellemme kirkas, niin meidän on helpompi puhua siitä myös ulkopuolella.

Arktiset hankkeet: Minä olen täysin samaa mieltä. Siis se on meille vain niin tärkeä asia, ja näitä yhteisiä hankkeita meidän täytyy saada eteenpäin. Mutta sitä tärkeämpää meidän on saada meidän yritykset keskustelevaan keskenään. Minun mielestäni on huolestuttava viesti esimerkiksi se, että kun Norjassa on miljardin suuruisia hankkeita arktisilla alueilla, niin meillä ei suomalaisia yrityksiä ole jostain syystä mukana tämmöisissä tarjouskilpailuissa juuri ollenkaan. Muun muassa tämä on asia, johon meidän täytyy kiinnittää huomiota. Se loisi työtä pohjoiseen, se loisi työtä Suomeen, kun meillä on kuitenkin eroja nyt näissä työttömyystasossa.

Mutta kaiken kaikkiaan tässä riittää paljon työtä. Minä näen tämän valoisana yhteistyönä, niin kuin varmasti suurin osa salissa olevistakin, ja suurena mahdollisuutena Suomelle. Tuolla EU-tasolla me voimme aina tehdä asioita parem-

min: meillähän on erilaisia ryhmiä, NB8-ryhmää, ja pohjoismaiset päättäjät tapaavat ennen tärkeitä kokouksia, muun muassa ennen Eurooppa-neuvostoa. Mutta siinä, millä tavalla me sitä yhteistyötä teemme, on kehittämistä.

Mutta minun mielestäni aina täytyy tunnustaa myöskin se, että kyllähän suomalaiset päättäjät kuitenkin ajavat suomalaisten etua EU:ssa ja myös pohjoismaisessa yhteistyössä. Kuten täällä muutama edustaja sanoikin, kaikissa asioissa myöskään pohjoismaiset intressit eivät kohtaa. Näitä on muun muassa maataloudessa ja energia- ja ilmastopolitiikassakin. Me emme valitettavasti ole niin kuin like-minded lähestulkoonkaan kaikissa asioissa, ja sekin suotakoon. Se kuuluu osana pohjoismaiseen yhteistyöhön, että me kunnioitamme toistemme tavoitteita ja teemme siitä huolimatta yhteistyötä, että olemme joistakin asioista eri mieltä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämän jälkeen vielä minuutin mittaiset puheenvuorot.

³³ **Simo Rundgren /kesk:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille ja kiitoksia kaikille keskustelijoille. Oli hienoa nähdä näinkin monta tästä teemasta kiinnostunutta.

Vielä nostan tämän rajaestekysymyksen. Sehän on sitä ydintä eurooppalaisessa ajattelussa, että me helpotamme ihmisten liikkuvuutta rajojen yli, yritysten liikkuvuutta ja muutakin vapaita liikkuvuutta, pääomien liikkuvuutta. Tässä meillä on jatkuvasti paljon haasteita, ja se on ainakin Pohjoismaiden neuvoston keskeinen toiminta-alue.

Toiseksi, näitten EU-direktiivien kohdalla ei saa antaa periksi siinä, etteivätkö pohjoismaat pyrkisi ennakko vaikuttamaan yhdessä niihin direktiiveihin ja niihin säädöksiin, joissa niillä on yhteinen näkemys. Se vaatii vain kovasti työtä, koska usein me saamme valmiit direktiivit ja vasta sen jälkeen ryhdymme keskustelemaan. Tämä vaatii ministeriöitten sisällä virkakunnalta paljon yhteistyötä rajojen yli naapurimaihin. Ja sitten se implementointi on toinen työrupeama. Siinä on vain hirvittävän paljon lisää työtä. Mutta jos me emme sitä tee, niin meidän kansalaisemme kärsivät sekä tästä ennakkovalmistelun puutteesta että sitten tästä huonosta implementoinnista.

Ja kolmanneksi, arvoisa puhemies, yhdyn ministerin näkemykseen siitä, että valtioneuvoston sisällä sektoriministereitten on otettava enemmän vastuuta tästä pohjoismaisesta yhteistyöstä suhteessa siihen Euroopan unionin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Tämäkin on sektori, joka vaatii jälleen potenssiin kaksi sitä työtä ja työtä. Nimittäin meillähän yhteistyöministeriltä puuttuvat työkalut itse puuttua esimerkiksi näihin sektoriministereitten alaan kuuluviin raja-estekysymyksiin. Siinä ei auta mikään muu kuin että nämä sektoriministerit heräävät poistamaan niitä ja kehittämään sitten (Puhemies koputtaa) oman alansa toimintaa.

Puhemies Eero Heinäluoma: Vielä edustaja Myller, 1 minuutti, olkaa hyvä.

³⁴ **Riitta Myller /sd:** Arvoisa puhemies! Kuten täällä on jo todettu, meille Pohjoismaissa on yhteistä päätöksenteon avoimuus, ja tämä on myöskin se asia, mitä haluamme viedä eteenpäin Euroopan unionissa.

Mainitsitte tuossa alkupuheenvuorossanne Yhdysvaltojen ja EU:n vapaakauppasopimuksen. Tässähän on ympäri Eurooppaa puhuttu avoimuuden puutteesta, ja uskon, että tämä on nyt se asia, jossa Pohjoismaat voivat näyttää mallia, miten toimitaan kansalaisyhteiskunnan kanssa myös asioissa, jotka Euroopan unionin päätöksenteossa ovat ehkä suljetumpia kuin monet muut asiat, joissa neuvotellaan ja toimitaan. Sama koskee varmaan myöskin sitä, miten ministerineuvoston päätöksistä informoidaan kansallisia parlamentteja. Uskon, että myöskin tässä on vietävää muihin maihin.

Mutta toivoisin myös sitä, että Pohjoismaissa mietittäisiin yhdessä, miten sitten myöskin kansallisissa eduskunnissa, parlamenteissa, voitaisiin paremmin käsitellä myös suuren salin kautta Euroopan unionin asioita. Ehkä sieltä saisimme tämän asian leviämään sitten koko Euroopan unionin alueelle.

Puhemies Eero Heinäluoma: Keskustelu on päättynyt.

Asian käsittely päättyi.

3) Pohjoismaiden neuvosto Suomen valtuuskunta toimintakertomus 2013

Ainoa käsittely

Kertomus K 14/2014 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 15/2014 vp

Puhemies Eero Heinäluoma: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö.

Nyt siirrytään ihan normaaliin päiväjärjestykseen, että saa puhua paikalta enintään 2 minuutin mittaisia puheenvuoroja ja sitten täältä edestä.

Keskustelu

¹ **Simo Rundgren /kesk:** Arvoisa puhemies! Meillä on käyty lähetekeskustelu täällä toukokuussa kertomuksesta, siis vuoden 2013 Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomuksesta. Ulkoasiainvaliokunnan mietintö on valmistunut marraskuussa, ja nyt sitten tämä mietintö on tässä käsittelyssä.

Tuossa kertomuksessa selostetaan neuvoston istuntoja toimintavuoden aikana ja esitetään katsaus Suomen valtuuskuntaan, yleiseen toimintaan. Painopisteethän ovat olleet vuonna 13 Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä yhteiskunnan turvallisuus, pohjoismainen yhteistyö liikenne- ja energiapolitiikan alueilla, kyberryhteistyö ja huoltovarmuusyhteistyö. Näiden teemojen lisäksi valtuuskunta jatkoi rajaestetyön aktiivista seurantaa. Valtuuskunnan toimintatavoissa tapahtui kehitystä siinä mielessä, että meillä on ollut valtioneuvoston jäseniä kuultavana aina näissä kussakin aihekokonaisuudessa, ja tämä kuuleminen ja keskustelu on kyllä katsottu varsin hyödylliseksi ymmärtääkseni molemmin puolin.

Vuonna 2013 Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaan Norjan painopistealueet puheenjohtajakaudella olivat vakaa hyvinvointivaltio, nuorisotyöttömyyden torjuminen, terveysalan yhteistyön lujittaminen, rajaesteiden poistaminen, pohjoisten alueiden yhteistyö ja pohjoismainen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä yhteiskunnan turvallisuus. Suomen valtuuskunnan toiminta ja kertomus painoutuivat myös aika lailla näihin samoihin teemoihin.

Koska vuoden 2013 pääteema neuvostossa oli ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö Pohjoismaissa, niin näitä ja yhteiskunnan

turvallisuutta käsiteltiin neuvoston teemaistunnossa Tukholmassa huhtikuussa 2013. Pohjoismaiden neuvoston mielestä puolustus- ja turvallisuuspolitiikan yhteistyöhön on saatava laajempi parlamentaarinen ulottuvuus. Tämähän toteutuu omalta osaltaan myös juuri näissä keskusteluissa, jotka parlamenteissa ovat mahdollistuneet viime vuosien aikana. On syytä myös muistaa, että me olemme jatkaneet näitä pyöreän pöydän keskusteluja, joitten teemana on ollut juuri ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka.

Neuvostolla on myös aktiivista kansainvälistä toimintaa, ja omana havaintonani totean, että tällä kansainvälisellä toiminnalla on ollut sellainenkin merkitys, että juuri näillä kansainvälisillä areenoilla Pohjoismaat ovat huomanneet entistä enemmän tarvetta tehdä yhteistyötä. Se on eräällä tavalla tiivistänyt yhteistyötä ja avannut silmiä huomaamaan Pohjoismaiden yhteisiä piirteitä kulttuurisesti, myöskin poliittisesti ja myöskin sen, että meillä mahdollisesti on annettavaa vielä paljon enemmän tämän tiivistyvän yhteistyön kautta myöskin kansainvälisessä politiikassa. Aivan äskettäin keskusteltiin puheenjohtajiston kokouksessa tiivistyvistä yhteistyöstä, mahdollisuuksista kehitysyhteistyön alalla.

Neuvosto haluaa vahvistaa EU-panostustaan varsinkin Euroopan parlamentin pohjoismaisten jäsenten suuntaan sekä pyrkii aktiivisesti saavuttamaan poliittisia tavoitteita myös muun muassa kansainvälisissä parlamentaarisisa foorumeissa. Tämän lisäksi on toteutettu tiiviimpää yhteistyötä Baltian ja Visegrad-maiden kanssa. Näissä keskusteluissa on esillä ollut myös suhde meneillään olevaan Ukrainan kriisiin.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä todetaan, että parlamentaarikkojen osallistuminen pohjoismaiseen ulko- ja puolustuspolitiikan tiivistämiseen on tärkeää, ja tästä Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta on kyllä täysin samaa mieltä ja yhtyy tähän näkemykseen.

Arvoisa puhemies! Vielä tästä ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä nostan tämän arktisen kohdan. Täällä on kiinnitetty huomiota siihen, että olisi tärkeää, että Pohjoismaat laatisivat yhteisen arktisen strategian. Tämä on ollut itse asiassa Pohjoismaiden neuvoston piirissä esiin noussut asia, ja kun täällä on paikalla yhteistyöministeri, niin tässäkin yhteydessä haluan nostaa esille juuri tämän kohdan. Tämän yhteisen strategian laadinta voisi olla myös siellä ministerineuvoston pöydällä haasteena. Se nimittäin on erit-

täin tärkeä paitsi meille kaikille Pohjoismaille myös Euroopan unionille ja Euroopalle, ja itse uskon siihen, että Suomi on siinä kaikkein suurin voittaja.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti.

² **Arto Pirttilahti /kesk:** Arvoisa puhemies! Suomalaiset edustajat ovat olleet hyvin aktiivisia Pohjoismaiden neuvostossa myös vuonna 2013, mitä vuotta tämä toimintakertomus koskettaa. Itse olen ollut elinkeinovaliokunnassa ja sen jäsenenä tämän vuoden 13 aikana, ja meillä on hyvin paljon hyviä asioita, mitä me olemme edistäneet siellä.

Täytyy myöntää, että meillä on ollut myös hyvä yhteistyö ympäristövaliokunnan jäsenen Silvia Modigin kanssa. Olemme olleet yhdessä siellä energiaraportööreina, ja tämä oli aivan erinomaisesti silmiä aukaisevaa Pohjoismaiden osalta, minkälaiset energiamarkkinat meillä on ja millä tavalla me voimme edistää pohjoismaista yhteistyötä energiamarkkinoilla ja tuoda myös sitten osaltamme sitä biotaloutta sinne mukaan ja matkaan.

Toinen asia, mikä siellä on ja täytyy mainita ja nostaa ylös, on tämä rikkidirektiivin implementointi. Tässä oli edustaja Suutari työryhmässä vetämässä osaltaan tätä, ja he saivat aivan erinomaisen raportin. Käykää ihmeessä katsomassa myös PN:n sivuilta, se on vielä siellä olemassa. Se myös avasi silmät yhtä lailla Ruotsin ja Norjan suuntaan, millä tavalla ehkä myös rekkaliikenne tulee heidän teillensä lisääntymään.

Eli kuvaan tässä vain, että meillä on tässä yli puoluerajojen hyvää yhteistyötä suomalaisilla kollegoilla siellä. PN:ssähän ei ole hallitusta ja oppositiota, niin että ehkä se valiokuntatyöskentely on siellä vielä enemmänkin sen kautta antoisaa. Kiitos tästä hyvin laaditusta toimintakertomuksesta valtuuskunnan puheenjohtaja Rundgrenille ja vielä sihteerille, meidän kansainvälisten asiain neuvoksellemme Mari Herraselle. Tämä on hyvin laadittu.

Jos ihan jonkin pienen korjauksen siihen tulevaan toimintakertomukseen haluaisin esittää, niin se olisi se, että meille ei kerrota tässä henki-

löstöä. En ainakaan löytänyt sitä siitä. Eli meillä on erinomaiset tulkit, hyvät avustajat. Emmehän me poliitikot muuten pärjäisi, jos ei meillä olisi siellä hyviä avustajia ja tulkkeja — varsinkaan minä.

³ **Tuula Peltonen /sd:** Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeätä, että saamme käsitellä tässä pohjoismaisessa yhteistyössä muun muassa ympäristö-, energia- ja innovaatioasioita ja myös kauppapoliittisia asioita. Kuten edustaja Pirttilahti täällä nosti esille, tämä rikkidirektiivi on saanut nyt hyvän keskustelun ja sillä tavalla herätyksen myös tuolla pohjoismaisessa yhteisössä. Elikkä Suomellekin hyvin merkittävästä asiasta siinä on kysymys, niin että me pystymme muun muassa metsäteollisuuden osalta luomaan parempaa ympäristöä sillä, että meiltä täältä puuta pääsee liikkeelle.

Itse olen toiminut Pohjoismaiden neuvostossa koulutuspuolella, koulutus- ja kulttuurivaliokunnassa, ja koulutuksen osalta me olemme halunneet vahvistaa pohjoismaista koulutusyhteistyötä ja ottaa huomioon lasten oikeudet ja oikeudet kouluissa. On tehty päätöksiä yhteisestä lapsen oikeuksien päivästä, esimerkiksi 20. marraskuuta, jolloin myös sitten nuorisoparlamentti olisi kokoontumassa, ja näin halutaan tämmöistä lasten oikeutta ja demokratiaa vahvistaa siltä osin.

Innovaatio- ja tutkimusasioita täällä käsitelimme jo äskeisen asian yhteydessä. Se on ollut merkittävää myös tuolla Pohjoismaiden neuvostossa elinkeinovaliokunnan ja kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan yhteistyönä, elikkä olemme edustaja Elorannan kanssa muun muassa päässeet syventymään ja tutustumaan Horisontti 2020 -puiteohjelman puitteissa tarkemmin näihin asioihin.

Koko ajan, kun itse olen Pohjoismaiden neuvostossa ollut, rinnalla on kulkenut tuo viittomakielen asia, ja se on ollut kyllä hyvinkin tarpeellista. Elikkä meillä Pohjoismaissa on paljon eroavuuksia siinä, miten me kohtelemme tämmöisiä tasavertaisia, yhdenvertaisia ihmisoikeuksia. Viime kesäkuussa sitten tuo riemuvoitto saavutettiin: saimme kuulla uutisen Tanskasta, joka vihdoinkin tunnusti viittomakielen viralliseksi kieleksi tanskan kielen rinnalle, ja tämä on tietysti hieno asia.

⁴ **Timo Heinonen /kok:** Arvostettu puhemies! Ulkoasiainvaliokunnassa käsitelimme Pohjois-

maiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomusta viime vuodelta, ja tällä toimintakaudella, kertomusvuonna, painopistealueena olivat hyvinvointivaltio, nuorisotyöttömyyden torjuminen, terveysalan yhteistyön lujittaminen, rajaesteiden poistaminen, pohjoisten alueiden yhteistyö ja Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä yhteiskunnan turvallisuus.

Yhtenä isona osana, joka keskustelua ulkoasiainvaliokunnassakin aiheutti, oli ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja sen yhteistyö Pohjoismaiden kesken. Pohjoismaiden yhteistyön vahvistuminen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa jatkui myös tuona kertomusvuonna 2013, ja yhteiskunnan turvallisuus ja kyberyhteistyö olivat aiheita, jotka korostuivat neuvoston työssä kertomusvuonna. Ulkoasiainvaliokunnassa totesimme aiemmin valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevan selonteon mietinnössämme vuonna 2013 olevan selvää, että pohjoismaisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön lisäarvo on korostunut. Valiokuntamme mielestä on tärkeää, että yhteistyömahdollisuuksia hyödynnetään johdonmukaisemmin Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tuossa edellisessä ajankohtaiskeskustelussa muutamat puheenvuorot omieni lisäksi käsittelivät tätä pohjoismaista ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä, joka sai tietynlaisen lisäyksen Norjan ulkoministerin Thorvald Stoltenbergin raportista vuonna 2009. Hän silloin teki raportin, joka oli otsikoitu "Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö", ja tätä raporttia on usein tässäkin salissa lainattu ja useissa keskusteluissa pidetty esillä.

Itse kuitenkin olen hivenen ollut pettynyt siihen, mitä tässä yhteistyössä on saatu aikaiseksi. Jos pohjoismaista yhteistyötä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa pidetään esillä juhlapuheissa, poliittisissa puheissa ja monissa puheenvuoroissa vaikkapa tässä salissa vaihtoehtona Natolle taikka oman uskottavan maanpuolustuksen vahvistamisena, niin silloin minun mielestäni pitää olla myös aito valmius tehdä, antaa ja myös ottaa vastaan apua ja osallistua aktiivisesti tähän pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Tuossa aiemmin totesin, että pitäisi ryhtyä sanoista tekoihin, ja tämä tuli minun mielestäni esille ensimmäisen kerran oikeastaan tässä Islannin ilmatilan valvonta-asiassa, josta keskustelu

lähti minun mielestäni Suomessa aika lailla väärille urille. Se haluttiin hoitaa varsin avoimesti, ja kun se avoimesti hoidettiin, niin valmisteluprosessi edetessään mielestäni häiriintyi siitä osittain väärästäkin keskustelusta, mitä ilmoilla ja julkisuudessa oli: oli väärinkäsityksiä, tahallisia vääriä tietoja. Näin ollen lopulta tämä Islannin ilmatilavalvonta muuttui ilmatilaharjoitukseksi, ja en pitänyt sitä kovinkaan onnistuneena siihen verrattuna, mitä se olisi voinut meidän maaillemme myös antaa. Se oli riisuttu harjoitus, se oli rajoitettu harjoitus ja jopa riisutuin Hornetein. Se ei minun mielestäni vastannut sitä, mitä tavoiteltiin ja mistä olisi ollut esimerkiksi Suomelle hyötyä nyt näiden lukuisten venäläiskoneiden tekemien ilmatilaloukkausten yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Kysyin silloin, onko tämä nyt vaativinta pohjoismaista yhteistyötä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, mihin suomalaiset ovat valmiita, ja siltä se näytti, että olemme valmiita lähtemään riisutuin Hornetein harjoitukseen mutta emme aitoon ilmatilanvalvontatehtävään edes Pohjoismaiden kesken.

Arvoisa puhemies! Toisen kerran tulimme mielenkiintoiseen tilanteeseen lokakuussa, kun Ruotsissa epäiltiin Itämeressä olevan jotain sinne kuulumatonta. Vedenalainen toiminta ja julkisuudessa keskusteltu sukellusvenejahti aiheuttivat keskustelua, ja Suomessa jopa poliitikoista osa oli sitä mieltä, että lähetämme apua, jos apua pyydetään. Pian selvisi, että nykylainsäädäntö ei anna mahdollisuutta antaa apua. Laki tekee eron operatiivisen toiminnan, yhteydenpidon, harjoitusten ja sotilaskriisinhallinnan välille, ja naapurimaan avustaminen ei ole nykylainsäädännön mukaan mahdollista.

Minun mielestäni tällaisia asioita pitäisi nyt vakavalla mielellä huomioida ja esimerkiksi laittaa kuntoon tämä naapuriapumahdollisuus, joka on selkeä ongelma nyt tässä Pohjoismaiden välisessä yhteistyössä, joka on korostunut myös tässä Suomen valtuuskunnan toimintakertomuksessa vuodelta 2013.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta on painottanut...

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: No niin, jatkaisiko puheenpitäjä nyt sitten seuraavalla...

Puhuja: Oliko tässä, puhemies, rajoite 5 minuuttiin?

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti:

Täällä on aina, koko loppuvuosi on 5 minuuttia aina.

Puhuja: Onko näin?

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: On.

Puhuja: Arvoisa puhemies! Minä tottelen näin arvokasta määräystä.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Jatkatte seuraavalla kerralla. No niin, kiitoksia.

⁵ **Anne Louhelainen /ps:** Arvoisa puhemies! Virallisella pohjoismaisella yhteistyöllä tarkoitetaan Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisia yhteistyörakenteita. Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä itsehallintoalueet Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti harjoittavat poliittista ja kulttuuriyhteistyötä. Kokemuksesta tässä työssä voin todeta, että poliittisia päättäjiä yhdistää pitkälti samanlainen arvopohja. Pohjoismaisessa yhteistoiminnassa kunnioitetaan muiden mielipiteitä ja käydään varsin avoimia keskusteluita. Keskusteluilmapiiri on hyvin vapaamuotoinen, mikä kannustaakin vilkkaaseen ajatustenvaihtoon. Toiminta kelpaa mainiosti esikuvaksi myös muiden maiden alueelliselle yhteistyölle. Meillä on mahdollisuus vertailla eri maiden toimintatapoja, ottaa opiksi mahdollisesti jo tehdyistä virheistä ja kehittää sekä omia että yhteisiä toimintatapoja hyvin monella eri sektorilla, kuten toimintakertomuksesta voi todeta.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaisessa keskustelussa otetaan huomioon myös lapset ja nuoret. Keskustelemme, millainen pohjoismainen alue tämän päivän lapsia ja nuoria odottaa huomenna, onko pohjoismainen malli vahva ja kestävä myös tulevaisuudessa. Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa ja kokouksissa nuorten osallistuminen on otettu huomioon ja heille on annettu myös mahdollisuus tulla kuulluiksi. Varhainen puuttuminen ja kuntoutus lasten ja nuorten syrjäytymisen estämiseksi onkin erityisen tärkeää yksilölle itselleen ja myös yhteiskunnan kannalta taloudellisesti kannattavaa. Näiden ajatusten pohjalta hyvinvointivaliokunta, jossa itse olen toiminut, teki

neuvostolle ehdotuksen muun muassa sosiaalisista innovaatioista. Sosiaalisilla innovaatioilla tarkoitetaan kaikkia niitä ihmisiin kohdistuvia toimia, joilla pystytään torjumaan, ehkäisemään ja vähentämään nykyistä ja tulevaa syrjäytymistä ja joilla estetään ihmisiä jäämästä pysyvästi huonoon elämäntilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Kuten yhteistyöministerin totesi, Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa on tunnistettavissa positiivista energiaa. Tätä positiivista ja innovatiivista asennetta tarvitaan nyt enemmän kuin pitkään aikaan.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan kiittää eduskunnan virkamiehiä, jotka tekevät Suomen Pohjoismaiden valtuuskunnan edustajien eteen ja kokousten onnistumiseksi valtavasti töitä.

⁶ **Satu Haapanen /vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä toimintakertomus on hyvä, mutta tosiaankaan tähän ei ole saatu mahduttettua sitä kaikkea hyvää ja hedelmällistä ja antoisaa yhteistyötä, mitä olemme kollegoiden kanssa Pohjoismaiden neuvostossa tehneet, eikä myöskään sitä valtavaa työmäärää, mitä virkamiehet ja tulkit siellä tekevät.

Jotta ei jäisi kuvaa, että Pohjoismaiden neuvosto on vain helppoa tai kevyttä keskustelua — sitä ei suinkaan ole — niin haluan hieman kertoa, mitä kansalais- ja kuluttajavaluokunta muun muassa teki vuonna 2013, jolloin vielä toimin tämän valiokunnan puheenjohtajana. Käsittelimme muun muassa aihetta, joka käsitteli pohjoismaalaisten karkottamista toisesta Pohjoismaasta. Nimittäin Tanska on poikkeuksellisesti karkottanut joitakin Pohjoismaiden kansalaisia pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen ja EU-direktiivin hengen vastaisesti. Niinpä kansalais- ja kuluttajavaluokuntamme on jo muutama vuosi sitten tarttunut tähän asiaan. Teimme vuonna 2013 Tanskan hallitukselle kirjallisen kysymyksen, johon hallitus vastasi, ettei se aio muuttaa käytäntöään. Pohjoismaiden neuvosto kuitenkin halusi Tanskalta uuden ilmoituksen ja kehotti Tanskaa tulkitsemaan pohjoismaista sopimusta samalla tavalla kuin muut Pohjoismaat. Valiokunta päätti poistaa tämän suosituksen asialistalta, mutta ei suinkaan jättänyt asian seuraamista siihen, vaan päätimme valiokunnassa seurata asiaa muilla tavoin ja nostimme esille pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen tulkinnan. Esimme ministerineuvostolle analyysin tekemistä siitä, miten Euroopan lisääntynyt yhdentyminen

ja liikkuvuus työmarkkinoilla ovat vaikuttaneet pohjoismaiseen yhteistyöhön ja pohjoismaisen mallin edellytyksiin sekä miten EU:n uudet säännöt vaikuttavat Pohjoismaiden sopimusten tulkintaan ja soveltamiseen. Tämän aiheen seuraaminen jatkuu edelleenkin valiokunnassa.

Sitten kiinnitimme huomiota pohjoismaiseen saamelaissopimukseen ja lähetimme Norjan, Ruotsin ja Suomen hallituksille kirjeen ja kysymme siitä, kuinka saamelaissopimus edistyy. Hallitukset antoivat kovin lyhytsanaisen ilmoituksen neuvoston suosituksesta sopimusneuvottelujen loppuunsaattamisesta. Koska meneillään on suuria luonnonvarojen käyttöön liittyviä hankkeita alkuperäiskansojen alueilla, meidän mielestämme, valiokunnan ja neuvoston mielestä, on erittäin tärkeätä tarkastella näitä hankkeita myös inhimillisestä näkökulmasta, alkuperäiskansojen näkökulmasta, ja neuvosto haluaakin aiheesta uuden ilmoituksen ensi vuonna.

Sitten myöskin jatkoksi vielä alkuperäiskansojen oikeuksiin: Kansalais- ja kuluttajavalio-kunta keskusteli Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan hallitusten kanssa ja pyysi niiltä ilmoitusta siitä, kuinka alkuperäiskansojen oikeudet toteutuvat arktisessa yhteistyössä. Emme olleet myöskään tyytyväisiä hallitusten vastaukseen. Meidän mielestämme vastaus ei riittänyt vaan niiden täytyisi ihan kunnolla ilmoittaa, miten ne aikovat taata alkuperäiskansojen oikeuksien loukkaamattomuuden arktisten alueiden luonnonvarojen hyödynnettäessä. Valiokunta halusi tietää, mitkä viranomaiset hoitaisivat alkuperäiskansojen oikeuksien loukkaamiseen liittyviä asioita ja millaisia rangaistusmahdollisuuksia loukkaustapauksissa olisi olemassa. Lisäksi valiokunta halusi tietää, miten työ pohjoisten alueiden liiketoiminnalle ja elinkeinoelämälle suunnitteilla olevien standardien ja eettisten suuntaviivojen aikaansaamiseksi etenee. Pohjoismaiden neuvosto odottaa hallituksilta uutta ilmoitusta ensi vuonna. Elikkä kovasti olemme tehneet töitä hallitusten kanssa ja vaatineet niiltä vastauksia.

Aivan lopuksi tähän vielä haluan kertoa, että kansalais- ja kuluttajavalio-kunta teki työtä myös arjen myrkkysten, tämmöisten hormonitoimintaa häiritsevien myrkkysten, poistamiseksi. Sitten vielä itse aktiivisesti ajoin Pohjoismaiden neuvostoa liittymään mukaan kansainväliseen Sivilisaatioiden allianssiin, jonka tarkoituksena on edistää kulttuurien ja uskontojen välistä vuoro-

puhelua, ja tämä työ jatkuu meillä Pohjoismais-sa. Pohjoismaiden neuvosto on nyt ystäväjäs-en tässä Sivilisaatioiden allianssissa.

⁷ **Christina Gestrin /r:** Värderade talman! Jag fungerar själv som ordförande för miljö- och naturresursutskottet i Nordiska rådet, och eftersom jag också är medlem i miljöutskottet här i Finlands riksdag är det ganska intressant att följa med hur de olika arbetena fungerar, och också dra nytta av det arbete jag utför i Nordiska rådets miljöutskott här i mitt arbete i Finlands riksdags miljöutskott. I miljö- och naturresursutskottet har vi behandlat många centrala frågor under det gångna året. Bland annat har klimatpolitiken varit på agendan under hela året, och nästa vecka har jag en möjlighet att delta i klimatkonferensen i Lima som representant för Nordiska rådet.

Vi har också varit aktiva och följt med Östersjöfrågor, Östersjöpolitiken. Bland annat har vi behandlat ett initiativ om strängare reningskrav för vattenreningsverk i de nordiska länderna eftersom det skulle vara det allra snabbaste sättet att minska på belastningen av näringsämnen till Östersjön, att fortsättningsvis också effektivisera i synnerhet kvävereningen vid våra vattenreningsverk i de nordiska länderna och på det sättet naturligtvis också arbeta för att man i de övriga länderna, de som inte hör till Norden, gör det samma.

En annan fråga som har varit aktuell är att vi har krävt av våra regeringar att man ska följa med och aktivt arbeta för att införa förbud att släppa ut avloppsvatten från kryssningsfartyg. Den här frågan har varit aktuell både i Helcom och i IMO, och för tillfället ser det lite illa ut eftersom en del länder runt Östersjön motsätter sig tidtabellen. För att det ska vara genomförbart kräver det att hamnarna runt Östersjön ska ha en tillräckligt bra utrustning för att kunna ta emot avloppsvatten från kryssningsfartygen. Meningen var att kravet på totalförbud att släppa ut avloppsvatten skulle träda i kraft 2016, men tyvärr ser det nu ut som om den här tidtabellen inte skulle hålla.

Vi har också behandlat ett initiativ om att kräva slutna system för fiskodlingar. Det här skulle vara ett sätt att göra fiskodlingsverksamheten miljövänligare. Så som det är nu så läcker det ut mycket näringsämnen från fiskodlingar. Den här tekniken kostar mera än det nuvarande systemet och det här är förstås någonting som bromsar upp utvecklingen.

En annan viktig fråga har varit ett initiativ om att gå in för ett gemensamt miljömärke för turistdestinationer i Norden, ett hållbarhetsmärke där det skulle finnas tydliga kriterier, både miljömässiga, sociala och etiska, till exempel för en hel ort, för en hel skidort eller någon annan turistdestination. Det här arbetet ska fortsätta. Det godkändes av sessionen i Stockholm för ungefär en månad sedan.

Tänä vuonna vietämme pohjoismaisen ympäristömerkin, Joutsenmerkin, 25 vuoden merkkivuotta. Joutsenmerkki on meille kaikille tuttu ympäristömerkki, joka tosiaankin sai alkunsa Pohjoismaiden neuvoston aloitteesta. Tämä on hyvä esimerkki siitä, mitä Pohjoismaiden neuvosto on tuottanut.

Lopuksi haluaisin todeta, että toivon, että mahdollisimman moni kansanedustaja saisi mahdollisuuden osallistua Pohjoismaiden neuvoston toimintaan jollain tavalla, joko edustajana tai seminaareissa tai muissa tapahtumissa, koska Pohjoismaiden yhteistyö parlamenttien välillä on tosiaankin inspiroivaa ja avartaa näkemyksiä. Se on myös hieno mahdollisuus nähdä muita Pohjoismaita ja tutustua niihin.

Olisi myös hyvä, jos yhteistyötä Pohjoismaiden parlamenttien ja valiokuntien välillä kehitettäisiin myös Pohjoismaiden neuvoston ohella, ja tätä voisi esimerkiksi tehdä yhteisillä pohjoismaisilla tutustumiskäynneillä. Kuulin juuri viime viikolla, että Ranskan ja Saksan EU-valiokunnat ovat tehneet yhteisiä valiokuntamatkoja EU:n mahdollisiin tuleviin jäsen maihin. Tällaista vastaavaa käytäntöä voisimme myös kehittää Pohjoismaiden välillä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen johdosta.

Asian käsittely päättyi.

4) Kansalaisaloite eduskunnalle avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta (KAA 3/2013 vp)

Ensimmäinen käsittely

Muu asia M 10/2013 vp

Suuren valiokunnan mietintö SuVM 2/2014 vp

Lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö. Suuri valiokunta on yhtynyt eduskunnan 28.11.2014 tekemään päätökseen.

Keskustelu

¹ **Mika Niikko /ps:** Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi haluan kiittää kaikkia teitä, jotka puolustatte lasten oikeuksia. Oikeus isään ja äitiin on kaikille meille tärkeä asia. Teidän työnne palkitaan. Ihmisen eteen kiertyvät hänen käyttensä työt, myös äänestysnapin painaminen ja valinnat puolustuskyyttömän puolesta. On sanottu, että avioliittolain muutoksessa on kyse rakkaudesta. Tämä ei ole totta. Lasten suhteen tässä on kyse hylkäämisestä, rakkauden riistämisestä.

Arvoisa puhemies! Miksi asia on vakava? Millaisen joulun eduskunta suuren valiokunnan myötävaikuttamana onkaan antamassa Suomen lapsille vuonna 2014? Yleensä jouluna on tapana antaa lapsille hyviä lahjoja. Eduskunta on sen sijaan viemässä heiltä parhaan lahjan, oikeuden isään ja äitiin. Miksi näin tärkeästä, koko kansaa koskettavasta lakiuudistuksesta ei ole pyydetty perustuslain mukaista arviota? Tässä vaiheessa eduskunta täysistunnossa ja lakivaliokunta ovat siis arvioineet kansalaisaloitteeseen sisältyneiden lakiehdotusten perustuslainmukaisuuden, mikä ei mielestäni yksin riitä. Asia olisi pitänyt saattaa perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi, jolloin myös lapsivaikutusten arviointi olisi pitänyt tehdä.

Suomi on ratifioinut YK:n lasten oikeuksien sopimuksen, jonka mukaan lapsella on oikeus tuntea vanhempansa ja olla heidän hoidettavanaan. Sopimuksen sanamuoto viittaa biologisiin vanhempiin, koska sosiaaliset vanhempansa lapsi tietysti tuntee. Sukupuolineutraali avioliittolaki määritteli lapsen normaalitilaksi sen, että hänet on erotettu joko biologisesta isästään tai äi-

distään, ja siksi loukkaa tätä lapsen perusoikeutta.

Arvoisa puhemies! Mikäli tämä avioliittolain muutos menee läpi lainsäädäntöön saakka, tulemme astumaan yhteiskuntakokeilun aikakautteen. Sukupuolineutraali avioliittolaki johtaa lakien kaaokseen, jonka maksajiksi tulevat eivät vain heteroliitot vaan myös lapset, kristillisestä kirkosta puhumattakaan.

Ruotsissa avioliittolain muuttamisesta meni vain puoli vuotta, kun kirkko aloitti homoliittojen vihkimisen. Miksi Suomen kirkon tie olisi eri tie kuin Ruotsin kirkon tie, varsinkin kun arkkipiispamme on Ruotsiin päin kallellaan? Suomen kirkko joko tulee vihkimään homoliittoja tai luopuu vihki oikeudesta, se on jo nyt nähtävissä. Muu retoriikka on kirkkokansan hämäämistä, koska kirkon pidättäytyminen perinteisessä avioliittokäsityksessä pakottaisi sen lopulta erilleen valtiosta.

Avioliittolain muuttaminen on johtanut useassa maassa siihen, että termien "aviomies" ja "aviovaimo" tai "poika" ja "tyttö" käyttö korvataan sukupuolineutraaleilla termeillä. Tilalle ovat tulleet "puoliso 1", "puoliso 2". Ruotsissa han- ja hon-termien sijaan on otettu käyttöön "hen" häivyttämään sukupuoli. Ruotsissa on myös avattu sukupuolineutraaleja päiväkoteja ja kouluja. Lapsista kasvatetaan sukupuolettomia pukemalla pojalle tytön ja työlle pojan vaatteita, leluista ja opetuksesta puhumattakaan. Merkkejä tästä kehityksestä näkyy myös Suomessa, kuten Vantaalla. Nuorten työllisyyspalvelujen asiakaslomakkeessa sukupuolen määrittelyyn "miehen" ja "naisen" lisäksi on tullut termi "muu". Kehityksen uranuurtajana toimii vihreiden apulaiskaupunginjohtaja, kuinkas muutenkaan.

Tätäkö me oikeasti haluamme? Pienten lasten vanhempana totean: En ainakaan minä halua. Haluan, että Suomessa tulee olla oikeus olla tyttö tai poika, nainen tai mies, päiväkodeissa ja kouluissa ja yhteiskunnan jokaisella osa-alueella jatkossakin. Mitä pahaa, saati vahingollista, siinä on? Sitä en ymmärrä.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Tosiasioilla ei näytä olevan merkitystä politiikassa. Kansansuosiota haetaan milloin mielipideilmaston ylä-, milloin alapuolelta. Lainsäätäjän rooli säilyy, ja uskottavuuskin voi säilyä, kunhan muistaa kertoa, että on korjaamassa epätasa-arvoista lakia. Kertomatta kuitenkin jää se tosiasia, että aikuis-

ten oikeuksien korjaaminen saattaa kuitenkin heikentää lasten oikeuksia.

² **Pentti Oinonen /ps:** Arvoisa herra puhemies! Olemme vakavien kysymysten edessä. Keskusteluun kirkon kannasta homoavioliittoihin haluan muistuttaa, että niinkin vähän aikaa sitten kuin 2010 evankelisluterilainen kirkko antoi virallisen, julkisen kannanoton, jossa todettiin miehen ja naisen liiton olevan ainoa, mitä kirkko pitää oikeana — siis ainoa, mitä kirkko pitää oikeana. On myös muistettava, että valiokunnan käsittelyssä kaikki kirkkokunnat vastustivat lakiesitystä. Näin ollen arkkipiispa Kari Mäkinen puhuu tässä tapauksessa omiaan ja vastoin kirkon virallista kantaa. Katsonkin, että arkkipiispa Mäkinen julkinen ulostulo avioliittoasiassa ratkaisi lopullisesti äänestystuloksen niin, että homoavioliitto hyväksyttiin.

Arvoisa puhemies! Mahdollisesti voimaan tulevassa avioliittolaissa on kansalaisilla oltava mahdollisuus tehdä adoptiotestamentti, jolla vanhemmat voivat estää lastensa adoption homopareille. Lakia sovellettaisiin esimerkiksi tapauksissa, joissa lapset jäävät molempien vanhempien äkillisesti menehdyttyä orvoiksi. Uskon, että adoptiotestamentti ei törmää voimassa olevaan lainsäädäntöön.

³ **Aino-Kaisa Pekonen /vas:** Arvoisa puhemies! Mielestäni tämän kansalaisaloitteen käsittely on ollut varsin arvokasta ja perusteellista täällä eduskunnassa. Haluan esittää suurelle valiokunnalle kiitokset tämän kansalaisaloitteen erittäin nopeasta ja asiallisesta käsittelystä. Näin saadaan asia etenemään edelleen täällä eduskunnassa.

Kansalaisaloitteiden vaikuttamismahdollisuuksia epäiltiin jo tässä menneen kevään ja syksynkin aikana ja niistä puhuttiin paljon täällä eduskunnassa, mutta mielestäni tämä kansalaisaloite on osoittanut, että näillä kansalaisaloitteilla voidaan vaikuttaa, kansalaiset voivat vaikuttaa ja demokratia toimii Suomessa. Tahdon vielä kerran esittää kiitokseni kampanjan rakentaneille ja myös aktiivisille, jotka toimivat kampanjan osalta ympäri Suomen.

Nyt ei pidä missään nimessä väheksyä kansalaisaloitteen lopputulosta. Kyllä minä lähdän ainakin nyt siitä, että demokratia on puhunut ja eduskunnan enemmistön tahto on tasa-arvon to-

teutuminen ja avioliittolain muutokset tulevat voimaan eduskunnan päätösten mukaisesti.

⁴ **Silvia Modig /vas:** Arvoisa puhemies! Tämä on hyvin historiallista. Tämä on ensimmäinen kansalaisaloite, jolle eduskunta on antanut tuensa. Me olemme siis todella onnistuneet luomaan uuden vaikutusmahdollisuuden, jonka kautta kansalaiset voivat tuoda eduskunnan pohdittavaksi tärkeäksi kokemiaan asioita, jotka muuten syystä tai toisesta eivät täällä esiin nouse. Tämä on hyvin arvokasta, ja tällä arvokkuudella meidän pitää viedä tämä kansalaisaloite loppuun asti. Kuten edustaja Pekonen totesi, eduskunta on asiassa äänestänyt ja demokratia on puhunut.

Pitäisin itse arvokkaana sitä, että nyt tällä kaudella, kun ensimmäistä kertaa on ollut voimassa mahdollisuus tehdä kansalaisaloite, esimerkiksi puhemiesneuvosto kävisi läpi ne kokemukset ja ne käytännöt, millä näitä on käsitelty. Nyt meillä on useammasta eri aloitteesta, jotka ovat hyvin erilaisia keskenään, kokemuksia, ja itse pitäisin hyvänä, että pohdittaisiin muun muassa sitä, kuinka laajaa vaikutusten arviointia me voimme odottaa tai vaatia kansalaisaloitteelta. Ja itse pohditin kyllä myös sitä, onko perusteltua, että kansalaisaloite raukeaa vaalikauteen. Ymmärrän, että se rinnastuu kansanedustajan aloitteisiin ja niitten kohdalla se on juuri näin, että kun eduskunta muuttuu, tulee vanhan eduskunnan aloitteiden raueta, mutta kansa ei muutu vaaleissa. Voitaisiinko ajatella esimerkiksi, että kansalaisaloite olisi voimassa tietyn sovittun ajan, x vuotta, eikä se olisi siten sidottu eduskunnan vaalikausiin?

⁵ **Katja Taimela /sd:** Arvoisa herra puhemies! Me olemme saaneet kansalaisaloitteen nyt käsitelyyn suuren valiokunnan mietinnön pohjalta, ja kiitän valiokunnan selkeää enemmistöä positiivisesta kannasta tähän asiaan ja tähän kansalaisaloitteeseen.

Itse lähdän siitä, että lailla emme voi asettaa eri asemaan ihmisiä liittyen heidän sukupuoliseen suuntautumiseensa. Asia on tärkeä myös siinä mielessä, että lähetämme tästä talosta enemmistönä signaalin yhteiskuntaan paljon laajemminkin siitä, että ihmiset pitää hyväksyä sellaisena kuin he ovat ja erilaisuus on pääasiassa hyväksyttävää. Tasa-arvoinen avioliittolaki on voimassa jo kaikissa Pohjoismaissa Suomea lukuun

ottamatta. Nyt on siis vihdoin meidän vuoromme.

Viime viikon perjantain äänestyksen jälkeen olen suurella surulla seurannut muutamien kollegoiden puheita ja kannanottoja siitä, että jos ja kun laki tulee eduskunnassa ensi viikolla lopullisesti hyväksytyksi, sitä päätöstä ei tarvitse tulevan eduskunnan lain täytäntöönpanovaiheessa noudattaa. Näille kollegoille haluan todeta, että vuoden 2017 Suomi on valmis, omasta mielestäni ja monen muunkin mielestä, tasa-arvoiselle avioliittolaille. Asiallinen jatkovalmistelu on myös demokratian voitto, ja väitän, että jokainen kansalaisaloite, joka tulee tähän taloon käsiteltäväksi, tehdään myös vakavasti otettavaksi.

⁶ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Niikko esitti edellä puheenvuorossaan väitteitä, joihin mielestäni on syytä vastata.

Edustaja Niikon keskeinen tulokulma oli ajatus siitä, että tasa-arvoinen avioliittolaki jotenkin heikentäisi lasten oikeuksia. On merkille pantavaa, että tässä hänen arvionsa poikkeaa olennaisesti käytännössä kaikkien lasten oikeuksia ajavien järjestöjen ja lukuisten asiantuntijoiden näkemyksistä. Edustaja Niikon kanssa lasten oikeuksista ovat eri mieltä muun muassa Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Unicef, Pelastakaa Lapset, Väestöliitto, lapsiasiavalvutettu ja Lastensuojelun Keskusliitto. Vaikka en halua ollenkaan väheksyä edustaja Niikon asiantuntemusta ja kykyä arvioida lakien vaikutuksia lasten kannalta, luotan itse kyllä näiden järjestöjen arvioon tässä suhteessa enemmän.

Edustaja Niikko totesi, että lapsilla on oikeus tuntea vanhempansa. Se, minkä hän jätti mainitsematta, on se, että adoptiotilanteessa adoptiolapsi on samassa asemassa riippumatta siitä, adoptoidaanko hänet samaa sukupuolta olevan parin vai eri sukupuolta olevan parin perheeseen. Hän siis joka tapauksessa joutuu eroon biologisista vanhemmistaan, eikä tässä suhteessa tasa-arvoinen avioliittolaki lapsen asemaa muuta millään muotoa.

Lapsivaikutusten arviointia edustaja Niikko peräänkuulutti. Eduskunnan enemmistön ja suuren valiokunnan hyväksymä vastalausehan lähtee siitä, että nyt jatkovalmistelussa hallituksen tehtävä on valmistella kaikki tarvittavat muutokset muihin lakeihin kuin avioliittolakiin, ja siinä yhteydessä voidaan myös vaikutuksia lapsiin vielä tarkemmin arvioida. Toki lakivaliokunta

perusteellisessa kuulemisessa sai lukuisia asiantuntijalausuntoja juurikin lasten oikeuksien näkökulmasta, niin kuin edellä kuvasin. Nämä asiantuntijalausunnat käytännössä yksimielisesti tukivat sitä tulkintaa, että tasa-arvoinen avioliittolaki on lasten oikeuksien kannalta hyvä ratkaisu.

Edustaja Niikko pelotteli, että aloite johtaa lakien kaaokseen. No, Suomihan ei tosiaan ole ensimmäinen maa eikä alue maailmassa, joka tasa-arvoisen avioliittolain on hyväksynyt. Päinvastoin, maailmassa asuu jo 750 miljoonaa ihmistä alueilla, joilla tasa-arvoinen avioliittolaki on voimassa. Suomi on 20. maa, joka lain on hyväksynyt. On siis kohtuullisen helppo saada selville, minkälaisia vaikutuksia käytännössä tasa-arvoisella avioliittolailla on: ei tarvitse muuta kuin ostaa lippu Ruotsin-laivaan ja mennä meidän läntiseen naapuriimme tai johonkin näistä muista lukuisista maista, jotka tasa-arvoisen avioliittolain ovat säätäneet. On kovin helppo todeta, että niissä avioliittolain muutos ei ole johtanut mihinkään lakien kaaokseen, joten tällaiseen pelotteiluun ei ole aihetta.

Edustaja Niikko pohdiskeli, johtaako tasa-arvoinen avioliittolaki homoparien vihkimiseen kirkossa. Se on toki varmasti monessa suhteessa kiinnostava kysymys, mutta mehän tässä salissa olemme maallisia lainsäätäjiä ja päätämme maallisesta lainsäädännöstä. Meidän tehtävämme ei ole ottaa kantaa siihen, miten uskonnolliset yhdyskunnat toimivat, paitsi toki niiltä osin kuin kansanedustajat ovat myös eri uskonnollisten yhdyskuntien jäseniä, jolloin heillä toki tähän tilaisuus tarjoutuu.

Edustaja Niikko tuntui olevan yllätynyt siitä, että Ruotsissa on virinnyt keskustelu han- ja homopersonapronominien korvaamisesta tai niiden täydentämisestä sukupuolineutraalilla hen-pronominilla. Se on aika erikoinen murhe, kun ottaa huomioon, että suomen kielessä on ollut sukupuolineutraali hän-pronominin ilmeisesti aina tai ainakin aika monta tuhatta vuotta, enkä ole huomannut, että se Suomessa olisi johtanut suuriin ongelmiin. Päinvastoin Ruotsi nyt vihdoin tässä asiassa noudattaa Suomen esimerkkiä.

Edustaja Niikko myös kantoi huolta sukupuolineutraalista kasvatuksesta. Useinhan puhutaan sukupuolisensitiivisestä tai sukupuoliherkstä kasvatuksesta, ja siinä ajatuksena ei ole suinkaan kiistää eri sukupuolten olemassaoloa tai häivyttää niitä vaan päinvastoin antaa lapsille ja

nuorille mahdollisuus kasvaa yksilöllisesti oman sukupuolensa rajoittamatta. On hullunkurinen ajatus, että poikien pitäisi leikkiä paloautoilla ja tyttöjen pitäisi leikkiä nukeilla. Jos poika haluaa leikkiä nukeilla ja tyttö paloautoilla, se on aivan yhtä hyvä eikä siihen kasvatuksella tule mitenkään puuttua. Sukupuoliherkkä kasvatus kannustaa ja tukee kaikkia lapsia ja nuoria kasvamaan yksilöllisinä, eikä sitä toki sukupuoli saa rajoittaa, jos lapsi tai nuori haluaa tehdä omat yksilölliset valintansa.

Edustaja Niikko myös puolusti sitä, että Suomessa pitää olla oikeus olla tyttö ja poika, nainen ja mies. Olen samaa mieltä. Jokaisella on oikeus olla oma itsensä, ja sukupuoli on monelle merkittävä voimavara, merkittävä identiteetin osatekiä, eikä tasa-arvoinen avioliittolaki tätä mitenkään häivyttä tai vähennä.

7 Kauko Tuupainen /ps: Arvoisa herra puhemies! Yli 70 vuotta ev.lut. kirkon jäsenenä olleena pohdiskelin tämän avioliittolain muuttumisen johdosta, että mikä tässä nyt muuttuu. Ja minulle tuli mieleen eräs asia: tässä muuttuu osin katekismus ja sen kymmenen käskyä. Kuuluuhan neljäs käsky siten, että kunnioita isääsi ja äitiäsi. Rupe sin pohdiskelemaan, että jos vanhempina on kaksi miestä, kuinka siinä voi kunnioittaa äitiä? Tai jos vanhempina on kaksi naista, niin kuinka siinä voi kunnioittaa isää?

Arvoisa puhemies! Tämä on pieni asia mutta koskee ilmeisesti ainakin tätä pyhää kirjaa, katekismusta, jonka käskyt jo alakoulussa osattiin ulkoa ja tiedettiin myöskin, mitä ne merkitsevät. Tähän ymmärrykseni mukaan saattaa tulla muutos lähivuosina.

8 Mika Niikko /ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen yritti nyt kovasti vakuutella sitä, että tällä lailla ei ole mitään vaikutusta lasten hyvinvointiin, ja siinä mielessä minä en ainakaan näitä selityksiä purematta niele.

Ensinnäkin, jos lähestytään asiaa — miksi tällainen adoptio pitäisi sallia homo- ja transpareille — vaikka toisella tavalla: löytyykö yhtään sellaista luotettavaa tutkimusta tai arviota siitä, että lapset tarvitsevat adoptiotilanteessa samaa sukupuolta olevat vanhemmat? Elikkä nyt jos me lähemme tutkimaan tätä lapsen kannalta, eihän ole minkäänäköistä tarvetta ryhtyä tämänkaltaiseen lainsäädäntöön.

Toisekseen, tuleeko se vaikuttamaan lasten elämään? Siitä ei ole näyttöä tuolla Ruotsin puolella. Emmehän me tiedä vielä, koska tämä on niin tuore juttu ympäri maailmaa, myös Yhdysvaltoja myöten. Meillä ei ole niitä lapsia kasvanut vielä, jotka on adoptoitu vaikka kahden homomiehen perheeseen tai kahden transsukupuolisen perheeseen. Meillä ei ole niitä tutkimuksia heidän kasvatuksestaan, ja siinä mielessä me emme voi sanoa, mihin se johtaa. Sen takia mainitsin, että tämä tulee johtamaan näihin mahdollisiin kokeiluihin. Tämä on mielestäni merkittävä asia. Emme me voi väheksyä tätä asiaa millään tavoin.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee näihin hen ja hon -nimikkeisiin, niin Ruotsissa aikaisemmin tällaista ei ole ollut, ja se nimenomaan säädettiin sen tähden, että se jollakin tavalla ei sitten loukaksi niitä henkilöitä, joita halutaan kutsua sukupuolettomiksi. Tämä sukupuoleton linja on vihreillä ollut agendana jo pitkään. Tämä on nähty nyt muun muassa Vantaalla. Vantaalla on tähän ryhdytty toden teolla jo, vaikka lainsäädäntö ei siihen anna lupaa ja Väestörekisterikeskus ei anna lupaa siihen, että ruvetaan normittelemaan sukupuoli uudelleen. Tämä on teidän puolueenne agenda.

Jos tasa-arvoinen avioliittolaki astuu joskus voimaan, niin samana päivänä siitä tulee epätasa-arvoinen. Jos ette minua usko, niin kysykää vaikka vihreiltä, jotka puolueena peräänkuuluttavat muun muassa lukumääräneutraalia avioliittoa. Eikö tämä silloin ole epätasa-arvoinen avioliitto tältä näkökannalta?

Lisäksi olen huolissani myös siitä, että esimerkiksi Saksan vihreiden pyrkimykset sallia perheen sisäiset seksuaaliset suhteet ja suhteet lapsiin voivat hyvin olla se liukas pinta muuhunkin Eurooppaan. Insestikielto on kuulemma, näin Saksan vihreissä sanotaan, "törkeää valtion sekaantumista yksityiselämään ja ihmisten vapautteen itse muovata omaa elämänsä". Tämä on aivan suoraan teidän puolueenne, sisarpuolueenne, ohjelmaa. (Tuija Brax: Höpö höpö!) Ja siinä mielessä minä en ainakaan tämmöisiä kannanottoja sivuuta. Eivät ne ole mitään heittoja, vaan nämä ovat täysin suunniteltuja toimenpiteitä eri valtioissa.

Johtopäätös itselläni tästä kaikesta on, että en voi käsittää, miksi eduskunta vieroksuu maalaisjärjen käyttöä siinä, mikä on lapselle parasta. Tässä asiassa uskon porttiteoriaan, ikävä kyllä.

Vaatimukset monelta osin tulevat kovenemaan myös Suomessa. Ihmiskunta kulkeekin kohti turmiota ja erehtyy luulemaan sitä kehitykseksi. Näin minä tämän näen.

Lisäksi on muuten hyvin johdonmukaista tehdä sellainen johtopäätös, että seuraava eduskunta palaa avioliittolain määrittelyyn, ei pelkästään hallitusneuvotteluissa — ehkä se tulee siellä joltain esille — vaan ennen kaikkea kansalaisaloitteen muodossa. Ja silloin me joudumme uudelleen näitten asioitten pariin. Minä luulen, että tämä ei pääty koskaan tässä maassa. Täällä tulaa joka eduskunta mittauttamaan siinä, millainen avioliitto ja millainen adoptiojärjestelmä meillä tulee olla. Miehen ja naisen välinen avioliitto ja lapsen adoption kieltäminen homo- ja transpareilta on niin merkittävä arvo ja lasten oikeuksien kysymys, ettei avioliittolain muutosta Suomessa hyväksytä vielä pitkään aikaan.

Lopuksi haluan sanoa vielä kolme asiaa, ennen kuin aika loppuu:

Ensiksi, tehdään yhdessä kaikkemme lasten oikeuksien puolustamiseksi. Vain äänioikeutetut kansalaiset voivat estää tämän lasten hylkäämistä ja aikuisten itsekkyyttä edistävän yhteiskuntakokeilun.

Toiseksi, pyydän miettimään asiaa lasten ja tutkimustulosten kannalta. Ei löydy yhtään luotettavaa pitkäaikaista tutkimustulosta, että lapset tarvitsevat adoptiutilanteessa samaa sukupuolta olevat vanhemmat.

Kolmanneksi, haluan sanoa kuten Jeesus Kristus sanassaan sanoi: "Antakaa lasten olla, älkää estäkö heitä tulemasta minun tyköni, sillä senkaltaisten on myös taivasten valtakunta." Lasten on tulevaisuus, siksi emme saa luovuttaa.

⁹ **Pirkko Ruohonen-Lerner /ps:** Arvoisa puhemies! Keskiviikkona suuri valiokunta käsitteli tätä kansalaisaloitetta kokouksessaan. Itselleni oli melkoinen yllätys oikeusministeriön virkamiehen lausunto, kun hän kertoi, että ministeriössä ei ole muuta tehty asian eteen kuin se, mitä lakivaliokunta edellytti. Eli minkäänlaista normaalia esivalmistelua ei ministeriössä ole tehty, eli sitä työtä, mikä aina tehdään, ennen kuin normaali hallituksen esitys tulee tänne eduskuntakäsittelyyn. Kysymykset tulevat selvitettäväksi oikeusministeriössä myöhemmin. Minusta on kyseenalainen sellainen päätöksentekomalli, että ensin tehdään päätökset ja sitten sen jälkeen ale-

taan pohtimaan vaikutuksia, mitä siitä seuraa, mitä olemme päättäneet.

Arvoisa puhemies! Olen yrittänyt saada itseleni tilastoja adoptioista, joita lukuisat lapsettomat avioparit ovat odottaneet vuosikaupalla, ja kun adoptiolapsia on niin vähän tarjolla, niin vuodesta toiseen joutuvat kohtaamaan pettymyksiä. Sain sitten jonkinlaisia tilastoja: vuonna 2011 olisi tullut Suomeen 163 lasta, sitten 2013 luku olisi tippunut 141:een, ja tänä vuonna näitä ulkomailta saapuneita adoptiolapsia olisi ollut 115. Mutta en ole aivan vakuuttunut siitä, ovatko nämä luvut pitviä, sillä kun eri tahoilta yritin selvittää tätä kokonaisuutta, niin tuntui, että näistä ei pidetä ihan tarkalleen tilastoja.

Kuten tiedämme, Suomeen tulee kaikista eniten adoptiolapsia Venäjältä, eli Venäjä on suomalaisten adoptiojärjestöjen tärkeä yhteistyökumppani. Sitä yhteistyötä on harjoitettu niin, että jopa 20 vuotta eräs järjestö on toiminut, ja luottamus ja hyvin toimivat yhteistyösuhteet on luotu tämän työskentelyn kautta. Mutta nyt valitettavasti vaikuttaa siltä, että jos tämä laki menee läpi siinä muodossa, missä se on esitetty, niin adoptiot Venäjältä tulevat loppumaan kuin seinään. Nimittäin näin tapahtui Ruotsissa: siellä on tämä lainsäädäntö voimassa, ja kun Venäjä 2013 päätti, että se kieltää kaikki adoptiot ulkomaisille tahoille, joilla on mahdollista, että samaa sukupuolta olevat henkilöt ovat avioliitossa, niin se automaattisesti vaikutti niin, että Ruotsiin ei sen jälkeen tullut yhtään venäläistä adoptiolasta, ja nyt se vaikuttaa mitä suurimmalla todennäköisyydellä — voi sanoa, että varmuudella — samalla tavalla suomalaisten kohdalla. Eli tulevaisuudessa suomalaiset lapsettomat pariskunnat eivät saa venäläisiä lapsia adoptoitavaksi.

Pahoittelen ennen kaikkea sitä, että nyt ollaan tehty nämä päätökset ilman, että on selvitetty vaikutuksia lapsettomiin pariskuntiin, jotka mitä suurimmalla todennäköisyydellä tulevat jäämään ilman näitä kymmeniä tai jopa satoja adoptiolapsia Venäjältä ja varmaan monista muistakin maista. Tulee olemaan ongelmia, kun lainsäädäntö muuttuu sillä tavalla, että sitten nämä tietyt maat eivät enää hyväksy adoptioita Suomeen. Tämä on minun mielestäni tämän uudistuksen suurin ongelma. Toivoisin, että kaikki lapsettomat pariskunnat, jotka ovat olleet kelpoisia ottamaan adoptiolapsia, saisivat tulevaisuudessa sen mahdollisuuden.

¹⁰ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Ensinnä edustaja Ruohonen-Lernerille kansainvälisistä adoptioista: On käytettävissä useita keinoja, joilla voidaan varmistaa kansainvälisten adoptioiden jatkuminen kahdenvälisillä sopimuksilla. Luovuttajamaiden kanssa voidaan tätä edistää ja voidaan toki hakea myös sellaisia uusia yhteistyökumppaneita, jotka luovuttavat lapsia myös maihin, joissa tasa-arvoinen avioliittolaki on säädetty.

Mutta kautta tämän keskustelun on korostettu, että aina pitää mennä lasten etu edellä ja että yhdelläkään vanhemmalla ei ole subjektiivista oikeutta lapseen mutta lapsilla on oikeus vanhempisiin. Tästä näkökulmasta ei ole ehkä aivan johdonmukaista peräänkuuluttaa, että suomalaisilla lapsettomilla pareilla olisi oikeus adoptiolapsiin.

Edustaja Niikolle: Haluaisin vielä palata muutama asiaan. Toisin kuin edustaja Niikko väitti, en sanonut, ettei tasa-arvoisella avioliittolailla olisi vaikutusta lasten hyvinvointiin. Kyllä sillä on, se vaikutus on vain myönteinen. Se parantaa aivan ilmeisellä tavalla sateenkaariperheissä jo elävien lasten asemaa, mutta se parantaa itse asiassa kaikkien suomalaisten lasten asemaa sitä kautta, että mitä yhdenvertaisempi maa Suomi on, sitä parempi kaikkien lasten ja nuorten on kasvaa juuri sellaisina kuin he ovat ja tietää, että heitä arvostetaan. Löytyykö sitten tutkimuksia samaa sukupuolta olevien parien perheissä kasvaneista lapsista? Löytyyhän niitä nykyään jo aika pitkiltä ajanjaksoilta. Ne osoittavat kautta linjan, että sateenkaariperheissä lapset kasvavat yhtä hyvin kuin eri sukupuolta olevien parien perheissä.

Edustaja Niikko puhui vihreiden sukupuoletomasta linjasta. Jäi aika lailla epäselväksi, mitä se tarkoittaa. Toki vihreiden ohjelmista on luettavissa se, minkälaisia asioita yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi me ajamme. En sieltä tällaista sukupuolettomuutta ehkä ihan heti tunnista.

Edustaja Niikko esitti useita yksiselitteisen virheellisiä väitteitä. Hän muun muassa väitti, että vihreät peräänkuuluttavat lukumääräneutraalia avioliittolakia. No, tähän ei tietenkään pidä paikkaansa, ja se on helposti osoitettavissa. Ehkä edustaja Niikko tapaili vihreiden nuorisjärjestöä, jolla on ollut kanta, joka poikkeaa puolueen kannasta. Mutta ei tässäkään salissa perussuomalaista puoluetta voi vaatia tilille siitä,

mitä perussuomalaisten nuorisojärjestö on sanonut. Ne ovat kaksi eri järjestöä ja kaksi eri asiaa.

Edustaja Niikko pohdiskeli, onko nyt sitten edessä se, että joka eduskunnassa mittaautetaan eduskunnan kanta avioliittoon, ja sehän on toki mahdollista. Vihreät puolueena on johdonmukaisesti puolustanut kansalaisaloitetta kansan työkaluna nostaa politiikan asialistalle tärkeäksi kokemiaan asioita. Jos riittävän moni kansalainen haluaa keskustella myös seuraavilla vaalikausilla avioliittolaista, niin sehän on täysin mahdollista, ja sen tämä työkalu mahdollistaa.

Uskallan kuitenkin epäillä, että nyt eduskunnan enemmistön hyväksymä kanta tasa-arvoisesta avioliittolaista ei tule muuttumaan tulevaisuudessa. Ja miksi rohkenen tällaisen kannan tässä esittää? Sen takia, että jo nyt kaksi kolmasosaa suomalaisista kannattaa tasa-arvoista avioliittolakia. Tämä kannatus on koko ajan vain kasvanut ja kasvanut. Kun katsotaan sen kannatuksen jakautumista ikäluokittain, niin nuorimmat kannattavat kaikkein selvimmin, noin neljä viidesosaa suomalaisista nuorista kannattaa tasa-arvoista avioliittolakia. Ajan edetessä tasa-arvoisen avioliittolain kannatus todennäköisesti vain kasvaa eikä suinkaan vähene.

Arvoisa puhemies! Viimeiseksi: Oli surullista kuunnella edustaja Niikon väitteitä Saksan vihreiden kannoista. Vielä jotenkin ymmärtäisin täysin virheellisten väitteiden esittämisen, jos olisi kyse arkipäiväisistä asioista, mutta niistä kysymyksistä, joihin edustaja Niikko viittasi, jotka ovat aivan erityisen painavia ja raskaita, on erityisen lohdutonta tulla tänne pönttöön esittämään yksiselitteisen ja täysin virheellisiä väitteitä. Koska tiedän, että edustaja Niikko on rehti mies, niin toivon, että hän pyytää julkisesti anteeksi näitä täysin virheellisiä väitteitään jossain sopivaksi katsomassaan tilaisuudessa.

¹¹ **Maria Tolppanen /ps:** Arvoisa puhemies! Tämän lain hyväksymisen kannalta on ehkä syytä palauttaa mieliin se, mitä se oikeasti merkitsee, mitkä ovat sen vaikutukset. Sateenkaariperheille, ihmisille, joilla on tällä hetkellä mahdollisuus solmia rekisteröity parisuhde, tai ihmisille, jotka muuten elävät samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa, tämä mahdollistaa sen tunteen, että minä pääsen avioliittoon, voin solmia avioliiton kirkossa tai voin solmia sen maistraatissa. Tämä on varmasti näille ihmisille hyvin tärkeä asia, sen uskon. Mutta mitä laillisesti muut-

tuu? Se muuttuu, että nämä ihmiset voivat tämän avioliiton myötä käyttää yhteistä sukunimeä tai kaksiosaista sukunimeä. Toinen asia, mikä muuttuu, on se, että he saavat adoptio-oikeuden. Paradoksaalista tässä adoptio-oikeudessa on se, että se lyö korvalle sen takia, että on maita, kuten Kiina ja Venäjä, jotka eivät luovuta lapsia sellaisiin maihin, joissa tasa-arvoinen avioliittolaki on voimassa. Eli nämä ovat ne paikat, mistä Suomeen on tullut kaikkein eniten ulkomaisia adoptioita. Sen lisäksi ovat Etelä-Afrikan maat. Osa niistäkään maista ei tule enää tämän jälkeen antamaan adoptiolapsia tänne.

Se, mikä tässä on ikävää, on se, että tämä tulee koskemaan erittäin pahasti nimenomaan nyt sateenkaariperheitä eli tasa-arvoisen avioliiton solmivia ihmisiä sen takia, että aikaisemmin heillä oli sinkkuhymisinä ollessaan mahdollisuus adoptoida lapsi yksinäisinä henkilöinä ja sen jälkeen tehdä perheen sisäinen adoptio, kunhan tuo parisuhde rekisteröidään — sen jälkeen lapsella olisi ollut kaksi samaa sukupuolta olevaa vanhempaa, joko miestä tai naista — eli se olisi ollut mahdollista, mutta tämä ei ole enää tämän lain hyväksymisen jälkeen mahdollista.

Huomionarvoista on myös, että suomalainen adoptiolapsia välittävä järjestö Pelastakaa Lapset ei ole koskaan toimintansa aikana luovuttanut yhtään ainutta lasta sateenkaariperheisiin, ei sen takia, että järjestö olisi asiasta päätöksen tehnyt, vaan sen takia, että äidit eivät ole halunneet. En tiedä syitä, mitkä tässä ovat. Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että jokaisella lapsella maailmassa on parempi olla Suomessa sateenkaari-, hetero-, sinkku-, leski-, uusio-, monikko-, ylikansallisessa tai jossakin muussa perheessä kuin katulapsena Kabulissa. Ja tämä on se asia, minkä takia minä en voi tätä lakia kannattaa. Minä ajattelen tätä lakia näiden lasten kannalta, joilta me epäamme hyvän ja turvallisen kodin Suomessa minkälaisessa perheessä tahansa.

Tämä on se asia, miksi minä vastustan tätä lakia. Minulla ei ole uskonnollista syytä siihen, eikä minulla ole henkilökohtaista syytä siihen. Minä menen tähän asiaan lapsen edun kannalta. Tämä on minun mielestäni semmoinen asia, joka kannattaisi muistaa, kun tästä asiasta seuraavan kerran äänestetään. Ja kannattaisi muistaa myöskin se, kenen oikeuksista noin pitkässä juoksussa tässä on kysymys: aikuisten ihmisten oikeudesta vai niiden lasten oikeudesta, jotka tarvitsivat kodin, jotka tarvitsivat paikan, joka ei oli-

si kadulla, jotka tarvitsisivat paikan, missä heitä ei hyväksi käytettäisi, jotka tarvitsisivat paikan, missä heitä ei alistettaisi lapsityövoimaksi? Tämä on se asia, mihin tässä on kiinnitettävä huomiota.

Sinänsä henkilökohtaisesti ihmettelen sitä — minulle ei ole auennut se asia — että jos solmitaan rekisteröity parisuhde, miksi se ei riitä, koska silloinhan joka tapauksessa tunnustetaan se, että kahden aikuisen ihmisen välillä voi olla minäkäläinen rakkaussuhde tahansa. Sinänsä, jos me puhumme rakkaudesta ja oikeudesta rakkauteen, ne eivät tarvitse instituutioita. Vanha totuus on se, että rakkautta voi teeskennellä hetkeksi sinne, missä sitä ei ole, mutta siellä, missä sitä on, sitä ei voi peitellä.

¹² **Sauli Ahvenjärvi /kd:** Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Ruohonen-Lernerin pohdiskele siitä, onko se hyvää menettelyä, että laki päätetään ensin säätää ja vasta sitten ryhdytään sen valmistelutyöhön, on aivan perusteltu. Tässä nyt luodaan todellakin uutta käytäntöä siinä, miten kansalaisaloitteita käsitellään ja mitä niillä voidaan saada aikaan. Minä myös ajattelen niin, että kyllä kunnolliseen lainsäädäntöön kuuluu huolellinen lainvalmistelu, ja siksi näen ilman muuta oikeana sen ajatuksen, että tällaisten päätösten yhteydessä tulevalle eduskunnalla on täysi harkintavalta sen suhteen, mitä lakialoitteille jatkossa tapahtuu. On totta, että kansa ei vaihdu, mutta kun aloitteessa on mukana vain pieni osa kansasta, niin on täysin oikein, etteivät tulevan eduskunnan kädet ole sidotut tässä asiassa. Tähän on kaksi syytä: Toinen on itse valmisteluprosessi, joka saattaa nostaa esiin aivan uusia näkökohtia tässä kokonaisuudessa. Ja toinen, erityisesti näissä arvokysymyksissä, on se, mikä on kansan tahto eli uuden eduskunnan kokoonpano. Tässä mielessä ajattelen, että sitä, mihin tuleva eduskunta sitten aikanaan asiassa päättyy, en ryhtyisi arvailamaan.

¹³ **Mika Niikko /ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen, otin kopin niistä, mitä äsken sanoit, ja tarkistin näitä puheitani.

On ehkä totta, että niputin yhteen vihreiden vaaliohjelman tai vihreiden päämäärät ja sen, mitä vihreät nuoret haluavat, mutta mielestäni vihreät nuoret ovat siinä mielessä myös poliittinen tulevaisuus ja voimavara, joiden ääni kantautuu puoluehallitukseen saakka, myös teillä. Suo-

messä me tiedämme, että vihreät nuoret ajavat avoimesti tätä moniavioisuutta. Ja Saksassa, ainakin tämän lähteen mukaan, minkä itse löysin, muun muassa Der Bild -lehti on maininnut tästä vihreiden nuorisojärjestöstä, joka on tällaista asiaa ajanut. Lisäksi myös mainitaan, että vihreiden kansanedustaja Hans-Christian Ströbele on voimakkaasti ottanut kantaa sisarusten sukupuolisuhhteiden sallimiseksi tulevaisuudessa. Tästä voin toki nämä linkit antaa, mitä olen itse löytänyt.

Toinen asia: Kun puhutaan tästä kehityksen kulusta, voiko tämä kehitys myös Suomessa toteutua, niin ei minun tarvitse lukea kuin tästä vanhan Iltalehden artikkelista 31.7.2012, jossa kansanedustaja Anna Kontula kommentoi näitä lakeja vasemmistopuolueesta. Täällähän mainitaan, tässä artikkelissa, näin: "Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liiton puheenjohtajan Hanna Hakon blogi pohti, mitä kaikkea seksuaalikäyttäytymistä koskevaa lainsäädäntöä voisi kyseenalaistaa." Tässä samaisessa blogissa hän tämän lehden mukaan mainitsee näin: "Hako nosti esiin muun muassa seksiviikteen suojaikärajat ja 'vapaaehtoisin inestoin', mutta kierteli aihetta lähinnä 'mitä jos me kannattaisimme tätä' -ajatusleikinä." Ja siinä mielessä Anna Kontulakin ottaa asiaan kantaa ja peräänkuuluttaa sitä avointa keskustelua kaikilta osa-alueilta, myös tältä osa-alueelta. Siinä mielessä luulen, että huoleni on aito tai ainakin vilpiton. Pelkään, että tällaista vaatimuksen ääntä tullaan korottamaan tällaisten lainsäädäntömuutosten jälkeen. En minä sitä pahuuttani sano, minä vain tulkitseen näitä asioita tällä kehityksenkululla, mitä on tapahtunut ja mitä ihmiset ovat sanoneet.

Arvoisa puhemies! Itse asia, mitä halusin tulla sanomaan, oli se, että ihmettelen sitä, kuinka meidän pääministeri otti niin voimakkaasti kantaa tämän kansalaisaloitteen, lain, puolesta. Lisäksi kun tiedämme myös, että muun muassa sosialidemokraattien puheenjohtaja voimakkaasti vetosi kansanedustajiinsa, että äänestävät lain puolesta, niin huolestun siitä ennen kaikkea, että millä perusteilla. (Timo Heinonen: Entä edustaja Soini?) Pääministeri muun muassa mainitsi, että laki on syrjivä tällä hetkellä. Hän myös mainitsi, että laki on epätasa-arvoinen. Siinä mielessä, jos me tiedämme lainsäädännön täällä — niin kuin meidän tulisi tietää — niin meidän tiedämme, että laki ei ole syrjivä. Laki ei ole epätasa-arvoinen tällä hetkellä, joten näitten termien käyttäminen

korkeimman päämiehen suusta on huolestuttavaa terminologiaa.

Ihmisoikeudet koskevat ihmisiä, sen me kaikki tiedämme. Eivät ne koske tunteita, käyttäytymismalleja tai ihmissuhteita. Ne ovat kaksi aivan eri asiaa. Ihmisoikeus on oikeus, joka ihmisellä on pelkästään sen perusteella, että hän on ihminen. Vastaavasti sukupuolineutraalia avioliittolakea ajetaan harhaanjohtavasti ihmisoikeuden nimissä, sillä avioliiton solmiminen ei ole ihmisoikeus tässä mielessä. Avioliiton solmijoilta edellytetään tiettyä ikää. Sen sijaan jokaisella ihmisellä on oikeus isään ja äitiin pelkästään sillä perusteella, että hän on ihminen. Lisäksi nykyisen avioliittolainsäädännön mukaan edellytetään myös, että on vastakkainen sukupuoli muun muassa.

Siinä mielessä olisin toivonut, että me lainsäätäjät olisimme rehellisesti voineet sanoa, että me haluamme muuttaa lain, vaikka se ei tällä hetkellä ole syrjivä. Se olisi ollut rehellistä puhetta. Kuka meistä ei kannata tasa-arvoa? Minäkin kannatan tasa-arvoa. Tasa-arvo on hieno asia. Kaikkien ihmisten kesken ja ihmisryhmien kesken meidän tulee edistää ja ajaa tasa-arvoa. Mutta jos tämä lainsäädännön näkökulmasta ei ole tasa-arvokysymys, niin miksi me silloin sitä pidämme yllä? No, me tiedämme: sen tähden, että se myy niin hyvin.

Arvoisa puhemies! Toivon, että meidän kansanedustajamme viisastuisivat ja ymmärtäisivät, että tässä laissa on kysymys enemmästäkin kuin vain aikuisten oikeuksista.

¹⁴ **Silvia Modig /vas:** Arvoisa puhemies! Laki, joka ei kohtele kaikkia ihmisiä samalla lailla, on epätasa-arvoinen. Siitä tässä on kyse, ja sitä me olemme muuttamassa. Minä ymmärrän sen, että meillä voi olla asiasta erilaisia näkemyksiä. Ymmärrän varsinkin sen, että omaan uskonnolliseen vakaumukseen pohjautuva näkemys asiassa esimerkiksi edustaja Niikolla on voimakas, ja minä kunnioitan teidän mielipidettänne tässä asiassa.

Mutta se, mistä minä olen tosi pahoillani, on se, että tässä ammutaan samalla kansalaisaloitetta alas. Täällä sanovat kansanedustajat, että tähän ei tarvitse sitoutua, meidän ei tarvitse millään tavalla olla velvollisia kansalaisille siitä, että me olemme nyt äänestäneet tästä, sitoutuneet tähän ja viemään sen eteenpäin. Olen hyvin pahoillani siitä, että kaikki eduskuntaryhmät eivät kan-

mällä ryhmäkurin äänestykseen tekivät hyvin selväksi, miten he näkevät kansalaisaloitteet. Mutta erittäin pahoillani minä olen kristillisdemokraateista: te useaan otteeseen viittaatte aina siihen, että pienenkin ihmisryhmän kannattama aloite voi mennä läpi, ja te käytätte sitä perusteluna sille, että te ette pidä tätä validina. Hyvät kristillisdemokraatit, tämän kansalaisaloitteen allekirjoitti useampi ihminen kuin teitä äänesti viime vaaleissa.

¹⁵ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Tolppasella oli tärkeä huomio kansainvälisistä adoptioista, ja niin kuin aiemmin sanoin, täytyy toki tehdä töitä sen eteen, että tulevaisuudessakin kansainväliset adoptiot voidaan turvata, ja siihen on olemassa työkaluja, ja niitä työkaluja on monessa maassa ennen Suomea jo kokeiltu.

Oikeastaan palaisin siihen, mitä edustaja Ruohonen-Lerner aiemmin toi esiin, eli siihen, että Suomeen adoptoitavia lapsia on aika vähän ja adoptiolasta toivovia vanhempia aika paljon. Eli kun edustaja Tolppasen huoli oli se, että tuolla heikommassa oloissa elävistä maista lapset eivät pääse parempiin oloihin tänne Suomeen, niin itse asiassa pulmahan on oikeastaan symmetrisesti vastakkainen siinä, miten edustaja Ruohonen-Lerner sen muotoili, kun hän totesi, että itse asiassa näitä adoptiolapsia on liian vähän suhteessa siihen tarpeeseen, mikä suomalaisilla vanhemmillä on.

Edustaja Tolppanen kysyi, miksi rekisteröity parisuhde ei riitä. No, se syy on se, että jos ihmisiä erotellaan lain edessä, niin se ei ole yhdenvertaista, vaikka sinänsä ne lait takaisivat yhtäläiset oikeudet. Kuvitellaan sellainen tilanne, että meillä olisi avioliittolaki kaikille muille mutta sitten perussuomalaisen puolueen jäsenit saisivat vain rekisteröidä parisuhteensa. Vaikka rekisteröidyllä parisuhteella, josta perussuomalaiset saisivat nauttia, ja avioliitolla, josta kaikki muut saisivat nauttia, olisi tismalleen sama oikeusvaikutus ja tismalleen samat oikeudet, niin uskoisin, että edustaja Tolppanekin olisi kanssani samaa mieltä siitä, että tällainen erottelu lain edessä ei olisi yhdenvertaista. Ja sama pätee myös silloin, kun se erottelu tapahtuu puolison sukupuolen perusteella.

Edustaja Ahvenjärvi harmitteli sitä, että hyväksytään laki ja valmistellaan vasta sitten. No, tosiaan tässä hallituksen jatkovalmistelussahan

pystytään ottamaan huomioon kaikki ne asiat, joita siinä valmistelun aikana ilmenee, mutta on hyvä muistaa, minkä takia hallitus ei ole valmisteellut lakia: sen takia, että kristillisdemokraatit ovat sen kohta neljä vuotta estäneet. Jos edustaja Ahvenjärven oma puolue ei olisi jarruttanut kaikin keinoin hallituksen etenemistä tässä asiassa, meillä olisi ollut eduskunnan käsittelyssä hallituksen normaalissa järjestyksessä valmisteleva lakiesitys tasa-arvoisesta avioliittolaista. Eli tästä näkökulmasta teidän huolenne ei vaikuttanut ehkä täysin johdonmukaiselta sen kanssa, miten teidän oma puolueenne on tähän asti toiminut.

Edustaja Niikolla puheenvuoro tarkentui toisella kierroksella hieman: kun aiemmin menivät puolueet ja nuorisojärjestöt ja yksittäisten vihreiden blogin pohdiskelu puolueen kannan kanssa sekaisin, niin nyt päästiin jo vähän lähemmäksi sitä vallitsevaa asianlaitaa. Toivon, että kun te esitätte toisten puolueiden näkemyksistä aika rajuja väitteitä, niin tarkistatte, onko todella kyseessä puolueen linja vai oletteko lukenut jostain verkosta, että se saattaisi jotenkin puolueeseen liittyä.

Edustaja Niikko toisti sen aika usein kuullun väitteen, että nykyinen avioliittolaki ei olisi syrjivä eikä epätasa-arvoinen. Koska tämä tulee niin usein vastaan, on hyvä ehkä pysähtyä hetkeksi avaamaan sitä, minkä takia nykylaki on myös tasa-arvon kannalta ongelmallinen. Meidän nykyinen laki ei rajoita oikeutta avioitua esimerkiksi puolison ihonvärin tai äidinkielen perusteella, ei sen perusteella, mistä maasta tämä puoliso on peräisin, ei sillä perusteella, onko puolisolalla silmälasit tai käyttääkö hän pyörätuolia, ei puolison puoluekannan perusteella, mutta meidän laki erottelee liittoja sen perusteella, mikä on puolison sukupuoli. Tämä tekee nykylaista epäyhdenvertaisen, tämä tekee nykylaista epätasa-arvoisen, ja sen takia avioliittolain uudistus kansalaisaloitteen tarkoittamalla tavalla on nimenomaan tasa-arvoinen avioliittolaki.

¹⁶ **Maria Tolppanen /ps:** Arvoisa puhemies! Täällä puhuttiin kansalaisaloitteesta ja kansalaisaloitteiden voimasta ja sanottiin, että perussuomalaiset vastustavat kansalaisaloitteita, koska vastustavat tätä näin. Ei tämä asia näin ole. Ensimmäinen kansalaisaloite koski turkistarhausta, ja se ei mennyt sellaisenaan läpi tässä salissa.

Kansalaisaloite on hyvä työväline. Se on selainen työväline, millä kansalaiset saavat tar-

keäksi kokemansa asiat eduskunnan käsiteltäväksi pikavauhtia. Mutta kansalaisaloite ei tarkoita sitä, että kansalaisaloite menee sellaisenaan läpi, vaan se käy asiallisesti valiokuntakäsittelyt ja se käy salikäsittelyt, aivan niin kuin kaikki muutkin aloitteet. Sen jälkeen eduskunta käyttää edustuksellista päätäntävaltaansa, äänestää asiasta ja katsoo, meneekö se kansalaisaloite läpi vai eikö se mene läpi.

Minun mielestäni silloin, jos puhutaan kansalaisaloitteesta, jos ollaan eri mieltä sen kanssa, ei voida tuomita eikä voida sanoa, että tuomitaan kansalaisaloitteet, koska niitähän ei missään nimessä tuomita. Se on kansanvaltaa, se on demokratian levittämistä, ja se on hyvä asia, että meillä on otettu käyttöön kansalaisaloitteet. Mutta ei se, jos 50 000 taikka 150 000 tai 160 000 ihmistä allekirjoittaa jonkun kansalaisaloitteen, tarkoita sitä, että se automaattisesti menee läpi ilman puimista, ilman käsittelyä ja ilman asian katsomista useammalta eri puolelta.

¹⁷ **Sauli Ahvenjärvi /kd:** Arvoisa puhemies! Itse en missään tapauksessa vähättele kansalaisaloitteen merkitystä, eikä varmaan puolueeni-kaan kyseenalaista sitä päätöstä myöskään, mikä täällä eduskunnassa on tehty. Mutta kyllä minusta lainsäädännön laadun kannalta on huono asia, jos laki päätetään sitovasti säätää ennen kuin se on loppuun asti valmisteltu. Tässä mielessä ehdottomasti minusta seuraavalla eduskunnalla on liikkumatilaa.

Mitä tulee kristillisdemokraatteihin ja tämän hallituksen päätökseen siitä, että se ei valmistelevi avioliittolain muutosta eduskunnalle, niin meillä on tiettyjä kynnyskysymyksiä, niin kuin kaikilla puolueilla. Silloin kun hallitusneuvotteluja käytiin, kerroimme, että me voimme olla mukana sellaisessa hallituksessa, joka ei tällaista lainmuutosta eduskuntaan tuo. Tästä yhdessä sovittiin, että tämä on ok, kaikki hallituspuolueet tämänmoisen asian hyväksyivät, ja me olemme nyt siten hallituksessa olleet. Tässä ei ole mitään erikoista. Me olemme vastuussa omille äänestäjillemme siinä kuin kaikki muutkin. Näin edustuksellinen demokratia toimii.

¹⁸ **Mika Niikko /ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen, kyllä vihreiden puoluelinja näkyy ainakin Vantaalla. Kuten minä aikaisemmin sen esimerkin kerroin, niin on se kyllä kummallista, että yksi apulaiskaupunginjohtaja haluaa käyttää

omia lomakkeitaan tuhansien nuorten parissa, vaikka siitä ei ole kaupunginhallitus tai kaupunki erikseen päättänyt. Mielestäni tällainen toiminta vain kertoo siitä, että puolueella on ideologioita, joita se vahvasti haluaa ajaa keinoja kaihtamatta.

Mutta siitä olen, edustaja Tynkkynen, iloinen ja tyytyväinen, että mainitsit äsken hyvin, että laki on ongelmallinen. Tämä on siis rehellistä puhetta. Minä olen samaa mieltä varmasti tässä asiassa, se voidaan tällä tavalla tulkita. Et käyttänyt tässä yhteydessä termiä epätasa-arvoinen, kehitystä tapahtuu. Tämä on oikeata terminologiaa, koska mielestäni tällä tavalla päästään keskustelussa varmasti eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Asia, mistä halusin puhua, koskee sitä, että lainsäädäntömme tuntee ihmisoikeuksien lisäksi lasten oikeudet, ja me tiedämme, että peruslähdekohta on, että lapset eivät ole vanhempia varten vaan vanhemmat lapsia varten. Tällöin tietysti johtopäätös itselläni on, että adoptiossa ei ole kyse aikuisten oikeudesta saada lapsi vaan lapsen oikeudesta saada perhe.

Mitä tulee tähän yhdenvertaisuuteen, niin ei ole ongelmattomia, jos valtio erityistoimin tukee yhtä vähemmistöryhmää. Perinteisestä yksiavioisesta heteroseksuaalisesta perhemallista poikkeavia seksuaalisuuden toteuttamismuotoja on monia, ja siinä mielessä ei ole ongelmattomia, jos tällainen yksi asia lainsäädännössä korjataan. Silloin pitäisi keskustelu käydä loppuun asti. Syrjimiskielto ei muuten lainsäädännössä edellytä sitä, että kaikille vähemmistöille annetaan virallinen ja legitiimi asema enemmistön rinnalla. Tämä ei vielä täytä syrjimiskiellon tunnusmerkkejä. Yhteiskunta voi suosia positiivisina pitämiään käyttäytymismuotoja. Heteroseksuaalisen avioliiton asettaminen erityisasemaan ei itsessään merkitse siitä poikkeavien ratkaisujen syrjimistä.

Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että yhdenvertaisuus ei kaikille aukea, ja silloin puhutaan, että laki ei ole yhdenvertainen. Tämän toki ymmärrän, että yhdenvertaisuus on hyvin ongelmallinen käsitteenä, mutta jos yhdenvertaisuus toteutetaan absoluuttisesti, kaikilla on täsmälleen samat oikeudet tai ei mitään oikeuksia.

Se, mihin oikeuksien raja vedetään, riippuu viime kädessä arvoista. Avioliiton salliminen samaa sukupuolta oleville, useammalle kuin kahdelle tai lähisukulaisille on viime kädessä arvokysymys. Miehen ja naisen avioliiton asettami-

nen suositusasemaan tukee yhteisön kokonaisuutta. Historiallisesti ja kulttuurisesti katsottuna avioliitto on miehen ja naisen välinen instituutio, jonka keskeinen tehtävä on suvun jatkaminen ja lasten hoivaaminen sekä heikompien osapuolten suojelu. Tämä on yksi näkökulma.

Arvoisa puhemies! Vielä viimeisenä haluan sanoa sen, että lainsäätäjien tulee turvata yhteiskunnan perusasioiden, kuten perheen merkityksen, vaaliminen. Yhteiskunta ei tule toimeen ilman perhettä eivätkä perheet ilman yhteiskuntaa. Siksi tulisi tarkoin harkita, millä keinoilla edistämme vähemmistöjen oikeuksia kuitenkin rikkomatta yhteiskunnan perustuksia, avioliiton merkitystä sekä lasten ja perheiden oikeuksia valtion suojaan.

¹⁹ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Olen edustaja Niikon kanssa samaa mieltä, että yhteiskunnan pitää tukea perhettä, ja siitä syystä olenkin iloinen, että tasa-arvoinen avioliittolaki säädetään, koska se nimenomaan tukee ja vahvistaa perheitä.

Edustaja Niikko oli tulkinut, että nyt tässä jotenkin erityistoimin tuettaisiin yhtä väestöryhmää, kun päinvastoin on kyse siitä, että kaikkia ihmisiä kohdellaan lain edessä yhtäläisesti. Samat oikeudet ja velvollisuudet koskevat kaikkia. Se on juurikin erityiskohtelun vastakohta, siis ajatus siitä, että kaikilla on yhdenvertainen asema.

Ja, arvoisa puhemies, viimeisenä huomiona ehkä se, että on merkille pantavaa, että näissä keskusteluissa ainoat, jotka toistuvasti haluavat nostaa esiin moniavioisuuden ja liitot lähisukulaisten kesken, ovat tasa-arvoisen avioliittolain vastustajat. Ei kukaan tasa-arvoisen avioliittolain kannattaja ole missään näistä keskusteluista ikinä tuonut tällaisia ajatuksia tässä salissa. Ainoastaan tasa-arvoisen avioliittolain vastustajat palaavat niihin kerta toisensa jälkeen.

²⁰ **Katja Taimela /sd:** Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi lyhyesti liittyen kollega Niikon puheenvuoroihin, jotka hän on käyttänyt tänään täällä salissa:

Minun oma käsitykseni on se, että lasten hyvinvointia edistää se, että heidän vanhempansa hyväksytään tässä yhteiskunnassa sellaisina kuin he ovat. Seksuaalinen suuntautuminen perinteestä poiketen ei tee automaattisesti vanhemmasta

kyvyttöntä hoitamaan lastaan. Sellaisen käsityksen varsinkin teidän ensimmäisestä puheenvuorostanne sai.

Kollega Niikko peräänkuuluttaa vahvasti lasten oikeuksia keskusteltaessa tasa-arvoisesta avioliittolaista. Jos mietimme nykyistä tilannetta, naispareilla on jo nyt mahdollisuus hedelmöityshoitojen kautta saada lapsia — minusta tuntuu, että joku unohtaa tämänkin nyt tässä keskustelussa aina välillä — ja miehillä on mahdollisuus adoptoida lapsia ja sisäisen adoption kautta lapsella on oikeus myös toiseen vanhempaan. Eikö olisi oikeus ja kohtuus, että nämä sateenkaariperheet koettaisiin yhtä tärkeiksi, tasa-arvoisiksi ja ihmisarvoon oikeutetuiksi ihmisiksi kuin muun muassa ydinperheet?

Edustaja Niikko, te totesitte myös yhdessä puheenvuorossa, että on oikein, että tulevat eduskunnat aina vaalien jälkeen palaavat tämän kansalaisaloitteen pariin. Te ette voi olla tosissanne, edustaja Niikko, samalla kun puolueena olette ottaneet usein kantaa siihen, kuinka tärkeä demokratia teille kaikissa muodoissaan on. Kansalaisaloite on yksi demokratiaan kuuluva työväline, kuten puoluetoverinne Tolppanen äskettäin täällä salissa totesi.

²¹ **Mika Niikko /ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Taimela, eikö se kansalaisaloite enää ole sallittu sitten tuleville äänestäjille tämän vaalikauden jälkeen? Emmehän me voi sitä mahdollisuutta rajata pois heiltä. Tosiasia kuitenkin on se, että tämä on herättänyt niin paljon tunteita ihmisten keskuudessa, että sieltä varmasti tällainen kansalaisaloite tulee. Nähtäväksi toki jää, saavatko he siihen riittävästi nimiä, jotta siitä myös tulevaisuudessa täällä keskustellaan.

Toiseksi, en missään nimessä ole sanonut sitä, että sateenkaariperheissä olevat vanhemmat ovat huonompia vanhempia. En minä tämmöistä rinnastusta ole missään vaiheessa tehnyt. Tällaisia rinnastuksia jatkuvasti nostetaan esille, vaikka niitä ei ole sanottu. Minä olen sanonut sen, että yhteiskunnan tehtävä on etsiä paras mahdollinen ratkaisu adoptiotilanteesta lapselle. Ja kuka meistä voi kiistää sen? Esimerkiksi perheensä menettänyt, isän ja äidin menettänyt, lapsi saisi jatkossa isän ja äidin suojaa, jos sitä aikaisemmin ei ole saanut. Mutta tällaisella lainsäädännöllä me väheksymme tätä isän ja äidin merkitystä. Elikkä me teemme perheistä sukupuolettomia siinä merkityksessä.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

5) Hallituksen vuosikertomus 2013

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2013 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta

Ainoa käsittely

Kertomus K 12/2014 vp

Kertomus K 16/2014 vp

Tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 7/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö.

Keskustelu

¹ **Tuija Brax /vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Heti alkuun esitän tarkastusvaliokunnan ponnet.

"Edellä esitetyn perusteella tarkastusvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy kertomuksen johdosta seuraavan kannanoton:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi merkittävien ict-hankkeiden tuloksia, kustannuksia ja tuottavuushyötyjä osana hankesalkun seurantaan ja raportoi tuloksista eduskunnalle." Palaan tähän myöhemmin.

"2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa asianmukaisesti huomioon sekä tähän mietintöön että sen liitteinä oleviin erikoisvaliokuntien lausuntoihin sisältyvät eduskunnan aikaisempia lausumia ja muitakin seikkoja koskevat kannanotot."

Lähden liikkeelle tästä kakkosponnesta ja siitä prosessista. Siitä kiitos vain kaikille erikoisvaliokunnillekin. Olette tarkastusvaliokunnan toiveiden mukaisesti pyrkineet karsimaan vanhoja ponsia pois ja olleet aiempaa tarkempia sen suhteen, mitkä ponnet todellakin on syytä jättää voimaan ja mitkä on syytä niin sanotusti tappaa — anteeksi militaristinen kielenkäyttöni, mutta se on se sana, mitä täällä on käytetty.

Nyt puhemiesneuvostokin — ja siitä kiitos muun muassa puhemiehistölle — yksimielisesti linjasi, että jatkossakin valiokuntien ja eduskun-

nan on syytä olla tarkkana siitä, että vain semmoisten ponsien, jotka ovat yhä ajankohtaisia ja joidenka uskotaan toteutuvan, on syytä jäädä henkiin. Muuten me käytämme aivan turhaan veronmaksajien rahaa tässä koko byrokratiatalkoiden keskellä — vanhimmat ponnet ovat jopa vuodelta 90 ja jotakin — pyörittämällä näitä ponsia vuosi toisensa jälkeen täällä.

Jos valiokunta oikeasti on sitä mieltä, että joku ponsi, joka on vuodelta 95, on syytä jättää yhä voimaan, niin kyllä silloin valiokunnan pitää pystyä tekemään asiasta myös välikysymys tai hallituskysymys tai jotain muuta. Ratkaisu ei ole, että se laitetaan byrokratian rattaisiin uudelleen ministeriöön, jossa useat virkamiehet tekevät monta samankaltaista raporttia kuin edellisenäkin vuonna. Tilanne ei muutu miksiäkään, ja taas kerran valiokunta ylläpitää pontta. Tältä osin suuret kiitokset tästä ryhtiliikkeestä, johon olemme tällä vaalikaudella teitä kehottaneet ja johon moni, moni valiokunta omissa lausunnoissaan on yhtynyt. Tarkastusvaliokunnan mietinnöstä näet tästä historian kehityksestä tällä kertaa kattavamman näkymän.

Mutta sitten tähän ensimmäiseen ponteeseen, arvoisa puhemies, koskien ict-hankkeita. Valiokunta on pitkin vaalikautta tarkastanut ict-hankkeita. Valitettavasti niissä on tarkastamista riittänyt ja tulokset ovat olleet eriaistaisen masentavia järjestään.

Tällä kertaa tarkastusvaliokunta katsoi erityisen tärkeäksi sen, että eduskunnalle jatkossa raportoidaan paremmin siitä, mitä ongelmia ja hyötyjä käynnissä olevissa hankkeissa tai lopetetussa tai keskeytetyissä hankkeissa on ollut, koska näyttää siltä, että kaikissa OECD-maissa, niin EU:n jäsenmaissa kuin myös EU:ssa itsessään, on herätty siihen, että hallinnossa on vielä paljon osaamattomuutta ja sen kautta veronmaksajien rahojen tuhailua siinä, mitä tapahtuu ict-maailmassa.

Kerrottakoon, että uudessa komissiossa on päädytty siihen, että toinen tai ensimmäinen varapuheenjohtaja — yksi tärkeimmistä komissarisalkuista — erikseen keskittyy nyt EU-tasolla vain ja ainoastaan ict- ja tuottavuuskysymyksiin. Sielläkin on herätty samaan asiaan kuin mitä tarkastusvaliokunta nyt raportissaan kertoo. Tarkoitus olisi, että eduskunta jatkossa kertoisi paremmin näistä asioista.

Jos teillä on mahdollisuus, katsokaa meidän mietinnostamme sivulta 15 taulukko — tämä ol-

koon nyt esimerkkinä laajemmistakin asioista. Tarkastusvaliokunta halusi hallituksen kertovan meille, mitä pitää sisällään se 120 miljoonan euron rahamäärä, jonka hallitus on laittanut kehyksiin vuosille 2014—2017 koskien valtakunnallista palveluväylää. Valiokunnan kokousta edeltävänä päivänä joukko valtiovarainministeriön virkamiehiä — he kertoivat tämän itse ensin suullisesti ja sitten vielä erikseen kirjallisesti — koontui jälkikäteen, syyskuussa, kun kehykset oli tehty alkuvuodesta, tekemään mietinnössä näkyvän taulukon, joka on ylimalkaisuudessaan ennennäkemätön ja siis jälkeensä rakennettu siitä, mihin aboutsikalalla se 120 miljoonaa, ehkä, noin, on tarkoitus käyttää. Ne 120 miljoonaa ovat kuitenkin oikeasti sinne kehyksiin lisättyä rahaa kaikkien näiden säästötoimien keskellä, ja sitten jälkikäteen, kun tarkastusvaliokunta vaatii selvitystä aikatauluista ja suunnitelmista, syntyy taulukko — katsokaa sivulta 15, minkä näköinen — edellisenä päivänä, eikä mitään muuta tietoa. Tämänkaltaista suunnittelua muualla valtionhallinnossa en ole nähnyt. Ict-maailma on selvästi aivan oman. Valiokunnan mietintö kertoo tästä esimerkkejä poliisi- ja oikeushallinnon osalta tällä kertaa, aiemmin olemme raportoineet tarkastuksista koskien sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeita.

Arvoisa puhemies! Näistä ict-asioista on paljon syytä puhua, mutta ilta on niin pitkällä ja täällä on monia tärkeitä asioita odottamassa, joten jos haluatte, niin tarvittaessa vastaamme sitten kysymyksiin.

² **Kauko Tuupainen /ps:** Arvoisa herra puhemies! Aluksi esitän julkisen kiitoksen tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja Tuija Braxille sekä koko valiokunnalle. Se 37 sivua, joka teidän mietinnössänne on, on mielestäni kaikki täyttä asiaa.

Muutamia kommentteja tästä valiokunnan mietinnöstä:

Tarkastusvaliokunnan perushavainto on, että tekstissä on paljon sanasta sanaan samoja kappaleita kuin vuoden takaisessa hallituksen vuosikertomuksessa, ainoastaan vuosiluku ja jokin numerotieto on päivitetty. Valiokunta ei ole myöskään tyytyväinen tapaan, jolla valtionyhtiöitä on vuosikertomuksessa käsitelty. Tarkastusvaliokunta toivoo, että raportoinnissa on saatava aikaan nykyistä vahvempi ote talousarviovavoitteiden ja määrärahojen sekä niistä raportoinnin välillä. Valitettavasti on myös kiire, jolla vuosiker-

tomus valmistellaan. Tällöin tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin sijaan päädytään nykyhetken toiminnan kuvailuun.

Tarkastusvaliokunnan mielestä vuosikertomusta tulee uudistaa siten, että sitä on kiinnostavaa lukea ja se antaa kansanedustajille ja muille lukijoille mahdollisuuden arvioida julkisen talouden tilaa, talousarvion toteutumista, hallinnonalojen toiminnan tuloksellisuutta sekä hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista. Kertomuksesta tulisi myös ilmetä, miltä osin asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu.

Arvoisa puhemies! Hallituksen vuosikertomus muodostuu neljästä eri osiosta, jotka ovat hallituksen vaikuttavuusselvitys, ministeriöiden tuloksellisuusselvitys, tilinpäätöslaskelmat ja toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta. Sivumäärä vaihtelee yksittäisissä osissa noin 150:stä 260 sivuun. Olisikin syytä harkita, että nykyisestä neljästä erillisestä kertomuksen osasta päästäisiin yhtenäisempään raportointiin, ja myös kertomusten sivumäärää tulisi vähentää. Vain tilinpäätöslaskelmat voisivat edelleen olla omana kokonaisuutenaan. Valiokunnan ehdotus perustuu siihen, että kun kertomuksen sisällön tarkoituksena on mahdollistaa aito vuoropuhelu hallituksen ja eduskunnan välillä, niin nykykäytäntö, eli toimintakertomustyyppiset tekstit, ei sovellu tähän tarkoitukseen.

³ **Pirkko Ruohonen-Lerner /ps:** Arvoisa puhemies! Kiitän näin aluksi tarkastusvaliokuntaa ja sen ahkeria virkamiehiä, jotka ovat tehneet perusteellista ja hyvää työtä jälleen, että saimme tämän mietinnön valmiiksi.

Me käsittelemme hyvin merkittäviä asioita, ja ennen kaikkea haluan ottaa omassa puheenvuorossani esille nämä valtionhallinnon ict-hankkeet. Julkisen ict-puolen epäonninen historia alkoi jo 90-luvulla, kun valtio luopui omista palveluistaan ja osaamisestaan pikkuhiljaa. Valtion tietokonekeskus tarjosi valtiolle tietotekniikkapalveluja omakustannushintaan. Sen myynti 90-luvun puolivälissä oli alku julkiseen sektoriin keskittyvien it-konsulttien nousulle. Valtion tietokonekeskus fuusioitiin aluksi Tietotehdas Oy:n ja Unic Oy:n kanssa TT Tieto Oy:ksi, joka tunnetaan nykyisin nimellä Tieto Oyj. Tietokonekeskuksen mukana valtio luopui suuresta osasta it-toimintaansa ja ulkoisti samalla myös alan asiantuntemuksen.

Uudistuksen jälkeen valtion tietohallinnon kustannukset lähtivät huimaan nousuun. Tietohallintomenot ovat kasvaneet tasaisesti koko 2000-luvun, kunnat — Kela mukaan luettuna — käyttävät yli miljardin vuosittain. Jossakin on ollut arvioita todella siitä, että nämä kustannukset ovat huikeita. Sitten keskeneräisten kustannusarviot ovat myös huikeita. Valiokunnan puheenjohtaja Brax otti esille puheenvuorossaan hyvin ne 120 miljoonan suunnitelmat, jotka olivat ylimalkaisuudessaan ennennäkemättömiä, ja sitten ne yksilöitiin jälkikäteen pikavauhdilla.

Itse olen osallistunut poliittiseen toimintaan yli 30 vuoden ajan ja olen aina ajatellut, että julkiset rakennushankkeet ovat näitä suurimpia ongelman aiheuttajia eli rakennetaan vähän semmoista sekundalaatua, jota sitten huolletaan ja käytetään vähän miten sattuu julkisella puolella, toisin kuin yksityisellä, joka yrittää parhaansa mukaan pitää kiinteistöt kunnossa. Olen aina aikaisemmin ajatellut, että rakennushankkeissa on näitä suurimpia ongelmia julkisella puolella, mutta nyt olen vakuuttunut siitä, että ict-puolella me kaipaamme todella suurta valtakunnallista ryhtiliikettä.

Itse työskentelin 80-luvun alussa Verohallinnon palveluksessa, ja silloin pystyimme aina luottamaan siihen, että Valtion tietokonekeskuksen kautta saimme erilaisia verotuspäätöksiä ja listauksia luotettavasti, turvallisesti ja kohtuullisella hinnalla. Mutta nykyään nämä konsultit ovat myös Verohallinnon järjestelmiä päässeen suunnittelemaan, ja hinnat ovat olleet valtaisia.

Toivoisinkin, että jatkossa, kun näitä valtion ict-hankkeita kehitetään, kaikki, jotka osallistuvat tavalla tai toisella päätöksentekoon, vaativat tarkat selvitykset siitä, mitä ollaan hankkimassa ja mikä on hinta ja voitaisiinko saada halvemmalla, jos yritetään sitä osaamista palauttaa omaan organisaatioon.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tänään on hankala ajankohta useille tarkastusvaliokunnan jäsenille, jotka eivät ole päässeet osallistumaan tähän käsittelyyn, niin pyytäisin, että tämä meidän mientömme pantaisiin pöydälle ja sitä käsiteltäisiin esimerkiksi tiistaina 9. joulukuuta pidettävässä täysistunnossa.

⁴ **Maria Tolppanen /ps:** Arvoisa puheenjohtaja! Kannatan edustaja Ruohonen-Lernerin tekemää esitystä.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti:

Kun asia on pyydetty pöydälle ja ehdotusta on kannatettu, niin asia on jäävä pöydälle. Onko muita ehdotuksia pöydällepanon ajankohdasta?

Keskustelu pöydällepanosta päättyi.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti:

Keskustelussa on Pirkko Ruohonen-Lerner ehdottanut, että asia pannaan pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

Selonteko hyväksyttiin.

Pirkko Ruohonen-Lernerin ehdotus hyväksyttiin ja asia pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

6) Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan tarkastuksen ja valvonnan raportti 2014

Ainoa käsittely

Kertomus K 15/2014 vp

Tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 8/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö.

Keskustelu

¹ **Tuija Brax /vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle koskien finanssipolitiikan tarkastuksen ja valvonnan raporttia vuodelta 2014. Tässä uudessa EU:n talouskuritodellisuudessa tulette näkemään näitä raportteja seuraavissakin eduskunnissa ja tarkastusvaliokunnan mietintöjä niistä raporteista. Nyt jo hallitus on itse asiassa kehys- tai viimeistään budjettipäätöksensä yhteydessä kertonut, että EU:n osalta näissä talouskuriasioissa olemme tilanteessa, jossa valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaankin rakenteellisen alijäämän on oletettu olevan yli prosentin vielä vuonna 2016 mutta vakausohjelman keskipitkän 0,5:n tavoitteen osalta saattaa tulla vaikeuksia. Ei ole siis poissuljettua, että Suomi saattaa tulevaisuudessa olla jopa niiden maiden

joukossa, jotka näitten uusien vakaussopimus-instrumenttien avulla joutuvat paitsi tarkkailuun myös mahdollisten sakkomaksujen kohteeksi. Mutta toivottavasti arvio on väärä, toivottavasti Suomi saa taloutensa kuntoon.

Tässä mietinnössä kuitenkin tarkastusvaliokunta joutuu toteamaan muun muassa, että rakennepoliittisen ohjelman toimeenpano, siis se hallituksen keskeinen instrumentti saattaa Suomen talous kuntoon, on edennyt hitaasti ja lisäksi toteutuneet säästöt ovat olleet suunniteltuja vähäisempiä. On erittäin tärkeää, että tästä asiasta on laajempikin keskustelu herännyt nyt yhteiskunnassa, mutta tarkastusvaliokunnan asiantuntijakuulemisten jäljiltä viesti on selvä. Toistan: rakennepoliittiset uudistukset ovat edenneet hitaasti, ja ne säästöt, mitä väitetään toteutetun tai on saatu aikaan, eivät ole niin suuria kuin on väitetty.

Erittäin tärkeä instrumentti tai käsite tässä keskustelussa on potentiaalinen eli suhdanteista korjattu kasvu. Se kertoo kunkin kansantalouden osalta hyvin pitkälle sen, miten bruttokansantuote ja sen mukana julkisen talouden tila kehittyvät. Tarkastusviraston mukaan on syytä olla huolissaan potentiaalista kasvua tuottavien tekijöiden kehityksestä. Myös hallitus omissa kertomuksissaan toteaa, että potentiaalisen kasvun tekijät ovat heikentyneet dramaattisesti. Mutta hallitus ikään kuin väittää, että ne ovat heikentyneet hallituksen toimista riippumatta tai että niihin ei voi vaikuttaa.

Valiokunta mietinnössään kertoo, kuinka näihin keskeisiin potentiaalisiin tekijöihin voi vaikuttaa: Työvoiman tarjontaan voi vaikuttaa, kilpailukyvyyn muihinkin elementteihin voi vaikuttaa. Hyvin lyhyellä aikavälillä ei toki meidän ikärakennneongelmaan voi vaikuttaa, mutta siinäkin voisi tehdä paljon aktiivisempia toimia. Ja ennen kaikkea tuottavuutta tässä yhteiskunnassa voidaan ja on syytä lisätä. Joten passiivinen heittäytyminen sen varaan, että voi voi, potentiaalimme näyttää heikkenevän, ei ole oikea ratkaisu, ja siitä tarkastusvaliokunta mietinnössä kertoo enemmän.

Arvoisa puhemies! Kerromme myös mietinnössä, että hallituksen rakennepoliittisista päätöksistä ja asiakirjoista on vaikea nähdä, milloin on kyse hallituksen tavoitteesta ja milloin sellaisesta ennusteesta, jonka hallitus arvioi kykenevänsä toteuttamaan sopivasti valituilla uudistuksilla. Eli ei käy selväksi, mikä on wishful thin-

king, toiveajattelua, ja mikä on ihan tosissaan laitettu suunnitelma rakenteellisten muutosten aikaansaamiseksi.

Valiokunta toteaa, että parempi menettelytapa on, että hallitus esittää Suomelle tulevaisuuden kasvu-uran nykyisten rakenteiden nojalla ja siten vaihtoehtoisen kasvu-uran, joka toteutuu, jos joukko rakenneuudistuksia tehdään. Tällöin myös kunkin uudistuksen vaikutus on syytä erikseen esittää, niin että nykyuran ja tavoiteuran välisen todellisuuden pystyy näyttämään selväksi. Nyt ei ole aina selvää, milloin on kysymys hallituksen tavoitteesta ja milloin taas ennusteesta. Tältä osin valiokunta nostaa esimerkiksi hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvän tavoitteen rakenteellisen työttömyyden alentamisesta yhdellä prosentilla. Teistä monet, arvoisat kollegat, ovat varmasti kuulleet tämän tavoitteen tällä vaalikaudella aika monta kertaa. Tarkastusvaliokunta kysyy: onko se toive, vai onko se aidosti tavoite, ja onko näkyvissä toimenpiteet, millä siihen tavoitteeseen päästään?

² **Kauko Tuupainen /ps:** Arvoisa puhemies! Samalla perusteella kuin millä edustaja Ruohonen-Lerner pyysi edellistä asiaa pöydälle, minä pyydän, että tämäkin asia jää pöydälle ensi tiistain, 9. päivä joulukuuta, käsittelyyn.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti:

Onko muita ehdotuksia? Ei ole kannatettu. (Eduskunnasta: Ei tarvitse kannatusta!) — Kyllä tarvitsee olla kannatus.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen johdosta.

Asian käsittely päättyi.

7) Hallituksen esitys eduskunnalle osuuskunnan ylijäämänjaon verotusta koskevien säännösten muuttamiseksi

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 130/2014 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Esko Kiviranta /kesk:** Arvoisa puhemies! Meillä on tässä käsiteltävänä osuuskunnan ylijäämänjaon verotuksen muutos, johon liittyen keskusta on jättänyt vastalauseen, ja teen tämän vastalauseen mukaisen esityksen tässä, ja myös sitten huomenna äänestyksessä keskusta tekee tämän vastalauseen mukaiset esitykset.

Käsittelen tässä lyhyesti ainoastaan näitten perinteisten pörssinoteeraamattomien osuuskuntien verotuksen muutoksia. Meillähän nyt tehtiin varmuuden vuoksi säännökset myöskin sellaisille osuuskunnille, jotka tultaisiin noteeraamaan pörssissä, mutta käytännössä niitä ei vielä ole.

Tässä uudistuksessa näiltä poistuu tuo 1 500 euron verovapaa määrä, joka tuli voimaan vuoden 2005 alusta, kun yhtiöveron hyvitysjärjestelmä jouduttiin poistamaan. Se on ollut yhteinen raja henkilökohtaisen tulolähteen, maatalouden tulolähteen ja elinkeinotoiminnan tulolähteen osuuskuntien ylijäämille eli vanhan termin mukaan osuuspääoman koroille, ja se on toiminut hyvin.

Tässä hallituksen esityksessä ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä nyt ei esitetä lainkaan enää tällamoista verovapaata määrää. Keskusta lähtee siitä, että edes joku verovapaa määrä pitäisi olla, ja esitämme 100 euron verovapaata määrää, koska tässä varmasti säästettäisiin myöskin hallinnollisia kustannuksia, jos tällamoinen 100 euron verovapaa määrä säädettäisiin. Käytännössä tähän tavalliselle ihmiselle nuo osuuskunnan ylijäämän palautukset tulevat kuluttajaosuuskunnista ja ovat enintään muutaman kymmenen euron luokkaa vuodessa. Tällaisten tulovirtojen verottaminen ei ole mielekästä, eikä sillä ole kunnollisia fiskaalisiakaan perusteita, joten ehdotamme tätä 100 euron verovapaata ylijäämän palautusta vuodessa.

No, sitten hallitus kovan painostuksen alla ja asiantuntijoitten esitysten pohjalta nosti tätä lievemman verotuksen rajaa. Ensiksi se hallituksen esityksessä oli 2 500 euroa, ja nyt tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tuo raja on nostettu 5 000 euroon vuodessa, siihen rajaan asti verotetaan 25-prosenttisesti veronalaisena pääomatulona. Sinänsä hyvä, että hallitus tuli jonkinlaiseen

synnintuntoon tässä, mutta pidämme liian vähäisenä tuota nostoa, ja erityisesti osuuskuntien investointimahdollisuuksien kannalta olisi tärkeää, että tuota rajaa nostettaisiin. Meidän esityksemme on, että tuo lievemman verotuksen alue olisi 10 000 euron rajaan ulottuva.

Tämä mietintö sinänsä selvittää joitakin asioita, jotka hallituksen esityksessä olivat jääneet epäselväksi. Tässä on muun muassa selvästi todettu, että maatalouden nettovarallisuuden laskenta säilyy nykyisellään. Täällä todetaan nimellisesti, että esitys ei vaikuta millään tavoin maatalouden nettovarallisuuden laskentaan, ja tämä on hyvä, että tämä asia tehdään tässä selväksi.

² **Mika Lintilä /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tietyllä tavalla tämä esitys osuuskuntien ylijäämänjaon verotuksen muuttamisesta on joltakin osin yliampuvakin. Taustallahan on osuuskuntalain muutos ja oikeastaan ne pelot, että osuuskuntia käytettäisiin veronkiertoon, käytettäisiin niitä väärässä tarkoituksessa. Kuitenkin meillä on hyvin vakiintunut osuuskuntien käytäntö, joka Suomessa on olemassa ja todettu erittäin toimivaksi. Euroopassa nämä osuuskunnat vain tuntuvat olevan aika mysteerisiä ja niitten verotus herättää sitten tällaisia toimenpiteitä.

Hallituksen esitystä on hyvin avattu tässä mietinnössä, valtiovarainvaliokunnan mietinnössä. Sinne on tehty tarkistuksia, selvennyksiä, joita verottaja voi sitten omassa tulkinnessaan käyttää muun muassa maatalouden nettovarallisuuden osalta laskiessa. Mutta aivan kuten edustaja Kiviranta totesi, niin tänne on muutamia sellaisia yksityiskohtia jäänyt, jotka muutettuna olisivat ehdottomasti parempia.

Vastalauseen mukaisesti meidän esitämme ylijäämän lievemman verotuksen rajaa korotettavaksi 10 000 euroon, ja taustallahan siinä on se, että tällä hetkellä listaamattomien yhtiöitten lievennyshän on ainoastaan 50 000:een. Nyt tämä klappi osuuskuntien ja listaamattomien osakeyhtiöitten välillä tulee olemaan erittäin suuri. Tällä 10 000:lla me pääsisimme hiukan lähemmäksi sitä.

Toisaalta esitämme sitä, että alle 100 euron osingot olisivat sitten tältä osalta verovapaita. Sillä olisi ihan puhtaasti byrokratiaa helpottava vaikutus, koska näitä tulee olemaan merkittävä määrä ja kuitenkin niitten fiskaalinen vaikutus ei ole merkittävä, joten näiltä osin kannatan

edustaja Kivirannan esitystä vastalauseen mukaisesti.

Yleiskeskustelu päättyi.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Asian käsittely keskeytetään.

8) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilusta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 251/2014 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 26/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Kalle Jokinen /kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilusta. Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi määräaikainen laki romutuspalkkiosta. Esityksen mukaan vähintään kymmenen vuotta vanhan autonsa uuteen henkilöautoon vaihtava luonnollinen henkilö voisi tietyin edellytyksin saada romutuspalkkion, kun toimittaa vanhan autonsa romutettavaksi viralliseen kierrätyspisteeseen. Kokeilut on tarkoitus toteuttaa vuoden 2015 jälkipuoliskolla, 1.7.—31.12. Hankittavan uuden ajoneuvon tulisi olla vähäpäästöinen, ja autoa vaihtavan henkilön olisi osoitettava vanhan auton romuttaminen jätelain 59 §:ssä tarkoitetulla romutustodistuksella. Romutettavan auton ei tarvitsisi olla liikennekelppoinen, eli myös katsastamattoman auton romutus voisi oikeuttaa romutuspalkkion saamiseen.

Esitys liittyy valtion talousarvioon, johon valiokunnan saaman selvityksen mukaan esitetään varattavaksi romutuspalkkiota varten 3 miljoonan euron määräraha. Valtion autoverotuottojen arvioidaan uusien autojen myynnin myötä lisääntyvän huomattavasti kokeilusta kokonaisuutena aiheutuvia kustannuksia enemmän.

Ajoneuvoikohtaisen romutuspalkkion määrä on esityksen mukaan 1 000 euroa, mutta tämän lisäksi on tarkoituksena, että autoala osallistuisi

vapaaehtoiselta pohjalta esimerkiksi 500 euron suuruisen romutuspalkkion maksamiseen. Näin ollen valtion ja autoalan yhteisen romutuspalkkion suuruus voisi olla noin 1 500 euroa.

Suomen autokanta on yksi Euroopan vanhimista. Tavanomaisessa liikennekäytössä olevien autojen keski-ikä on noin 10,9 vuotta. Romutettavien ajoneuvojen keski-ikä taas on noin 20 vuotta, mikä sekin on huomattavasti Euroopan vastaavaa keskiarvoa korkeampi. Valiokunta pitää erittäin tarpeellisena, että autokannan uudistamiseen pyritään Suomessa löytämään keinoja muun muassa liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja positiivisten ympäristövaikutusten aikaansaamiseksi.

Valiokunta pitää romutuspalkkiojärjestelmän tavoitteita erittäin kannatettavina ja järjestelmää kokeilun arvoisena. Valiokunta korostaa, että kokeilun toimivuutta on tärkeää seurata tiiviisti jo kokeilun aikana ja järjestelmästä saatavat kokemukset tulee analysoida huolellisesti sekä arvioida tältä pohjalta, tulisiko järjestelmän käyttöä kokeilun päättymisen jälkeen jatkaa vai tulisiko siihen tehdä joitakin muutoksia. Valiokunta myös painottaa, että kokeilun onnistumisen kannalta on keskeistä, että siitä tiedottamiseen panostetaan riittävästi. Valiokunta kannustaa autoalaa omalta osaltaan edistämään esityksen tavoitteiden toteuttamista osallistumalla vapaaehtoiselta pohjalta romutuksesta annettavan hyvityksen maksamiseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että autokannan uudistamiseen pyritään löytämään myös romutuspalkkiokokeilun ulkopuolella tehokkaita keinoja päästöjen vähentämiseksi ja muun muassa liikenneturvallisuuden edistämiseksi. Valiokunta viittaa myös autoalan jo aiemmin vapaaehtoiselta pohjalta toteuttamiin käytettyjen autojen vaihtamisesta ja romutuksesta maksettavaa hyvitystä koskeneisiin kannustinkampanjoihin ja toteaa, että tämänkaltaiset menettelyt ovat erittäin kannatettavia myös jatkossa. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että nykyinen liikenteen maksu- ja verotusjärjestelmä ei kaikilta osin ohjaa ajoneuvokannan uudistumiseen tai ympäristön kannalta edullisempien valintojen tekemiseen. Valiokunta korostaa, että autokannan uudistamiseen tulisi pyrkiä jatkuvasti etsimään toimivia ratkaisuja myös verotusjärjestelmän kehittämisen kautta.

Valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja taroituksenmukaisena ja puoltaa esityksen hyväk-

symistä muutettuna. Valiokunnan keskeisin muutosesitys on lain 2 §:n 1 momentissa: avustus voitaisiin myöntää vain luonnolliselle henkilölle. Esimerkiksi yritys tai yhteisö ei siten voisi saada romutuspalkkiota. Muutos vastaa valiokunnan saaman selvityksen mukaan esityksen tarkoitusta. Toinen keskeinen muutos on, että valiokunta ehdottaa lain 2 §:n 2 momenttiin muutosta, joka mahdollistaa romutuspalkkion hyvityksen myös hybridiautojen hankinnassa, vaikka niiden hiilidioksidipäästöt ylittäisivät yhdellä käyttövoimalla toimivien autojen päästörajaksi asetetun 120 grammaa kilometriltä.

Arvoisa puhemies! Tämä valiokunnan mietintö on yksimielinen.

² **Timo Heinonen /kok:** Arvostettu puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtajalle, edustaja Jokiselle, mietinnön esittelystä.

Tämä on autoalan ihmiselle mielenkiintoinen hallituksen esitys. On hyvä, että yritetään jollain keinolla saada meidän autokantaamme uusiutumaan. Suomessa henkilöautojen keski-ikä on tällä hetkellä yli 11 vuotta, ja hyvin paljon, kun tuosta keski-ikästä lähdetään katsomaan, meillä ajetaan kovin vanhoilla autoilla. Itse asiassa tänäkin vuonna keski-ikä autoissa kohoaa eli jäämme selkeästi alle tuon 150 000 uuden auton rekisteröinnin, mikä on se raja, että meidän autokantamme uusiutuisi. Tuo raja ylittyi 2000-luvulla. Ensimmäisinä vuosina aina tuonne 2007–2008 asti pyrittiin suurin piirtein tässä tavoitteessa, noin 150 000 autossa, eli näin meidän autokantamme hivenen nuortui ja teille saatiin uusia modernimpia autoja.

Tämä on itse asiassa tärkeä asia monestakin syystä. Meillä ajetaan Suomessa alati huononevilla teillä erittäin erilaisissa ja nopeasti muuttuvissakin olosuhteissa koko ajan vanhemmalla kalustolla. Ja kun tilastoja ja onnettomuusraportteja lukee, niin niistä löytyy suoraan yhteys siihen, minkälaisella autolla on ajettu ja mitä onnettomuudessa on tapahtunut. Tämän päivän autot ovat huomattavasti turvallisempia kuin nuo 11 vuotta sitten käyttöön otetut autot, puhumattaan 90-luvun, 80-luvun autoista, (Pentti Ketunen: Jos on pakko ajaa semmoisella!) ja sen takia on erittäin tärkeää, että meillä on kannustimia siihen, että me saisimme autokantaa uusiutumaan.

Uusissa autoissa on sellaista turvatekniikkaa, jota ei vanhoissa autoissa ole, aivan viimeisim-

piä esimerkiksi ajonvakuusjärjestelmä. Se selvitysten mukaan voi vähentää suistumisonnettomuuksissa uhrien määrää jopa puolella ja itse asiassa estää monet näistä onnettomuuksista. Näitä turvallisuuteen liittyviä ja turvallisuutta parantavia teknisiä laitteita on uusissa autoissa joka vuosi lisää, ja on hyvä, että niitä saadaan lisää myös tuonne arkiliikenteeseen.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä hallituksen puolen vuoden kokeilua tervetulleena. 3 miljoonaa euroa on varattu, millä toivottavasti 3 000 autoa saadaan liikkeelle ja autokauppaa vilkastettua. Mutta kuitenkin isossa kuvassa, niin kuin edustaja Kettunen välihuudossaan totesi, meillä tarvittaisiin muutosta myös siihen, että nämä uudet autot olisivat yhä useamman tavoittavissa paremmin. Uudet autot ovat hyvin hintavia. Vaikka tässä valiokunnan mietinnössä todetaan, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan markkinoiden halvin uusi henkilöauto maksaa tällä hetkellä noin 10 000—11 000 euroa, niin siitä huolimatta perheautot ja tämäntyyppiset autot ovat huomattavasti paljon kalliimpia kuin nuohalvimassa kategoriassa olevat autot.

Arvoisa puhemies! Sen takia pidänkin välttämättömänä, että autoilun verotusta Suomessa pohdittaisiin kokonaisuutena ja liikuttaisiin mieluummin omistamisen ja ostamisen verotuksesta käytön verotuksen suuntaan. Se olisi oikea tapa liikennettä verottaa, ja kun liikenteestä kerätään kuitenkin noin 7 miljardia vuodessa ja siitä vain noin kymmenesosa palautetaan tiestöön ja liikenteeseen takaisin, niin kyllä uskoisin, että sieltä pitäisi löytyä ne rahat, joilla esimerkiksi meidän tiestö saataisiin paremmaksi myös tälle alati vanhemmalle kalustolle.

³ **Maria Tolppanen /ps:** Arvoisa puhemies! Me olemme tämän lakiesityksen kanssa tekemässä tähän maahan hyväosaisten sosiaalitukea. On totta, että uudet autot ovat huomattavasti parempia, huomattavasti turvallisempia, huomattavasti miellyttävämpiä ajaa kuin vanhat autot, mutta niille ihmisille, joilla on varaa ostaa 20 000 euron auto tai 36 000 euron auto, ei merkitse yhtään mitään se, saavatko he yhden 1 000 euroa siitä alennusta vai eivät. Todennäköisesti he saavat sen alennuksen jo sinne autokauppaan mennessään. Tämä myöskin mahdollistaa parempiosaiselle autottomalle ihmiselle toki 1 000 eurola halvemman auton — tai sanotaan 900 eurolla, koska hän voi käydä ostamassa ensin sata-

ton ja sen jälkeen viedä sen tuonne. Mutta tämä ei edesauta sitä asiaa, mitä tällä haluttaisiin auttaa, eli sitä, että tämä uudistaisi meidän autokantaamme sen takia, että meidän vanhoilla autoilla — jotka eivät ole liikenneturvallisia, jotka eivät ole miellyttäviä ajaa, jotka ovat bensasyöppöjä ja sen lisäksi vielä päästävät kauheasti päästöjä — ajavat sellaiset ihmiset, joiden kynnet eivät yllä edes siihen kymppitonniin autoon. Tämä on tämän mittalin toinen puoli, sanokaamme se suoraan.

Sinänsä olen sitä mieltä, että autokantaa pitää pystyä uudistamaan, ja en pane vastaan sitäkään, että autokauppaa piristetään, koska autokauppa on tässä laman aikana laskenut, mutta keinon pitää olla joku muu kuin hyväosaisten sosiaalituki.

Samaan aikaan kuin me tiedämme, että meillä on ihan oikeasti ihmisiä, jotka joutuvat tulemaan toimeen — sen jälkeen, kun pakolliset kulut on otettu pois — 100 eurolla kuukaudessa, me viemme näiltä ihmisiltä kirkkain silmin 7 euroa joka ikinen kuukausi sen takia, että kun heillä ei ole verotettavaa tuloa, niin ei voida antaa lapsilisäkompensaatia.

Kyllä tässä salissa täytyy jossakin välissä jonkinlainen inhimillisyyksikin löytyä, ja tässä kohdassa se olisi ehkä ihan hyvä ottaa esille.

⁴ **Timo Heinonen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On inhimillistä ympäristöäkin kohtaan ladon takana mätänevä auto saada sieltä pois. Se on jo yksistään inhimillistä, ei lasketa sinne öljyjä, ei jätetä näitä autoja ladon taakse mätänemään, vaikka autoharrastajana ja vanhojen autojen ystävänä en toki toivo sitäkään, että kaikki vanhat autot häviävät. Niitä kannattaa jättää historian polville entisöitäviksi.

Mutta en ymmärrä edustaja Tolppasen näkökantaa siitä, että tämä olisi vain kuluerä ja jonkinlainen kädenojennus rikkaille. Olen vakuuttunut, että jos tämä toimii tällä tavalla — ja itse asiassa tämä ei rahaa kuluta, jos tämä ei toimi — jos tällä rahalla saadaan liikkeelle nämä autokaupat, joita tässä esille on tuotu, eli 3 000 uutta autokauppaa, niin tämä tuottaa valtiolle enempi kuin tähän menee.

⁵ **Maria Tolppanen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen samaa mieltä, että tallin takaa täytyy saada ne sinne romuttuvat autot ja sinne maatuvat autot vietyä pois. Mutta eikö saman tien voitaisi tehdä lakia, että siitä

maksettaisiin, kun ne autot viedään pois, että se ei edellyttäisi sitä uuden auton ostamista? Nimitäin silloin se on aikamoinen kuluerä sille ihmiselle, jos se tarvitsee sen, että siihen täytyy uusi auto ostaa tilalle. Näillä asioilla on useampia puolia, mutta toivotaan yhteisesti, että tämä nyt hetken aikaa, mitä tämä nyt on voimassa, antaa piristysruiskeen edes sille autokaupalle.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Sitteen puhujalistaan.

6 Kalle Jokinen /kok: Arvoisa herra puhemies! Tämän romutuspalkkiokokeilun arvioidaan lisäävän uusien vähäpäästöisten autojen — nimenomaan vähäpäästöisten autojen, koska se on tässä ehtona, että voi tuon romutuspalkkion saada — määrää niin, että se lisääntyy 3 000 autolla tämän kokeilun aikana. Eli se on ihan merkittävä määrä päästöjen kannalta. Me olemme sitoutuneet merkittävään päästövähennykseen, ja siinä liikenne on yksi olennainen osa-alue, ja meidän tulee viedä ajoneuvokantaa vähäkulutuksellisempaan suuntaan ja myös vähäpäästöisempään suuntaan. Tässä on yksi tapa siihen.

Kun otetaan huomioon tämän kokeilun kustannus — tässähän on kysymys kokeilusta — 3 miljoonaa euroa puolen vuoden aikana, arvioidaan, että se tulee uusien autojen verotuoton kautta selvästi kannattavaksi valtiolle, että tämä koituu vielä valtiolle hyödyksi. Eli tässä ei olla ohjaamassa mitään hyväosaisten sosiaalitukea, niin kuin edustaja Tolppanen virheellisesti sanoi.

Valiokunta kuulemisessaan selvitti nimenomaan sitä, kuinka kaukana se uuden auton hankinnan raja on, ja saimme selvityksen, että halvimmat uudet autot maksavat noin 10 000 euroa. Siitä kun lähdetään tinkimään katetta pois ja siten saadaan 1 500 euron romutuspalkkio siihen päälle, niin silloin uuteen autoon saattaa päästä 7 000—8 000 euron summalla, ja se on aivan kohtuullinen summa, jos työssä käyvä esimerkiksi tarvitsee uutta autoa. Esimerkiksi minulla on 5 000 euron auto, ja minä pärjään sillä ihan hyvin, enkä aio sitä romuttaa tämän lakikokeilun myötä, eikä kenenkään ole pakko tähän lähteä. Tämä on mahdollisuus niille, jotka haluavat sen käyttää, ja saamme liikenneturvallisempia autoja, vähäpäästöisempiä autoja liikenteeseen.

7 Kauko Tuupainen /ps: Arvoisa herra puhemies! Valiokunnan herra puheenjohtaja, edusta-

ja Jokinen totesi avauspuheenvuorossaan, että yritykset eivät saa minkäänlaista korvausta näistä autoista. Mutta entäpä jos yrityksen johtaja myy autot, vaikka kaksi autoa, ensin itsellensä, silloin hän on niin kuin fyysinen henkilö, niin saakos hän korvauksen sitten jatkossa?

8 Osmo Kokko /ps: Arvoisa puhemies! En ajattellut tässä käyttäjä puheenvuorossa, nimittäin tuolla valiokunnassa kuulin kyllä tästä asiasta ihan riittävästi, kun siellä asiantuntijoita kävi. Mutta muutaman sanan sanon ja tietysti pitkälti yhdyin noihin näkemyksiin, mitä valiokunnan puheenjohtaja tuossa äsken esitti.

Kyllähän tällä on pitkässä juoksussa tarkoitus todella meidän autokantaamme uudistaa, kun on tieto, että meillä on yli kymmenen vuotta vanha autokanta ja tosissaan se aiheuttaa sitten vielä myös ympäristölle näitä haittoja. Ja tähän on vain kokeilu. Katsotaan, mikä tämä kokeilun tulos on, ja toivotaan, että se piristää myös autokauppaa, koska autokauppaakin on omassa haasteellisessa tilanteessaan tässä asiassa, ja tätä kautta saataisiin parannusta. Tämä ei tietysti pelkästään ole, niin kuin on nyt pikkusen ymmärretty, vain niin sanotuille hyvätuloisille kädenojennus. Mutta niin kuin valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Jokinen toi esiin, jo 7,5 tonnilla pääsee uuteen autoon, niin että kyllä tähän keskitasoinenkin rahvas pääsee mukaan.

Tietysti yksi asia, mikä tässä nyt vielä on, on se, että auton verotuksen suhteen meillä olisi ajateltava sitä, että autoverotuksessa on sitten nämä elementit ja enemmän siirrytään siitä sitten kuluuspainotteiseen hommaan. Sekin on tietysti oma haaste, kun mietitään autoverotusta haja-asutusalueella, jolla ei ole julkista liikennettä ja auto on välttämätön, ja tämä asia pitäisi jollakin tavalla pystyä kompensoimaan, mutta sinne suuntaan tässä olisi mentävä. Tämä on pieni kädenojennus tässä asiassa, ja toivotaan, että tämä tuo meille piristystä.

9 Kalle Jokinen /kok: Arvoisa herra puhemies! Tuohon edustaja Tuupaisen kysymykseen vastaan niin, että se on täysin mahdollista, että henkilö, joka haluaa tuon romutuspalkkiohyvityksen hyödyntää uutta autoa ostaessaan, ostaa sen auton vaikka yritykseltä tai ostaa sen joltain toiselta luonnolliselta henkilöltä, jolla sellainen auto on jouten. Eli se on täysin mahdollista. Tämän lakiesityksen valmisteluvaiheessa siellä oli

rajoitus — omistusoikeus olisi pitänyt olla noin puolitoista vuotta ennen kuin tämän romutus-palkkiotodistuksen voi saada — mutta se poistettiin, koska tämän tarkoituksena on nimenomaan saada huonokuntoisia, isopäästöisiä autoja pois liikenteestä tai lojumasta tuolta nurkilta ja lisätä liikenneturvallisuutta sen kautta, että saadaan uusia autoja, turvallisia autoja, ihmisten käyttöön. Sen myötä liikenneturvallisuus paranee ja myöskin ympäristöystävällisyys liikenteessä paranee.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 241/2014 vp

Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 13/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Eeva-Johanna Eloranta /sd:** Arvoisa puhemies! Muuttuvat työmarkkinat tarvitsevat erilaisia osaajia kuin aikaisemmin. On erittäin tärkeää, että suomalainen koulutusjärjestelmä kykenee muuttamaan yhteiskunnan mukana ja että se pystyy tarjoamaan sellaista koulutusta, mihin milloinkin on tarve. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen erikoistumiskoulutukset vastaavat osaltaan juuri tähän tarpeeseen.

Sivistysvaliokunnan mielestä hallituksen esityksen mukaiselle uudistukselle onkin työelämässä tarvetta ja sen tavoitteet ovat kannatettavia. Jo työelämässä toimineelle suunnattu ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistävä erikoistumiskoulutus sopii korkeakoulujen tehtäviin. Tarkoitus on myös selkiyttää erikoistumiskoulutusten asemaa suhteessa tutkintokoulutukseen ja täydennyskoulutukseen.

Esityksessä yhtenäistetään ja selkeytetään erikoistavaa koulutusta ja täydennyskoulutusta koskevia käsitteitä. Tällä hetkellä se tilanne on hie-man sekava.

Sivistysvaliokunta piti erittäin tärkeänä, että nykyistä jatkokoulutuskenttää selkeytetään ehdotetulla tavalla ja että uudistuksessa tarkoitettu yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutus löytää oikean paikkansa nykyisessä jatkokoulutusmahdollisuuksien kirjossa. Hallituksen esityksessä tarkoitettut erikoistumiskoulutukset ovat osaksi koulutusjärjestelmään tulevia uusia kokonaisuuksia, jotka vastaavat työelämän ja korkeakoulutettujen osaamistarpeisiin. Nykyisistä erikoistumiskoulutuksista ja erikoistumisopintoja koskevista säännöksistä luovutaan. Myös oppisopimustyyppisen täydennyskoulutuksen rahoituksesta luovutaan. Nämä uudet erikoistumiskoulutukset eivät ole tutkintokoulutusta eivätkä täydennyskoulutusta vaan ihan oma koulutusmuotonsa.

Erikoistumiskoulutusta on tarkoitus luoda sellaiseen yhteiskunnallisesti merkittävään pysyväisluonteiseen osaamistarpeeseen, johon voidaan vastata korkeakoulussa tehtävään tutkimukseen perustuvalla koulutuksella ja johon ei ole liiketaloudellisena toimintana toteutettavaa koulutustarjontaa. Erikoistumiskoulutus ei siis olisi yleissivistävää tai harrastustoimintaan liittyvää koulutusta, yleiseen täydennyskoulutustarpeeseen vastaavaa koulutusta eikä avoimilla koulutusmarkkinoilla toimivaa korkeakoulujen ja muiden organisaatioiden palvelutarjontaa vastaavaa ja tämän tarjonnan kanssa kilpailevaa täydennyskoulutusta. Tutkintokoulutuksesta erikoistumiskoulutukset eroavat ennen kaikkea tavoitteiltaan. Erikoiskoulutuksella tavoitellaan laajan osaamispohjan sijaan tarkkarajaisempaa työelämässä tarvittavaa osaamista.

Valiokunta pitää kannatettavana, että hallituksen esityksen mukaisesti luodaan nykyistä selväpiirteisempi rakenne korkeakoulujen jatkokoulutukselle. Yhteiskunnan ja maamme elinkeinoelämän jatkuvat muutokset ja siitä johtuvat uudet taitotietovaatimukset edellyttävät selkeän elinikäisen oppimisen jatkopolun myös korkeakouluopiskelun osalta. Jatkossa on kuitenkin huolehdittava rajanvedosta toisaalta markkinaehtoiseen ja -vetoiseen koulutukseen ja toisaalta korkeakoulujen omaan täydennyskoulutukseen. Erityisesti avoimet koulutusmarkkinat pyrkivät jatkuvasti uudistamaan tarjontaansa työelämän tarpei-

den mukaisesti. Esityksessä ja sen perusteluissa ei ole otettu kantaa siihen, voiko markkinaehtois- ta koulutusta myöhemmin syntyä erikoistumis- koulutuksena toteutetuille asiantuntijuusaloille. On tärkeää, että rajanvetoa tämänkin mahdolli- suuden osalta jatkossa selkiytetään.

Valiokunta pitää kannatettavana, että opetus- ja kulttuuriministeriö kohdentaa vuosina 2015— 2016 järjestettäviin erikoistumiskoulutuksiin korkeakouluille valtionavustusta. Yhtä tärkeää olisi, että muut hallinnonalat arvioivat oman toi- mialansa osalta erikoistumiskoulutuksen tarvet- ta ja sen rahoitusta siten, että kaikilla koulutus- aloilla on tarjolla tarpeen mukaisia kohtuuhintai- sia erikoistumiskoulutuksia.

Hallituksen esityksessä ei ole otettu tarkem- min kantaa siihen, miten muut ministeriöt näin päättäessään voisivat osallistua erikoistumiskou- lutuksen kustannuksiin. Rahoituksen suuntaami- sesta ja rahoitusmallin kehittämisestä päättää ku- kin ministeriö. Väliaikaisen rahoituksen käytön aikana tulisi varmistaa nykyisten tarpeellisten koulutusten jatko ja mahdollistaa myös uusien koulutuskokonaisuuksien synty. Mahdollisim- man laaja rahoitusrakenne on edellytys erikoistu- miskoulutusten lisääntymiselle.

Arvoisa puhemies! Sivistysvaliokunta koros- taa erikoistumiskoulutusta koskevan uudistuk- sen merkitystä korkeakoulutettujen asiantuntijoi- den osaamisen päivittämisessä ja laajentamises- sa työelämän kasvavia tarpeita vastaavasti. Va- liokunta edellyttää, että hallitus seuraa korkea- koulujen tarjoaman jatkokoulutuksen toteutu- mista ottaen huomioon koulutuksen tarpeen eri aloilla, koulutusmäärien riittävyyden ja muut koulutuksen tarjoajat sekä jatkokoulutuksen ra- hoituspohjan laajentumista ja opiskelijakohtaisten maksujen tason määräytymistä, ja hallituk- sen tuleekin antaa asiasta selvitys valiokunnalle vuoden 2018 loppuun mennessä, eli asiaan vielä palataan.

² **Tuula Peltonen /sd:** Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on tehnyt paljon työtä opin väylien selki- yttämiseksi, ja tässä on yksi osa tätä työkokonai- suutta. Tämän tarkoitus on nimenomaan puuttua korkeakoulutettujen asiantuntijoiden kehittämi- seen ja luoda siihen parempi väylä ja tietenkin myös mahdollisuus parantaa nuoren koulutus- mahdollisuuksia ja tutkinnon suorittaneiden opiskelua ja tietenkin tällä asiantuntijoiden kehit- tämisellä mahdollisuuksia myös uusille aloille,

mitä myös edustaja Eloranta tässä työelämän osuudessa korosti. Tarkoitus on, että luodaan sel- keä asema säädöksissä ja muodostetaan uuden koulutustyyppin tutkintokoulutus täydennyskou- lutuksen rinnalle ja määritellään tietenkin tavoit- teet ja reunaehdot. Työelämä on merkitykselli- nen tässä kokonaisuudessa.

Kaikesta tästä tullaan säätämään valtioneu- voston asetuksella. Laajuutena tuolle erikoistu- miskoulutukselle on vähintään tuo 30 opintopis- tettä, ja näistä koulutuksista sovitaan koulutus- vastuiden ja tutkinnonanto-oikeuksien mukaises- ti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotusten sisällön mie- tinnön mukaisena.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 249/2014 vp

Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 14/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Kä- sittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietin- tö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Silvia Modig /vas:** Arvoisa puhemies! Hyvi- tysmaksuhan on siis tekijälle maksettava tekijän- oikeuskorvaus yksityisen kopioinnin osalta. Ai- koinaan se tunnettiin kasettikorvauksena, jolloin tekijöille annettiin kasettien ostamisesta tietty osuus ajatuksella, että niille kaseteille voidaan tallentaa tekijänoikeuksien alaista materiaalia.

Digitaalisen murroksen myötä hyvityskorva- uksen määrä on romahtanut täysin. Siksi on hy- vä, että valtio tulee apuun ja varmistetaan, että te- kijät saavat korvauksen työstänsä, myös yksityi- sen kopioinnin osalta, mutta en pidä hyvänä siir- tyä kokonaan budjettirahoitukseen tämän asian osalta. Mielestäni olisi paljon perustellumpaa ke- rätä hyvitysmaksu laitepohjaisesti. Silloin mak- su kerättäisiin käyttäjiltä, ja se olisi mielestäni oi-

keudenmukaista. Minun mielestäni minun kuuluu maksaa siitä, että minulla on mahdollisuus tallentaa materiaalia omalle tallennelaitteelleni. Mielestäni sen vieminen budjettiin ei ole perusteltua. Jos hyvitysmaksu ulotettaisiin kaikkeen tallentavaan laitekantaan, muodostuisi se maksu yksittäisen laitteen kohdalla niin pieneksi, että siitä ei olisi haittaa kaupalliselle toimijalle eikä kuluttajalle.

Tekijänoikeuskorvaukset ovat tärkeä osa tekijöiden toimeentuloa ja tulonmuodostusta. Piratismi ja laittomat palvelut ovat pahin riski luovan alan työntekijöille tällä hetkellä. Siihen auttaa ainoastaan asennemuutos, koska tälläkin hetkellä, kun laittaa hakukoneeseen haun, ensimmäiset linkit, mitä se tarjoaa, ovat laittomia palveluita, jotka jakavat tekijänoikeuskorvausten alaista materiaalia. Kun näistä laittomista palveluista löytyy jopa suomalaisten yritysten mainoksia, on aivan ymmärrettävää, että kuluttajalle se raja ei ole aivan selvä, että tässä on kyse laittomasta tekijänoikeuksien alaisen materiaalin levittämisestä.

Tämän takia mielestäni laitepohjainen maksu myös avaa sen kulurakenteen ja tekee selvemmäksi sen, että minun kuuluu maksaa tekijänoikeuskorvaus sille tekijälle, joka sen on tehnyt. Tietysti budjettirahoituksessa on aina myös se riski, että uusi momentti on pois muulta kulttuurilta. Sen takia sivistysvaliokunnan lausuma on erittäin arvokas: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varautuu hyvitysmaksun rahoituksen monipuolistamiseen esimerkiksi ottamalla valtion rahoituksen rinnalle myös kattavan laitemaksujärjestelmän."

2 Eeva-Johanna Eloranta /sd: Arvoisa puhe mies! Kuten sivistysvaliokunta toteaa, on uudistusehdotuksella myönteisiä vaikutuksia nykytilaan verrattuna. Siirtyminen tallennuspalvelujen myyntiin kytketystä hyvitysmaksusta valtion talousarvioon otettavaan hyvitykseen voi taata vaakan järjestelmän, joka ei ole riippuvainen siitä, ovatko kaikki yksityiseen kopioimiseen merkittävissä määrin käytettävät tallennuspalvelut ja -laitteet kulloinkin maksun piirissä vai eivät.

Uudistuksen myötä järjestelmän hallinnointi kevenee ja järjestelmän kustannustehokkuus paranee merkittävästi. Esimerkiksi järjestelmän hallinnointikulut kaupan eri portailla olivat vuonna 2011 arviolta jopa miljoona euroa vuodessa. Myös asiaa koskeva lainsäädäntö yksin-

kertaistuu huomattavasti, kun sekä tekijänoikeuslaissa että -asetuksessa nykyisin olevat hyvitysmaksua koskevat säännökset voidaan kumota. Hyvityksen hallinnointiin ei kulu rahavaroja, vaan yksityisen kopioinnin tutkimustoimintaan käytettävää osaa lukuun ottamatta koko määräraha voidaan suorittaa hyvityksenä tekijöille. Nykyisessä järjestelmässä maksun tuotosta katetut perintä- ja hallinnointikulut ovat olleet noin 500 000—700 000 euroa vuodessa. Eri viranomaisia työllistävä maksujen valvonta poistuu myös. Nykyisen laitekohtaisen hyvitysmaksun poistamisen pitäisikin alentaa nyt tallennuspalvelujen ja -laitteiden kuluttajahintoja.

Hyvitysmaksu ei ole tavallinen harkinnanvarainen kulttuurimääräraha, sillä direktiivin tarkoittama "sopivan hyvityksen" käsite rajaa hallituksen mahdollisuuksia harkinnanvaraisesti vähentää määrärahaa esimerkiksi valtiontaloudellisten yleisten säästötarpeiden vuoksi. Tässä tarkoitettu hyvitys hajautuu laajasti kulttuurin kentän eri toimijoille. Jos hyvitysmaksuun käytettävät rahat otetaan muista kulttuurin määrärahoista, hyvitystä kopioinnista ei enää faktisesti tulisi lainkaan. Tällainen menettely ei täytäisi valiokunnankaan arvion mukaan direktiivin tarkoitusta. Ehdotetun järjestelmän toimivuus edellyttää, että talousarviosta päätettäessä hyvitysmaksumäärärahaa käsitellään erillisenä, lakiehdotuksessa tarkoitettua yksityisen kopioinnin ulkopuoliseen tutkimukseen perustuvana harkinnanvaraisena eränä.

Sivistysvaliokunta kannattaaakin hallituksen esitystä mutta painottaa, että ehdotuksen lopullisen hyväksyttävyyden arviointi voidaan toteuttaa vasta siinä vaiheessa, kun voidaan tarkastella hyvitysmaksua varten varattavan määrärahan useamman vuoden kehitystä. Määrärahalla tulee voida taata tekijänoikeuden haltijoille heille kuuluva oikeus direktiivin mukaiseen korvaukseen yksityisen kopioinnin sallimisesta. Sivistysvaliokuntakin pitää hyvin vakavina ja perusteltuina niitä huolia, joita on esitetty uudistukseen liittyvistä mahdollisista kielteisistä vaikutuksista kulttuurikentän kokonaisrahoitukseen. Uudistusta ei saisi jatkossa miltään osin rahoittaa leikkaamalla kulttuurin muuta valtion rahoitusta. Nykyisen kaltaiseen laitemaksujärjestelmään ei kohdistu edellä esitettyjä talousarviomenettelyyn liittyviä rahoitusongelmia. Tämän vuoksi valiokunta edelleen kannattaa periaatetta loppukäyttäjän

vastuusta tekijänoikeuskorvauksista, johon edustaja Modigkin viittasi.

Sivistysvaliokunta edellyttääkin, että hallitus varautuu hyvitysmaksun rahoituksen monipuolistamiseen esimerkiksi ottamalla valtion rahoituksen rinnalle myös kattavan laitemaksujärjestelmän, jos valtion rahoituksella ei tulevaisuudessa kyetä suorittamaan EU:n tietoyhteiskuntadirektiivin edellyttämää sopivaa korvausta yksityisen kopioinnin sallimisesta. Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että hallitus antaa asiasta selvityksen valiokunnalle viimeistään vuoden 2018 loppuun mennessä, elikkä tähänkin valiokunta tulee sitten vielä palaamaan.

³ **Tuula Peltonen /sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä ja kaivattu asia siltä osin kuin tästä on käyty keskustelua jo kauankin, millä tavalla voimme näitä hyvityksiä saada maksuun, ja siitä kiitos ministeri Viitaselle, että hän on tämän asian läpi vienyt.

Nyt se tietysti on sitten valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta tuleva maksu. Kuten edustaja Modig jo totesi, tämä on kyllä asia, jota pitäisi tarkastella jatkossa sitten vähän huolellisemmin ja löytää monipuolisempia keinoja siihen maksun keräämiseen. Voihan olla tilanne, että tämä ei olekaan mahdollinen enää valtion määrärahoista otettavaksi, jolloin meillä täytyy olla se maksu sieltä loppukäyttäjäpuolelta. Tämä on varmasti asia, johon — niin kuin sivistysvaliokunta on lausunutkin — tullaan vielä palamaan sitten tulevaisuudessa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 186/2014 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 29/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsitteilyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisälöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Tarja Filatov /sd:** Arvoisa puhemies! Suomessa kuolee vuosittain noin 20 naista ja 5 miestä lähisuhdeväkivallan uhrina. Kun ajattelemme suomalaisia turvakotipaikkoja, niin niitä on noin 125, mikä on 0,24 paikkaa 10 000:ta asukasta kohti. Euroopan neuvoston suositusten mukaan 10 000:ta asukasta kohden tulisi olla yksi turvapaikka. Meillä on siis vain yksi neljäsosa suositusten mukaisista paikoista; me sijoitumme eurooppalaisessa vertailussa alle puolenvälin. Lisäksi meidän turvakotipalveluidemme tarjonta on alueellisesti epätasaisesti jakaantunut ja Itä- ja Pohjois-Suomessa palvelutarjonta on hyvin vähäistä.

Väkivallan uhri voi olla suojassa neljän seinän sisällä, mutta toipuminen ja ehjän tulevaisuuden rakentaminen vaatii kokonaisvaltaista tukea, ja turvakotitoiminnassa on kyse paitsi turvasta myös näistä palveluista. Olin ilahtunut, kun hallitus päätti siirtää turvakodit valtion vastuulle, mutta on pakko sanoa, että olen kyllä pettynyt siihen, että hallituksen budjetissa antama rahoitus ei ole synkroniassa niiden tavoitteiden kanssa, joita turvakotijärjestelmä ansaitsee. Loppujen lopuksi ei ole kyse edes rahasta. Väkivallan jäljet maksavat paljon enemmän kuin ennaltaehkäisy.

Väkivaltanumeroiden taakse kätkeytyy aina ihmisiä: ihmisiä, joilla on pelkoja; ihmisiä, joilla on salaisuuksia. Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille sukupuoleen katsomatta. Ihmisoikeuksien ymmärtäminen niin, että ne ulottuvat myös perheen sisälle ja muun yksityisen elämän alueelle, on olennaista. Perustuslaissa on turvattu jokaisen oikeus henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen sekä fyysiseen ja henkiseen turvallisuuteen. Ihmisten henkilökohtainen turvallisuus on pohja elämisen laadulle.

Suomessa tilastoidaan poliisin tietoon tullut väkivalta, mutta se kertoo vain osan totuudesta. Uhritutkimuksissa kysytään ihmisiltä suoraan, ovatko he kokeneet väkivaltaa, kenen taholta ja millaisia nuo väkivaltakokemukset ovat olleet. Naiset kokevat huomattavasti miehiä useammin perheväkivaltaa. Nuo luvut ovat viime aikoina

pysyneet suhtkoht samalla tasolla, mutta perheväkivaltaa kokeneiden miesten osuus on noussut 2000-luvulla. Tuon nousun takana arvioidaan olevan se, että miehet kertovat aiempaa avoimemmin perheväkivaltakokemuksistaan.

Naisten ja miesten kokemaa väkivaltaa on erilaista. Uhritutkimuksen mukaan naiset joutuvat selvästi miehiä useammin esimerkiksi entisen kumppaninsa väkivallanteon uhriksi. Naiset kokevat useampia väkivaltatapahtumakertoja. Naisten kohtaama parisuhdeväkivalta on myös seurauksiltaan vakavampaa, ja naisille aiheutuu siitä useammin fyysisiä vammoja kuin miehille ja yli kolme kertaa enemmän psyykkisiä seurauksia. Vuoden 2005 naisuhritutkimus kertoi, että vähintään kerran parisuhteen aikana nykyisen avio- tai avomiehen tekemän fyysisen tai seksuaalisen väkivallan tai uhkailun kohteeksi on joutunut 20 prosenttia naisista.

Lähisuhdeväkivalta on uhrille erityisen haavoittavaa, sillä se tapahtuu läheisessä suhteessa. Kuka tahansa voi sitä kokea riippumatta iästä, sosiaalisesta asemasta, uskonnosta, kansalaisuudesta tai vastaavasta. Lähisuhde- ja perheväkivalta kohdistuvat usein naisiin ja lapsiin, kun miehiin kohdistuva väkivalta on tyypillisemmin tuntemattomien julkisessa tilassa tekemää väkivaltaa. Arvioidaan, että parisuhteissa tapahtuneista väkivaltatilanteista noin 85 prosenttia kohdistuu naisiin. Väkivaltaa kohdistuu myös lapsiin, ja se on usein lapsille hyvin haavoittavaa.

Meidän on tehtävä väkivallan vastaista työtä koko yhteiskunnan laajuudelta, poikkihallinnollisesti ja monipuolisesti. Ennalta ehkäisevään toimintaan ja asenteisiin vaikuttaa niin tiedotus, kasvatus kuin perheille suunnatut neuvonta-, neuvola- ja kotipalvelut. On satsattava päihde- ja mielenterveyspalveluihin, sillä suurin osa väkivallasta tapahtuu päihteiden alaisuudessa.

Jos me ajattelemme tätä turvakotijärjestelmän rahoitusta, niin siihen on varattu 8 miljoonaa euroa. Jotta meidän turvakotijärjestelmämme pysyisi nykytasolla, me tarvitsisimme 11,5 miljoonaa euroa. Valiokunta on tehnyt hyvää työtä lain kanssa, korjannut yksityiskohtia ja ottanut kantaa myös tähän rahoituskysymykseen. Samoin valtiovarainvaliokunta on ponnessaan ottanut asian huomioon, mutta ponsi ei vielä tuo rahaa. Se on laitettava täytäntöön, ja odotan siis, että kevään lisäbudjetti tuo lisää rahaa turvakotijärjestelmään. Muutoin on aika kyseenalaista, että aiomme tässä salissa ratifioida Istanbulin lähisuh-

deväkivaltaan, naisiin ja lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan, liittyvän sopimuksen.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi.

² **Tuula Pelttonen /sd:** Arvoisa puhemies! Turvakotipalvelut ovat olleet niin sanottuna kysymysmerkkinä jo kovin kauan rahoituksen ollessa kysymyksessä, ja onkin hyvä, että nyt tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle. Esityksen tarkoituksena on varmistaa turvakotipalvelujen tuottamisen rahoitus niin, että tämä palvelu on jokaisen sitä tarvitsevan saatavilla asuinpaikasta riippumatta.

Turvakotitoiminnan rahoituksen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat esityksen myötä sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vahvistaa turvakotipalvelujen tuottajille jaettavan vuotuisen korvauksen määrän, ja THL huolehtii maksettavan korvauksen valmistelun, korvauksen maksatuksen ja korvauksen käytön valvonnan tehtävät. THL tekee myös turvakotipalvelujen tuottajien kanssa sopimuksen viideksi vuodeksi ehdollisena siten, että valtion varoista maksettavan korvauksen määrä vahvistetaan vuosittain.

Turvakotipalvelu määritellään lainsäädännössä ympärivuorokautiseksi, asiakkaalle maksuttomaksi kriisityön yksiköksi, johon lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeva henkilö tai perhe voi mennä oma-aloitteisesti tai viranomaisen tai muun tahon ohjaamana, tarvittaessa myös nimettömänä. Lain tarkoituksena on turvata turvakotipalvelut jokaiselle, naisille, miehille ja heidän kanssaan mahdollisesti saapuville alaikäisille lapsille, joihin kohdistuu lähisuhteessa väkivaltaa tai jotka elävät tällaisen uhan alla.

Arvoisa puhemies! Suomi on hyväksynyt Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta laaditun yleissopimuksen eli Istanbulin sopimuksen tavoitteet turvakotipalvelun kattavuudesta ja palvelujen saatavuudesta, ja tämä yleissopimus velvoittaa valtiomme turvaamaan riittävien turvakotipalvelujen tarjonnan kaikille palveluja tarvitseville. Esitetyn lain tarkoitukse-

na on vastata tähän haasteeseen helpottaa turvakotiin pääsyä, ja tämä tarkoittaa tietenkin yhteistyötä eri toimijoiden välillä, erityisesti kunnan sosiaalitoimen sekä turvakodin välillä, asiakkaan kokonaisvaltaiseksi auttamiseksi. Aluksi kehittämistyö keskittyy kuitenkin ihan akuuttiin kriisityöhön.

Tämä lainmuutos selkeyttää myös turvakotipalvelujen tuottamista Suomessa, kohtelee palveluntuottajia yhdenvertaisemmin sekä takaa paremmin palvelun laadun turvakodin sijaintipaikkakunnasta riippumatta. Lainmuutoksella tämä akuutin kriisihoidon vaihe tulee siis valtion kustantamaksi, mutta avohuolto tulee pysymään edelleen kunnan vastuulla. Tämä jako edellyttää turvakotipalvelujen tuottajien ja kunnan eri toimialojen, erityisesti sosiaalitoimen, hyvää yhteistyötä asiakkaan auttamiseksi.

Arvoisa puhemies! Vielä vähän tästä rahoituksesta. Rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti turvakodit siirretään siis valtiolle. Samalla tarkoitukseen on esitetty osoitettavaksi valtion talousarvioon 8 miljoonaa euroa, ja tällä katettaisiin olemassa olevien turvakotipaikkojen määrä eli noin 123 perhepaikkaa. Tämä summa ei kata avohuollon tukitoimia toistaiseksi, vaan siitä kunnat huolehtisivat edelleen osana sosiaalipalveluja.

Arvoisa puhemies! Väkivalta on yhteiskunnassamme, ikävä kyllä, yleinen ilmiö, vaikka siitä myös vaietaan. Tutkimukset kertovat, että yli 15-vuotiaista naisista 43,5 prosenttia joutuu elämänsä aikana vähintään kerran miehen tekemän fyysisen tai seksuaalisen väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi. Vuosittain Suomessa kuolee yli 20 naista nykyisen tai entisen puolison surmaamana. Tätä on tietenkin hyvin vaikea ymmärtää tai hyväksyä, mutta ennen kaikkea myös siksi näitä turvakotipaikkoja on lisättävä samalla kun ennalta ehkäisevään työhön panostetaan.

³ **Katja Taimela /sd:** Arvoisa herra puhemies! Rakennepoliittisen ohjelman yksi tavoite on vähentää kuntien tehtäviä, ja turvakotipalveluiden siirtäminen valtion vastuulle on yksi näistä kuntien tehtäviä vähentävistä toimista. Valiokunta on käsitellyssään kannattanut turvakotipalveluiden saattamista valtion järjestämisvastuulla olevaksi lakisääteiseksi palveluksi, kunnat kun ovat tarjonneet turvakotipalveluja yleisen sosiaalipalveluja koskevan järjestämisvastuun nojalla. Saa-

tavuus on ollut sattumanvaraista, ja palveluita tarvitsevat ovat olleet eriarvoisessa asemassa asuinpaikastaan riippuen.

Valiokunta on mietinnössään todennut, että sosiaalihuoltolain kokonaisuudistus ja turvakotien rahoitusta koskeva laki täydentävät toisiaan. Hiukan huolettaa tässä hetkessä, kuntien taloudelliset paineet tietäen, miten kunnat ottavat huomioon kokonaisuudistuksen muun muassa ennalta ehkäisevässä työssään. On tärkeää myös huomioida, että turvakodissa vietetyn kriisijakson jälkeen tarvitaan usein pitkäkestoisiakin jälkihuollon palveluita. Tässäkin kunnilla on melkoinen vastuu kannettavanaan.

Se, mistä kannan myös huolta, on eurot turvakotipalveluiden mahdollistamiseen. Hallitushan on varannut vuoden 2015 budjettiin turvakotitoimintaan 8 miljoonaa euroa. Tuolla rahamäärällä ei taata turvakotitoiminnan jatkumista edes nykyisessä laajuudessaan, niin kuin täällä muun muassa edustaja Filatov kertoi. Koen, että hallituksen on ehdottomasti palattava vielä tällä vaalikaudella lisäbudjetin kautta lisärahoitukseen koskien turvakotitoimintaa. Tällaista signaalia on tullut hallituspuolueitten edustajilta, ja tähän on syytä painaa päälle.

⁴ **Silvia Modig /vas:** Arvoisa puhemies! Tässä on pidetty hyviä puheenvuoroja, ja yhdyn niihin täysin. On erittäin hyvä, että vastuu turvakodeista siirtyy valtiolle. Aiemmin, kun se oli kuntien tehtävä, sen palvelun laatu ja saavutettavuus vaihteli hyvin paljon eri kuntien välillä. Joissain kunnissa tarvittiin jopa maksusitoumus, jolloin perheväkivallan uhrin oli toimittava virka-aikana. Valitettavasti nämä väkivallan kokemukset eivät katso virka-aikaa, ja apua on saatava silloin, kun se tilanne on.

Tämä raha on riittämätön. Jos me etenemme tällä 8 miljoonalla, niin meillä vähenee turvakotien määrä. Jo Kataisen hallitusohjelmaankin kirjattiin, että Suomi pyrkii pääsemään Euroopan neuvoston suositusten tasolle, jolloin meidän pitäisi lisätä huomattavasti meidän paikkojamme. Käsitykseni mukaan 32 miljoonaa euroa on se summa, jolla me pääsisimme tähän tavoitteeseen, johon me siis olemme sitoutuneet kansainvälisissä sopimuksissamme.

Olen aivan samaa mieltä edustaja Filatovin kanssa siitä, että on hyvin kummallinen tilanne, että me ratifioimme Istanbulin sopimuksen ja käytännössä vähennämme turvakotipaikkojen

määrää. Tähän on löydyttävä kevään lisäbudjetissa lisärahaa. Vasemmistoliitto on omassa varjobudjetissaan esittänyt vaihtoehdon, 32 miljoonaa tähän työhön, mutta toivon, että tämä voisi olla asia, joka nyt ei jaa puolueita hallitus—oppositio-asetelmiin, vaan tämä voitaisiin kokea yhteiseksi asiaksi, joka viedään maaliin.

⁵ **Aino-Kaisa Pekonen /vas:** Arvoisa puhemies! Kuten todettu, tämän esityksen tarkoituksena on varmistaa turvakotipalvelun tuottamisen rahoitus niin, että turvakotipalvelu olisi jokaisen sitä tarvitsevan saatavilla asuinpaikasta riippumatta. Nykytilanne on kestävä, sillä kuntien on ollut vaikea saada valtionosuuksia turvakotitoimintaa varten. Toiminta onkin nojautunut jo pitkään hankerahoituksella toimiviin kolmannen sektorin toimijoihin, erityisesti Ensi- ja turvakotien liittoon.

Mielestäni tämä hallituksen esitys on hyvä ja kannatettava, mutta käytännössä turvakotipalvelun tuottajille maksettavaan korvaukseen varattu rahoitus on riittämätön. 8 miljoonaa euroa on nyt varattu, mutta tämä summa ei riitä edes nykyisten paikkojen toiminnan rahoittamiseen. Nyt näyttää siis siltä, että tämä esitys tällaisenaan pikemminkin vähentää turvakotipaikkoja Suomessa kuin lisää niitä, sillä turvakotipaikkoja on noin neljäsosa siitä, mitä Euroopan neuvosto edellyttää, kuten edustaja Modig tässä edellä jo totesi.

Ymmärrän toki talouden tilanteen, tilanne on huono. Mutta silti tuntuu varsin surulliselta, että me tässä taloudellisessa tilanteessa olemme valmiita leikkaamaan ja supistamaan palveluista, jotka on tarkoitettu kaikista tukalimmissa tilanteissa oleville ihmisille.

Arvoisa puhemies! Kuten monet kollegat, minäkin jään toiveikkaana odottamaan, josko jo ensi keväänä turvakotipalveluiden rahoitus nostettaisiin sille tasolle, että saisimme nostettua turvakotien määrän Euroopan neuvoston meiltä edellyttämälle tasolle.

⁶ **Timo Heinonen /kok:** Arvostettu puhemies! Edustaja Filatov piti keskustelun alussa erinomaisen puheenvuoron. Koskemattomuus ja niin fyysinen kuin henkinenkin koskemattomuus ovat sellaisia arvoja, joita pitää vaalia ja joita pitää myös yhteiskunnan puolustaa silloin, kun ne ovat uhattuina.

Kuitenkin tässä keskustelussa aika pienelle huomiolle on jäänyt miesten kokemaa väkivaltaa.

Itse asiassa aiemmissa puheenvuoroissa kerrottiin, että lähisuhdeväkivallasta 85 prosenttia kohdistuu naisiin. Näin varmasti on, en epäile sitä, mutta itse asiassa kuitenkin tosiasia on sekin, että miehet joutuvat törkeän pahoinpitelyn tai henkirikoksen yrityksen uhriksi lähisuhteessa jopa useammin kuin naiset Suomessa: vuonna 2008 näitä oli 116 miestä ja 111 naista eli aika lailla sama määrä, mutta miehiä kuitenkin enempi. Ja vielä uskon niin, että valitettavan usein miehet vaikenivat tämäntyyppisestä väkivallasta, eivät toki ehkä siinä tilanteessa, kun henki on uhattuna, mutta hyvin pitkälle. Mielenkiintoinen ja toisaalta surullinenkin tosiasia on se, että miehiä ei turvakodeissa kovinkaan usein näy. En usko sitä, että Suomessa ei siihenkin olisi tarvetta.

Arvoisa puhemies! Suurin puute on palvelun saatavuus, ennen muuta Itä- ja Pohjois-Suomessa, joissa palveluita on saatavissa käytännössä vain suurissa asutuskeskuksissa. Kun hivenen taustoja tutkin tätä puheenvuoroani varten, niin minut pysäytti se, että viime vuosina nämä turvakodit eivät ole lisääntyneet vaan itse asiassa vähentyneet Suomessa. Vuonna 2010 Suomessa toimi 21 turvakotia ja oli 123 perhepaikkaa, ja tällä hetkellä valiokunnan mietinnön mukaan Suomessa toimii 20 turvakotia ja 120 perhepaikkaa — ei suurta muutosta, mutta muutos toki väärään suuntaan.

Arvoisa puhemies! Yksi iso puute meillä Suomessa on saavutettavuudessa ja turvakotien määrässä, jonka pitäisi siis olla aivan eri luokkaa, yksi turvakodin perhepaikka 10 000:ta asukasta kohden. Se tarkoittaisi suurin piirtein tuota Euroopan neuvoston suositusta, 530:tä paikkaa Suomessa.

Toinen iso ongelma meillä Suomessa on se, että meillä ei ole salaista turvakotia. Me tarvitsimme Suomeen ehdottomasti salaisen turvakodin, mutta meidän laissa on kirjaus, että lain mukaan lapsen huoltajalla on oikeus tietää lapsensa olinpaikka ja jopa oikeus tavata häntä väkivaltaisesta käyttäytymisestä huolimatta. Tällä hetkellä meillä ei ole mahdollisuutta tällaisissakaan tilanteissa evätä tätä oikeutta, vaikka pelko väkivallasta olisi ilmeinen. Turvakodissa voi Suomessa asioida nimettömänä tänä päivänä vain puhelimitse ja avopalveluissa, ei turvakotijaksolla, ja minun mielestäni nämä ovat sellaisia kysymyksiä, joita toivoisin vakavasti pohdittavan samaan aikaan, kun näitä turvakoteja pyritään lisäämään.

Annan vahvan tukeni myös sille — miehenä, joka ei onneksi ole väkivaltaa joutunut lähisuhhteissa kokemaan eikä ole itsekään sellaiseen syylistynyt — että lisätalousarviossa, lisäbudjetissa, osoitetaan rahaa turvakotitoimintaan niin, että edes nykyinen taso voidaan turvata ja siitä mielellään myös näitä paikkoja lisätä, niin että tuo välimatka ja saavutettavuus eivät olisi esteenä turvallisen paikan löytämiselle.

⁷ **Eeva-Johanna Eloranta /sd:** Arvoisa puhemies! Suomessa valitettavan yleinen lähisuhdeväkivalta on vakava asia. Turvakotipalvelun saattaminen valtion järjestämisvastuulla olevaksi lakisääteiseksi palveluksi onkin erittäin tervetullut uudistus. Toistaiseksi turvakotipalveluiden järjestämisvastuusta ovat puuttuneet säädökset ja kunnat ovat tarjonneet turvakotipalveluja yleisen sosiaalipalveluja koskevan järjestämisvastuun nojalla. Turvakotipalveluiden saatavuus on kuitenkin ollut sattumanvaraista, ja palveluja tarvitsevat ovat olleet eriarvoisessa asemassa. Nykyinen, yksittäiseen asiakkuuteen perustuva maksusitoumuskäytäntö onkin luonut jatkuvan epävarmuuden myös turvakotien ylläpitoon ja taloudenhoitoon, ja niin ei tietenkään saisi olla.

On erittäin tärkeää, että turvakotitoimintaa nyt vahvistetaan säätämällä järjestämisvastuusta ja yhdenmukaistamalla palveluiden sisältöä. Erittäin merkittävää uudistuksessa on, että asiakkaalle turvakotipalvelu on aina maksutonta. Raha ei siis ole esteenä turvakotiin hakeutumiselle.

Sosiaalihuoltolain kokonaisuudistus ja turvakotien rahoitusta koskeva laki täydentävät toisiinsa. Sosiaalihuoltolain mukaan lähisuhde- ja perheväkivalta on yksi tekijä, joka kunnan pitää ottaa huomioon ennalta ehkäisevässä työssä, ja sen pitää myös auttaa väkivallan kohteeksi joutunutta. Turvakoteja koskevan lakiehdotuksen mukaan akuutin kriisiavun antaminen otetaan valtion kustantamaksi toiminnaksi, jonka kunta voi järjestää itse, tai se voi ohjata asiakkaan muuhun turvakotiin.

Turvakotipalvelujen alueellisen saatavuuden varmistamiseksi pieniä turvakotiyksiköitä tarvitaan tulevaisuudessakin. Esityksen perusteluissa kuvattu pyrkimys sijoittaa etäyksikkö jonkun muun palvelun yhteyteen siten, että käytettävissä on kriisityöhön erikoistunutta henkilökuntaa, onkin tarkoituksenmukainen. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä tulee myös kouluttaa riittävästi kriisiapuun, jotta osaamista sitten riittää.

Turvakotipalvelujen saatavuuden turvaaminen lähipalveluna edellyttää turvakotiverkoston laajentamista ja paikkamäärän kasvattamista. Tällä hetkellä Suomessa toimii 20 turvakotia, joissa on yhteensä 120 perhepaikkaa. Paikkamäärä ei ole vielä lähelläkään Istanbulin sopimuksen velvoitetta. Jotta turvakotipalvelut turvattaisiin Euroopan neuvoston suosittelemalla tavalla, tulisi Suomessa paikkoja olla yhteensä noin 530.

Hallitus on tosiaankin varannut ensi vuoden budjettiin turvakotitoimintaan 8 miljoonaa euroa, ja rahamäärä, ikävä kyllä, on liian vähäinen takaamaan turvakotitoiminnan jatkumisen edes nykyisessä laajuudessaan, niin kuin täällä jo muutamat ovat todenneetkin. Rahoituksen tarve toki selkiytyy lainsäädäntöä toimeenpantaessa, mutta nykyisen laajuisen toiminnan ylläpitoon tarvitaan valiokunnallekin esitetyn arvion mukaan vuositasolla noin 11,5 miljoonaa euroa. Toivottavasti tähän tosiaankin voidaan palata.

Hallituksen pitäisikin varautua jo ensi vuoden aikana lisäbudjetilla lisäämään rahaa tuonne turvakotitoimintaan. Määrärahan lisäys on välttämätöntä saada myös valtiontalouden kehyksiin, jotta sopimuksen solmivat palveluntuottajat voisivat kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti. Tämä pitkäjänteisyys on erityisen tärkeä asia. Valiokuntakin huomauttaa mietinnössään, että vaikka maksettavat korvaukset sidotaan vuotuisen valtion talousarviossa olevaan euromäärään, määrärahan pienentäminen niin, että toiminta ei voisi vastata kriisiavun tarpeeseen tai korvaus ei vastaisi kustannuksia, olisi vastoin jopa lain tarkoitusta.

⁸ **Tarja Filatov /sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen puuttui tärkeään asiaan, myös siihen miesten kohtaamaan lähisuhdeväkivaltaan. Kuten puheenvuorossani sanoin, se on viime aikoina lisääntynyt ja myös miehet tarvitsisivat tiettyissä tilanteissa turvakotipaikkoja.

Mutta mitä tulee näiden turvakotipaikkojen alas ajamiseen tai siihen, että niiden määrä on viime aikoina vähentynyt, niin se osittain johtuu siitä, että kunnat ovat ottaneet käyttöön aika kysänsäläisen järjestelyn. Ne kyllä hankkivat neljä seinää, jotka suojaavat ihmistä fyysiseltä väkivallalta, mutta sen sijaan se muu palvelu, mitä koko turvakotijärjestelmään kuuluu, on puuttunut, ja on ajateltu, että pelkästään se, että ollaan turvassa, riittää, eikä ole ymmärretty sitä, että

jotta voi olla oikeasti myös henkisesti turvassa, tarvitaan sitä palvelua, joka auttaa ihmistä selviämään tuosta väkivallasta, irtaantumaan niistä tilanteista ja pääsemään turvallisesti omille jaloilleen.

Nyt tässä järjestelmässä, jossa tämä turvaosuus enemmän siirtyy valtiolle mutta näiden palveluiden järjestelmä on kunnilla, on äärimmäisen tärkeää, kun tehdään sosiaali- ja terveydenhuoltouudistusta, että osaaminen kulkee perässä. Esimerkiksi omassa kotikaupungissani Hämeenlinnassa tehty väkivaltaprojekti nosti yhtäkkiä Hämeenlinnan koko maan väkivaltaisimmaksi kaupungiksi, ja ei sinä aikana varmasti väkivalta siinä kaupungissa lisääntynyt, vaan tietoisuus ja osaaminen lisääntyivät.

⁹ **Timo Heinonen /kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Filatoville.

Olin kuitenkin vielä palannut tähän salaiseen turvakotijärjestelmään. Kun valiokunnassa tätä on käsitelty, niin onko se noussut esille ongelmana, että meillä ei ole mahdollisuutta salaiseen turvakotiin, sellaista ei löydy koko Suomesta? Lain mukaan siis lapsen huoltajalla on oikeus tietää lapsensa olinpaikka ja oikeus jopa tavata häntä väkivaltaisesta käyttäytymisestä huolimatta. Ja turvakodissa lain mukaan voi asioida nimettömänä siis ainoastaan puhelimitse ja avopalveluissa, ei nimettömänä turvakotijaksoilla, ja tämä on oikeasti iso ongelma ja iso huoli monelle. Silloin ei välttämättä uskalleta hakeutua turvakotiin, kun se koetaan leimaavana ja jopa sitä tilannetta joskus pahentavanakin, että omasta kodista lähdetään pois. Silloin pitäisi olla mahdollisuus mennä salaiseen paikkaan ja olla siellä täysin turvassa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

12) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 255/2014 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 30/2014 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisälöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Katja Taimela /sd:** Arvoisa herra puhemies! Käytän tästä hallituksen lakiesityksestä lyhyen puheenvuoron ihan siitä syystä, että tästä hallituksen lakiesityksestä tulee mainittua maakunnan positiiviset yhteydenotot, joita on tullut.

Elikkä tosisiaankin tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan säädettäväksi siis nykyistä tarkemmin niistä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneista erityiskustannuksista, jotka otetaan jatkossa huomioon vammaisetuuksia myönnettäessä. Ja se, mistä on tullut jo kiitosta, vaikka laki tulee tietenkin voimaan vasta ensi vuonna, on se, että tällä kyseisellä lailla lisätään tuen hakijoiden yhdenvertaisuutta ja helpotetaan yleisesti vammaisetuksien hakemista. Hyvä niin. Mielestäni näin pitäisi olla jokaisen lain kohdalla, ja valitettavasti näin ei tapahdu tällä hetkellä.

Elikkä tärkeää on sitten jatkossa myös muistaa se, että seurataan tämän lainmuutoksen vaikutuksia ja arvioidaan sitten mahdollisia täsmen-
tämistarpeita tämänkin lain kohdalla.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

13) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työsopimuslain 13 luvun 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja työttömyysturvalain 7 luvun 3 §:n 3 momentin kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 198/2014 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 10/2014 vp

Lakialoite LA 66, 78/2014 vp

Toimenpidealoite TPA 36/2012 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Tarja Filatov /sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ja nimenomaan niiden palkkatukisäännösten osalla. Esityksen tavoitteena on se, että palkkatukijärjestelmä olisi yksinkertaisempi ja se toimisi paremmin rakennetyöttömyyden vähentämiseksi sekä työnantajien ja työttömien ja työnhakijoiden yhdenvertaisuus lisääntyisi.

Tässä ehdotetaan, että luovuttaisiin nykyisestä palkkatuen perustuki- ja lisäosamallista, ja tämä esitys on varsin hyvä, koska jos katsotamme sitä todellisuutta, millaisia päätöksiä eri te toimistoissa tehdään, niin itse asiassa kukaan ei voi olla varma, minkä tasoista tukea missäkin tilanteessa saa, niin erilaisia nuo käytännöt ovat. Sen takia on hyvä, että siirrytään palkkatuen prosentuaaliseen määrään. Elikkä kysymys on siitä, että palkkatuki olisi aina suhteessa saatavaan palkkaan. Se olisi joko 30, 40 tai 50 prosenttia palkasta.

Valiokunta on pitänyt hyvänä sitä, että kun nykymallissa maksetaan tietty summa, niin tässä mallissa siirrytään prosenttiosuuteen, joka saataisi jopa edistää sitä, että nämä palkkatukipaikat eivät ole aina niitä kaikkein pienipalkkaisimpia tehtäviä, vaan tämä tukimalli voisi suosia myös vähän toisentyypistä kehitystä.

Miten nämä prosenttiosuudet sitten määräytyvät? Mitä korkeampi tukimäärä on, niin taval-

laan sitä vaikeampi on kyseessä olevan ihmisen työllistyä avoimille työmarkkinoille, eliikä tuen määrä on sitä korkeampi ja tuen kesto on sitä pidempi, mitä pidempään tuella palkattava henkilö on ollut työttömänä. Valiokunta on tätä omissa arvioissaan pitänyt hyvänä järjestelmänä. Vamman tai sairauden aiheuttama pysyvä tai pysyväisluonteinen tuottavuuden alentuma on sellainen syy, jonka perusteella tuki olisi aina 50 prosenttia palkkauskustannuksista.

Lisäksi aivan uutena elementtinä tulee niin sanottu ikääntyneiden työttömien palkkatuki, jossa on kyse siitä, että kun ihminen on 60 vuotta täyttänyt ja hän on ollut pitkäkestoisesti työttömänä, itse asiassa yhden vuoden yhtäjaksoisesti, niin sen jälkeen hän voi saada käytännössä pysyvän palkkatuen, joka voidaan myöntää kerta toisensa jälkeen niin sanotun jäähysäännön iskemättä. Ajatus on, että tämän tuen avulla ihminen voitaisiin ikään kuin saattaa kunnialla eläkkeelle, jos hän ei ilman tukea voi työtä saada.

Yhdistysten näkökulmasta järjestelmä ei kulje prosenttiperusteisesti, vaan se on sidoksissa työaikaan. Yhä edelleen yhdistykset, kolmannen sektorin toimijat, sellaiset, jotka eivät harjoita elinkeinotoimintaa, voisivat saada palkkakustannukset täysimääräisesti silloin, kun ne vastaavat enintään 65 prosentin työaika. Budjetissa määritellään joka vuosi katto, joka tuolla palkkatuella voisi olla, ja tämän vuoden budjetissa se on määritelty korkeintaan 2 000 euroon. Valiokunta piti omassa kannanotossaan tätä yhdistysten 100 prosentin korvausta erittäin tärkeänä ja hyvänä, koska tiedämme, että järjestöissä ei välttämättä ole omaa rahaa, jolla ihmisiä voitaisiin työllistää, mutta järjestöt yleensä työllistävät niitä pitkäaikaistyöttömiä, joiden on kaikkein vaikeinta päästä työmarkkinoille.

Sitten tulevat ne kohdat, joissa valiokunta muutti hallituksen esitystä. Valiokunnan ajatuksen taustalla oli se, että kun me monipalvelukeskuksia koskevassa lainsäädännössä lisäämme kuntien velvollisuutta työmarkkinatuen maksusuuksista — tämä laki on siis vasta tulossa suuren salin käsittelyyn — niin on aika kohtuutonta, että samaan aikaan monilla kunnilla olisi vaikeuksia käyttää palkkatuettua työtä. Meidän työsopimuslakimme määrää — sinänsä ihan hyvin ja oikein — että jos on olemassa osa-aikaista työtä tai jos käydään yt-neuvotteluja, on lomautettu työntekijöitä tai irtisanottu työntekijöitä, niin on tarjottava ensin osa-aikaisille lisätyötunteja ja ir-

tisanotuille ja lomautetuille niitä työpaikkoja, jotka työyhteisössä avautuvat, jos ne heidän ammattiosaamiseensa suinkin sopivat, mutta tämä sääntö on aiheuttanut sen, että esimerkiksi työpajoissa on ollut vaikea käyttää työvoimapolitiittisia toimenpiteitä. Ainoastaan kuntouttava työtoiminta on sellainen, jossa tämä työsopimuslain lisätyön tai takaisinottovelvollisuuden pykälä ei tule täytännöön.

Hallitus esitti, että tästä työsopimuslaista huolimatta työpajoihin voitaisiin ottaa asiakkaita työkokeiluun ja kunnissa velvoitetyöllistetyt voitaisiin työllistää ilman, että pitäisi ottaa huomioon työsopimuslain edellytykset. Valiokunta halusi, että me voimme käyttää myös palkkatuetta työtä esimerkiksi nuorten työllistämiseksi, koska olisi aika hassua, että ensin, jos nuori on kuntouttavassa työtoiminnassa, hän saa ylläpitokorvausta, ja jos hän sen jälkeen siirtyy työkokeiluun, niin hän ei enää saakaan ylläpitokorvausta vaan hänen toimentulonsa heikkenee ja hänellä ei sen jälkeen olisi näköpiirissä palkitsevaa palkkatukipaikkaa, joka taas parantaisi hänen työllistymisedellytyksiään, koska kyse olisi oikeasta työn tekemisestä ja työehtosopimuksen mukaisen palkan maksamisesta.

Sen takia valiokunta muutti lakia siten, että jatkossa työpajoissa voidaan käyttää myös palkkatukea ilman, että työsopimuslain säännökset sitä estävät. Kysymys on tietenkin siitä, että tällä työllä ei saa korvata niin sanottua tavanomaista työtä, joka kuuluu kunnan velvollisuuksiin, mutta tämän lisäksi kunta voisi tietyissä tilanteissa esimerkiksi kolmannen sektorin pajoilta ostaa palvelua, jota se sitten käyttää omien tehtäviensä, tällaisten avustavien tai ei suoraan lakisääteisten tehtävien, tekemiseen.

Valiokunta pitää tätä esitystä kannatettavana ja on tyytyväinen siitä, että tämä palkkatukijärjestelmä selkeytyy, mutta haluaa, että sitä seurataan, koska yhä edelleen eri te-toimistojen ikään kuin omaan päätäntävaltaan jää se, kuinka pitkiä palkkatukijaksoja myönnetään.

² **Katja Taimela /sd:** Arvoisa herra puhemies! Todellakin, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja Filatov tuossa totesi, tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia palkkatukisäännösten osalta. Lain tavoite ja henki on mielestäni varsin tärkeä: palkkatukijärjestelmän yksinkertaistaminen, rakennetyöttömyyden vähentämi-

nen ja työnantajien ja työttömien työnhakijoiden yhdenvertaisuuden lisääminen. Yksi tärkeä kohderyhmä on 60 vuotta täyttäneet vähintään vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleet henkilöt. Heille ehdotetaan pitkäkestoista, käytännössä pysyvää palkkatukea.

Ihmiset kaipaavat oikeudenmukaista ja yhdenvertaista kohtelua myös saadessaan palveluita työ- ja elinkeinotoimistoissa. Voimassa oleva sääntelyhän on antanut muun muassa palkkatuen myöntämisessä laajan tapauskohtaisen harkinnan, ja tästä syystä palkkatukijärjestelmän selkiyttäminen on varsin tärkeää tässä ajassa, kun useat joutuvat siellä te-palveluissa asioimaan.

Valiokuntakäsittelyssä pidimme erityisen tärkeänä, että uudistuksen toimeenpanoa seurataan ja mahdollisiin havaittuihin ongelmiin myös puututaan välittömästi, jos ja kun niitä huomataan. Te-palveluissa on tällä vaalikaudella toteutettu monia uudistuksia, ja se tuo myös paitsi paineen työntekijöitä kohtaan myös suuren velvoitteen asianmukaisesta tiedottamisesta työnantajille, palkkatukeen oikeutetuille henkilöille ja tuen myöntämisestä vastaaville viranomaisille. Valiokuntatyössä painotimme myös sitä, että myös kolmannen sektorin osuus on tämän lain toteutumisessa äärettömän tärkeä, etten sanoisi välttämätön, ja myös heille tästä asiasta tiedottaminen on todella tärkeää tästä alkuvaiheesta asti.

³ **Eeva-Johanna Eloranta /sd:** Arvoisa puhemies! Rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle, joka palkkaa työttömän työnhakijan muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin, palkkauskustannukset nyt sitten korvataan täysimääräisesti ensimmäisten 12 kuukauden ajalta 65 prosentin työajan suhteen. 100-prosenttinen korvaus on erittäin tärkeä järjestöille, mutta toisaalta tietenkin se, että täyden tuen saa vain 65-prosenttista työaikaan vastaavalta osin, saattaa toki ohjata yhdistykset ja säätiöt lyhentämään työllistävien työaika, jolloin nämä saattavat siten jäädä jopa toimeentulotukea hakeviksi asiakkaiksi.

Esityksen mukaan työnantaja voi tietyissä tilanteissa myöskin poiketa lomautettuja ja osa-aikatyötä tekeviä sekä takaisinottovelvollisuuden piirissä olevia entisiä työntekijöitään koskevasta työntarjoamisvelvollisuudesta, ja tämä koskisi muun muassa rekisteröityjä yhdistyksiä ja säätiöitä, jotka palkkaavat näitä työttöminä olleita.

Tämä on erittäin odotettu uudistus järjestöjen piirissä, koska tämä on hyvin tärkeä asia niiden toiminnalle. Me olemme saaneet paljon yhteydenottoja tämän suhteen, ja onkin tärkeää, niin kuin edustaja Taimela tuossa mainitsi, että tästä muutoksesta nyt sitten tiedotetaan hyvin, etenkin järjestöille, kolmannen sektorin toimijoille, jotta sitten tiedetään, mikä on muuttunut.

⁴ **Jari Myllykoski /vas:** Arvoisa herra puhemies! Ehdotettu uudistus on todella tärkeä: harmonisointi niin, että alueellisesti voidaan olla yhdenvertaisessa asemassa. Tämä antaa myöskin pohjaa sille, että meillä ehkä päästään nyt ikävästä ilmiöstä ainakin tiedon puutteen osalta. Kun järjestelmää yksinkertaistetaan, niin toivottavasti se myös hillitsee sitä, että meillä — kuten tällä hetkellä — kuntouttavaa tukea käytetään, voisi-ko sanoa, härskisti väärin. Meillä on tämmöiset, ikävästi sanottuna, orjatyömarkkinat tällä hetkellä Suomessa, että meillä kuntouttavalla tuella olevia ihmisiä myydään kunnan toimesta: 10 euroa per päivä maksetaan yksityiselle ja 20 euroa per päivä yritykselle, kun yritykset ottavat näitä henkilöitä vastaan.

Toisaalta siellä on toisella puolella se, että nyt niitä, joita kuntouttavalla tuella on, on yrityksissä normaalissa työsuhteessa, ja heille kuuluisi nimenomaan palkkatuki, koska heidän työkykyisyytensä ei edellytä kuntouttavan työskentelyn luokittelua, vaan he ovat työkykyisiä, toimivat yrityksissä tuotannollisissa töissä. Samaan aikaan toinen yritys toisella puolella Suomea joutuu sitten siihen tilanteeseen, että markkinat vääristyvät siltä osin, että kun työskennellään niin sanotusti yhteiskunnan tuella, niin pystytään tuotteita myymään paljon halvemmalla kuin toisessa yrityksessä, missä normaalissa työsuhteessa olevat työntekijät pyrkivät tekemään sen tuotannollisen työn.

⁵ **Tarja Filatov /sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski puuttui erittäin tärkeään asiaan, johon myös valiokunta on kiinnittänyt huomiota, eliikka siihen, miten kuntouttavaa työtoimintaa käytetään. Sitä todellakin käytetään välillä epä-tarkoituksenmukaisesti ja jopa väärin.

Valiokunta edellytti, että tehdään selkeä ero kuntouttavan työtoiminnan ja palkkatuetun työn

välillä, koska liian usein ihmiset tekevät täsmälleen samaa tehtävää mutta toinen saa tuosta työstänsä palkkatuetun työn kautta palkan ja toinen tekee sitä kuntouttavana työtoimintana. Lisäksi julkisuudessa on ollut esimerkkejä sellaisesta kuntouttavan työtoiminnan käytöstä, joka ei todellakaan ole edes lainmukaista. Laki määrittelee kuntouttavan työtoiminnan painotussanalla "kuntouttava", mutta sitä käytetään usein painotussanalla "työ", ilman että siihen liittyy mitään kuntoutusta, ja silloin se ei kyllä ole kuntouttavan työtoiminnan lainsäädännön mukaista käyttöä. Siksi on tehtävä selkeä ero työn ja kuntoutuksen välille ja seurattava tilanteita, missä kuntouttavaa työtoimintaa käytetään.

⁶ **Jari Myllykoski /vas:** Arvoisa herra puhemies! Mietinnön esittelyssä valiokunnan puheenjohtaja Filatov toi hyvin esille sen, kuinka valiokunta on paneutunut siihen, että pyritään rajamaan myös tarkasti se, että ei kunnan omana työhön normaalisti tehtävää työtä siirry tätä kautta maksettavaksi yhteiskunnan tuella niin, että meillä tapahtuu se ikävä seikka, että kunnan omat työt siirtyvät esimerkiksi velvoitetyöllistämisvastuun vuoksi niille henkilöille, jotka on mahdollisesti jostakin syystä jo kunnan omista töistä aiemmin irtisanottu. Eli pitää pitää mielessä se, mitä valiokuntakin on juuri pohtinut: tarkkarajaisuus siitä, että kunnan normaalisti omana työnä tehtävät työt eivät tule jatkossa tehdyksi palkkatuen turvin, voisiko sanoa, vieden niin kuntatyöntekijöiden työpaikat.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten sisällön mietinnön mukaisena.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

14) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 280/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM
15/2014 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsitteilyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

15) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 281/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM
16/2014 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsitteilyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

16) Kalastuslaki ja eräät siihen liittyvät lait

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 57/2014 vp (Jari Myllykoski /vas ym.)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

¹ **Jari Myllykoski /vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloitteen kalastuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi tavoitteena on todellakin tuoda oikeus myös niille tahoille, jotka eläkeläisten tavoin voisivat olla vähävaraisia ja ovat varmasti monta kertaa vähävaraisempia kuin eläkeläisryhmät. Eläkeläisiä on myös hyvä-tulaisia, mutta työttömät ovat se ryhmä, joka pääsääntöisesti on ansiosidonnaisella päivärahalta, ja kun täällä sitä nyt on vielä oltu leikkaamassa ja tiedetään, että ansiosidonnaisen työttömyysturvan osalta ollaan hyvin vähävaraisia, niin vasemmistoliiton eduskuntaryhmä katsoo tärkeäksi tämän kalastuslain kokonaisuudistuksen rinnalla käsitellä sitä mahdollisuutta, että myös työttömillä on oikeus ilman maksua kalastaa.

Tämän aloitteen kirjoittamisen vaiheessa on kritisoitu sitä, kuinka voidaan yleensäkin todentaa sitten lupakäytäntöjä tarkastettaessa, että on työtön. Tällä hetkellä jokainen päätöksen saanut, joko päivärahan taikka peruspäivärahan saanut, henkilö saa aina kyllä myös todistuksen siitä, kun tilille on rahaa tullut, niin että semmoisen kuitenkin mukana pitäminen, joka osoittaa maksetuksi tulemisen ja voisi aina olla kuukauden kerrallaan voimassa, ei semmoinen taikka ole.

Tässä lakialoitteessa ei ole huomioitu sitä, että myös työkyvyttömyyseläkeläiset ovat siinä ahdingossa, jossa monesti ollaan pienillä päivärahoilla. Toivonkin, että kun tämä valiokuntaan menee, voidaan myös pohtia kaiken kaikkiaan sitä järjestelmän oikeudenmukaisuutta, liittyykö tämä pelkästään eläkeläisyyteen vai onko tällä muita sosiaalisia vaikutuksia, koska on selkeästi osoitettu, että kalastus on yksi tapa tuoda aktiiviteetteja työttömän päivään niin, että ei tavallaan syrjäydytä sinne kotiin vaan annetaan mahdollisuus ihmiselle kalastuksen kautta hakea niitä aktiviteetteja, jolloin ihmisen oma vireystila ja mielenterveyskin pysyvät varmasti paremmassa kunnossa.

Arvoisa herra puhemies! Tällä lyhyellä alustuksella toivotaan, että valiokunta tätä käsittelee vakaasti harkiten, josko katsomme nimenomaan niin, että sillä, kenellä ei ole varaa, olisi oikeus tähän ilmaiseen kalastukseen.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

17) Laki työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n ja yleisestä asumistuesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 82/2014 vp (Silvia Modig /vas ym.)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

¹ **Silvia Modig /vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva aloite on osa vasemmistoliiton eduskuntaryhmän varjobudjettia, jolla ehdotamme työttömyysturvan ja yleisen asumistuen suojaosan korottamista nykyisestä 300 eurosta 400 euroon kuukaudessa. Ehdotus lisäisi osa-aikaisesti työllistyneiden työttömien mahdollisuutta ottaa vastaan lisätöitä sovitellun työttömyyspäivärahan piirissä ilman, että lisätunneista saatu palkka leikkaisi työttömyysturvaa tai asumistukea. Soviteltua työttömyysturvaa saa kuukausittain noin 36 000 ihmistä. Muutos lisäisi esimerkiksi palvelualoilta toimivien, sovitellun päivärahan piirissä olevien työntekijöiden ansiotuloja. Samalla suojaosan korotus kannustaisi suojaosaan oikeutettuja ottamaan vastaan lyhytaikaisia työsuhteita nykyistä enemmän ja vähentäisi näin kannusteloukkuja.

Hallituksen esityksellä työttömyysturvalakia muutettiin vuonna 2013 siten, että työttömyysetuuden sovitellussa otettiin käyttöön 300 euron suojaosa. Vuoden 2013 lainmuutos koski työmarkkinatukea, peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa. Laki on ollut voimassa tämän vuoden alusta. Lainmuutoksella ei koskettu työttömyysturvan saamisedellytyksiin, joten kaikki soviteltuun päivärahaan oikeutetut ovat oikeutettuja myös suojaosaan.

Hallituksen laatiman uudistuksen vaikutusta lisätuloihin voi kuvata esimerkiksi. Viime vuon-

na 300 euron lisätulo pienensi päivärahaa 150 eurolla, mutta nyt ei enää ollenkaan. 400 euron ansio taas johti ennen 200 euron vähennykseen, mutta uudistuksen jälkeen päiväraha pienenee vain 50 euroa. Vasemmistoliiton ehdottama suojaosan korotus merkitsisi tässä tapauksessa sitä, että päiväraha ei pienenisä lainkaan.

Arvoisa puhemies! Suojaosan korottaminen 100 eurolla kuukaudessa lisäisi työttömyyspäivärahan määrää suojaosan piirissä olevilla, ja heiltä perittävät verotulot lisääntyisivät työttömyyspäivärahan kasvaessa. Samoin suojaosan 100 euron korotus kuukausittaiseen asumistukseen lisäisi asumistuen määrää. Ehdottamamme muutoksen kokonaisvaikutus tukien saajan käytettävissä oleviin tuloihin olisi keskimäärin noin 50 euroa kuukaudessa palkkatasoilla 400—2 000 euroa kuukaudessa.

Eduskunnan tietopalvelun laskentayksikön mukaan uudistuksen nettokustannus valtiolle olisi yhteensä 15 miljoonaa euroa. Toivomme aloitteelle kannatusta.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi:

Keskustelu on päättynyt. Asia lähe... — Anteeksi. Edustaja Myllykoski.

² **Jari Myllykoski /vas:** Arvoisa herra puhemies! Täällä on liipaisinsormi herkässä.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi:

Niin täälläkin. (Naurua)

Puhuja: Vain nopeat elävät, ja toivotaan, että nimenomaan tässä lakialoitteessa tätä voitaisiin käyttää vaikkapa sloganina, sillä ilman muuta työn vastaanoton houkuttelevuus on se aktiiviteetti, jolla me pystymme saamaan ihmisille ja nimenomaan työttömille aina enemmän sitä, mitä hallituskin, Stubbin hallitus, Kataisen hallitus ja sitä edelliset hallitukset ovat sanoneet, että työ on aina arvokasta, työntekoon pitää kannustaa. Tämä on se oikea reitti.

Päätös Kataisen hyvän hallituksen tekemänä päätöksenä, jolloin tämä suojaosa tuli tähän 300 euroon, on nyt tarkasteltava uudestaan. On varmaan aiheellista katsoa ne positiiviset vaikutukset, joita tämän lainmuutoksen aikana on tullut. Mutta jo tuossa edustaja Modigin puheenvuoron aikana tulivat esiin vasemmistoliiton näkemykset siitä ja vaikuttavuudet siihen, kuinka paljon se toisi hyvää nimenomaan niille henkilöille, joi-

den työmäärä on pieni. Toki täytyy aina muistaa, että olisi ensiarvoisen tärkeää, että ne, jotka ovat osa-aikaisessa työssä, pääsisivät tekemään omassa työssään enemmän sitä heille kuuluvaa työtä. Mutta jotta olisi tämä houkuttelevuus siihen, että voidaan ottaa lisää työtä vastaan, ja siitä myös palkitaan, niin kyllä aktiivisuutta tähän suuntaan on edistettävä.

Tässä kohtaa vasemmistoliitto antaa nyt mahdollisuuden tälle eduskunnalle ottaa positiivinen kanta siihen, että kaikki työ on arvokasta ja kaikkea työtä kannattaa tehdä, koska siitä palkitaan.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystoimiokuntaan.

18) Laki alkoholilain 33 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 90/2014 vp (Timo Heinonen /keskym.)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystoimiokuntaan.

Keskustelu

¹ **Timo Heinonen /kok** (esittelypuheenvuoro): Arvostettu puhemies! Hyvät edustajakollegat! Poliitikoille on usein vaikeaa myöntää virheitä. Minä tein virheen helmikuun 28. päivänä tänä vuonna. Äänestin alkoholilain mainontasäännöksiä tiukentavan lakiesityksen puolesta. Tapahtui virhe, ylilyönti. En kannata niitä kaikkia esityksiä, jotka tuossa on hyväksytty, tai niitä tulkintoja, joita tämä esitys on aiheuttanut. (Jari Myllykosken välihuuto — Kauko Tuupainen: Sattuukohan sitä!)

Itse asiassa on syytä todeta seuraavaa: Ilta-lehti kirjoitti, että "He äänestivät alkoholilain tiukentamisen puolesta", 99 kansanedustajaa. Minä olin yksi heistä, painoin jaa-nappia. Mutta Ilta-lehti ei kertonut sitä, että 70 kansanedustajaa, joihin kuuluitte kaikki te perussuomalaiset, joihin kuuluivat kaikki täältä poissa olevat keskustalaiset, äänesti vielä tiukemman lainsäädännön puolesta. Eli oikea otsikko olisi ollut, että — mitä siitä tuleekaan... — "169 kansanedustajaa äänesti

alkoholilain tiukennuksen puolesta, 2 äänesti tyhjää ja 28 oli poissa". Kukaan ei äänestänyt löysennyksiä, höllennyksiä alkoholilainsäädäntöön. Kukaan ei esittänyt, että oltaisiin pysytty nykytilanteessa. Kaikki kansanedustajat tässä salissa äänestivät tiukennuksia: ne, jotka painoivat "jaa", äänestivät tiukennuksia ja perussuomalaiset ja keskustalaiset ei-nappia painamalla vielä tiukempia rajoituksia alkoholilainsäädäntöön. Tämä on syytä eduskunnan pöytäkirjoihin kirjata ja myös tietoon kaikelle kansalle saattaa.

Arvoisa puhemies! Minä myönnän virheeni. En itse ole ymmärtänyt, että tämä lakiesitys tarkoittaa niitä toimenpiteitä, joita julkisuuteen on esille tullut. En ole ymmärtänyt sitä, että sosiaalista mediaa ryhdytään rajoittamaan niin, että tykkää- ja jaa-nappeja kielletään eri paikoista. En pitänyt sitäkään järkevänä, että suomalaiset kuljetusautot eli jakeluautot kielletään mutta ulkomaalaiset jakeluautot voivat Suomessa jatkaa kulkemista samalla tavalla. En myöskään ymmärtänyt sitä, että Koffin hevoset — vanha legendaarinen mainoskärri, hevoskärri — poistuvat tämän lainsäädännön myötä taikka panimon pihasta Laitilan Kukko -tölkki, joka on ymmärtääkseni jotain tähän tuotantoon kuuluvaa vettä taikka jotain muuta mäskiä täynnä. En ymmärtänyt sitä ja myönnän, että minun mielestäni ne ovat kohtuuttomia toimenpiteitä. En myöskään ymmärtänyt sitä, että terassivarjot eivät saa olla räikeitä. Sitä ei tarkemmin tässä lainsäädännössä kerrota, mitä se tarkoittaa, mutta ehkä siihen joku virka Suomeen vielä perustetaan, että henkilö sitten kiertää terasseja katsomassa ja toteamassa, onko terassivarjo räikeä, rikkooko se nyt sitten alkoholilain 33 taikka 40 §:ää. Onneksi Valvira kertoi 12.11.2014, että tykätä saa mutta ei jakaa. Näin he tiedotteessaan kertoivat ja ovat tarkentaneet.

Arvoisa puhemies! Helmikuun 28. päivänä 2014 eduskunta muutti alkoholilain mainontasäännöksiä lailla alkoholilain 33 ja 40 §:n muuttamisesta. Vuoden 2015 alusta voimaan astuvat säännökset, jotka kieltävät mietojen alkoholijuomien mainonnan yleisillä paikoilla sekä rajoittavat kuluttajan tuottaman tai jakaman sisällön hyödyntämistä sosiaalisessa mediassa mainonnan osalta. Alkoholimainontaa rajoittavat uudet säännökset on koettu monilla eri tasoilla ongelmallisiksi tulkita. Sosiaali- ja terveystoimen lupa- ja valvontavirasto Valvira sekä Etelä-Suomen aluehallintovirasto avi ovat ilmoittaneet, että laki-

muutoksesta johtuvaa valvontaa on vaikea suorittaa. Lain aiheuttamaa valvontabyrokratiaa ja yrityksille aiheutuvaa lisätyötä sekä lisäkustannuksia toiminnan uudelleenjärjestämisestä haluttaisiin kohtuullistaa jättämällä rajoitusten ulkopuolelle sosiaalisen median, kuljetus- ja huolto-toiminnan sekä tuotantolaitosten yhteydessä tapahtuva mainonta.

Sosiaalisessa mediassa tapahtuva mainonta on varsinkin pienpanimoille erityisen tärkeää sen matalien kustannusten takia. Usealle pienpanimolle sosiaalinen media on ainoa mahdollinen markkinointikanava. Sosiaalinen media on laaja ja vaikeasti valvottava kohde, ja tammikuussa 2015 voimaan tuleva laki jättää sosiaalisen median rajoitusten sisällön epäselväksi. Lain tulkinnat voivat käytännössä johtaa sananvapauden kaantumiseen lain tarkoituksen vastaisesti. Arvoisat edustajakollegat, maailmassa ei ole kovin montaa maata, joka rajoittaa sosiaalisen median käyttöä. Itse en halua Suomea liittää näiden maiden joukkoon. Sosiaalisen median käytön sääntelyssä on erityisesti huolehdittava, että sananvapautta ei loukata, minkä vuoksi sosiaalisen median rajoituksista tulee minun mielestäni luopua.

Kuljetus- ja huoltopuoli viittaa jakeluautoihin sekä erilaisiin huolto- ja laitepalveluautoihin, joita kaikilla panimoilla, myös pienillä, on. Esimerkiksi Ruotsissa ulkomainonta on kielletty mutta jakeluautot on jätetty kiellon ulkopuolelle.

Ulkomainontakielto siis tulisi voimaan uuteen kieltona, niin kuin helmikuussa on säädetty, mutta sen osalta kirjattaisiin neljän poikkeuksen sijaan vielä viides poikkeus, joka vapauttaisi rajoituksista kuljetus- ja huoltopuolen sekä tuotantolaitosten yhteydessä olevat mainokset, kuten esimerkiksi Laitilan virvoitusjuomatehtaan edessä olevan Kukko-tölkkin.

Arvoisa puhemies! Itse olisin valmis vieläkin höllentämään näitä säädöksiä, mutta tämä lakialoite tehtiin edustajakollegani Mikael Jungnerin kanssa siinä hengessä, että tässä korjattaisiin vain nuo räikeimmät ylilyönnit ja tulkinnat, jotka ovat aiheuttaneet runsaasti hämmennystä, ihmetystä ja jopa naurahduksia. Sen takia esitämme ainoastaan näitä räikeimpiä ylilyöntejä ja tulkintoja korjattavaksi. Tämä lakialoite oli noin kolme viikkoa kaikkien kansanedustajien allekirjoitettavana. Heille tästä mahdollisuudesta useamman kerran muistutimme, ja 21 kansanedustajaa allekirjoitti tämän, eli he antavat tuen sille, että näis-

tä älyttömyyksistä voitaisiin kuitenkin tehdä korjaus.

Toivon, arvoisa puhemies, että tämä ehditään valiokunnissa käsitellä niin, että emme joudu kohtuuttomiin tilanteisiin.

² **Jari Myllykoski /vas:** Arvoisa herra puhemies! Niin kuin tuolta välihuutona huusin, en, edustaja Heinonen, heitä ensimmäisenä kiveä, tunnustan syntini.

Ehkä kaiken kaikkiaan tämä alkoholimainonta, alkoholikulttuuri kaikessa kauneudessaan, tässä talossa lähtee mielestäni väärille raiteille. Otetaanpa nyt vaikkapa täällä edustajakollegan esille tuoma pienpanimoiden jälleenmyyntioikeus, mihinkä me sitten vielä lisäsimme kuuden kansanedustajan — joka eduskuntaryhmästä — aloitteen myös 4,7 prosenttia vahvempien oluiden jälleenmyyntioikeudesta. Asia käsiteltiin vain yhdessä valiokunnassa. On minusta hämmäntävää se, että eduskunnassa on yksi niin tietävä valiokunta kaikesta alkoholien valmistukseen liittyvästä asiasta. Kuinka sosiaali- ja terveysvaliokunta voi tietää rukiin viljelyn tarkoituksen tässä maassa, kuinka valiokunta voi ymmärtää kaiken sen matkailulle tulevan positiivisen ulottuvuuden, mitä pienpanimoiden osalta parhaissa olosuhteissa voidaan edistää, tai valmistusprosessit, kuinka alkoholia valmistetaan tai markkinoidaan? Toivotaan, että jatkossa lakialoitteita tekevät kansanedustajat osaavat olla puhemiehistöön paremmin yhteydessä ja tuoda esille sen, että tässä on muukin kuin vain alkoholipolitiikka, päihteiden käyttö kysymyksessä, kun puhutaan esimerkiksi pienpanimoista.

Mainonnan osalta olen kirjoittanut nimeni tuohon edustaja Heinosen tekemään lakialoitteeseen ja pidän sen kohtuullista sävyä tähän tilanteeseen sopivana, eikä se minun mielestäni edistä juomisen kulttuuria.

On tärkeää nähdä se, että tällä hetkellä meillä on yrityksiä, jotka valmistavat väkeviä alkoholijuomia ja ovat niiden tukkumyyjiä. Näillä yrityksillä ei ole mahdollisuutta tuote-esittelyyn, eli kotisivuillaan ne suuntaavat markkinointia ulkomaille ja ovat nimenomaan tukkumyyjiä. Heillä ei saa olla edes oman tuotteen kuvaa. Tämän tuotteen kuvan julkittuominen on kuitenkin mahdollista vähittäismyyjiä Alkolle tai laivayhtiöille niiden mainostaessa omia tuotteitaan. Mikä tekee esimerkiksi laitilalaisesta vahvasta oluesta taikka Rekolan panimossa tehdystä viskistä sen

huonomman ja vaarallisemman tuotteen siellä heidän kotisivuillaan, ettei siitä voitaisi tehdä tuote-esittelyä?

Unohdetaan se, että tätä ei saa sekoittaa mielikuvamainontaan. Minä uskon, että edustaja Heinonen on aivan samaa mieltä kuin minäkin, että mielikuvamainonta on se, jota ei saa harjoittaa alkoholia markkinoidessa, eli emme saa alkoholien vaikutuksia mainostaa. Jos vaikkapa sanotaan, että juo, tässä on lammilainen sahti, joka on pantu perinteitä noudattaen kotimaisesta ohrasta, niin siinä ei minun mielestäni ole mitään pahaa, mutta jos siihen liitetään, että kun juot lammilaista sahtia, tulee upeat fiilikset ja flaksi käy varmasti, niin se on jo toinen asia. Ja minun mielestäni tässä edustaja Heinosen tekemässä aloitteessa ei ole tällaisia piirteitä, vaan nimenomaan mahdollistetaan se kohtuullinen mainonta niin että ei jouduta kohtuuttomiin tilanteisiin. Siinä mielessä toivon myös, että valiokunta ottaa tämän kohtuullisesti, ja kun tekee päätöksiä, niin siinäkin vaiheessa ottaa kohtuullisesti.

³ **Eeva-Johanna Eloranta /sd:** Arvoisa puhemies! Taitaa tosiaan olla niin, että tuo taannoinen eduskunnan päätös koskien alkoholimainonnan säännöksiä taisi olla joissain kohdin vähän ylimitoitettu, ja tämä Heinosen esitys onkin näiltä osin varmasti ihan perusteltu. Elikkä esimerkiksi tämä jakeluautojen uudelleenmaalaaminen ilmeisesti tuottaa aikamoisia kustannuksia varsinkin näille pienemmille panimoyrittäjille, ja se on varmaan vähän hiustenhalkomista, että juuri se mainonta sitten kovasti esimerkiksi lapsiin ja nuoriin vaikuttaisi. Varmasti on ihan perusteltua, että niitä maalauksia ei tarvitse tehdä. Sama koskee näitä aurinkovarjoja. Ja oli hauska tuo edustaja Heinosen maininta tuosta Laitilan virvoitusjuomatehtaan kukkotölkistä, joka sijaitsee omassa vaalipiirissäni, Varsinais-Suomessa. Itse asiassa sen sisällä on vesisäiliö, tämän panimoyrityksen vesisäiliö, ja he sitten keksivät sen maalata tällä mainoslauseella.

Mutta tosiaan toivotaan, että tämä aloite voidaan viedä eteenpäin nopeasti. Alkoholilain kokonaisuudistushan on kaiketi tulossa ensi kauden alkupuolella uuden eduskunnan päätettäväksi, mutta jottei sitä turhaa maalaustyötä tarvitsisi tehdä, niin olisi ihan mukavaa, että tämä aloite voisi edetä pikaisesti täällä eduskunnassa.

⁴ **Timo Heinonen /kok:** Arvostettu puhemies! Itse toivon, että myös ministeri Huovinen on tässä aloitteellinen ja aktiivinen. Tässä ei aikaa kovin paljon ole, ja nopeasti näitä toimenpiteitä täytyy ryhtyä tekemään pienpanimoilla mutta myös isommilla panimoilla.

Haluan kiittää edustaja Myllykoskea erinomaisesta puheenvuorosta. Pienpanimoiden näkökulmasta meillä on paljon sellaista turhaa lainsäädäntöä, jolla vaikeutetaan juuri näitä asioita, joita edustaja Myllykoski ansiokkaasti omassa puheenvuorossaan esille toi. Ja meillä on jo esimerkkejä siitä, miten näitä toimintoja on siirretty esimerkiksi Viroon, ja näin menetämme nämä kaikki hyödyt, joista yhtenä ovat tietysti verotulot, mutta sitten on myös paljon kaikkea muuta: työllisyysvaikutuksia sekä matkailu- ja tämän tyyppisiä vaikutuksia.

Niin kuin edustaja Myllykoski totesi, tämä lakialoite on nimenomaan tehty maltilliseksi ja kohtuulliseksi ja nimenomaan niin — tämän meidän tavoitteemme oli — että tämän olisivat voineet allekirjoittaa kaikki näitä kohtuuttomuuksia kauhistelleet kansanedustajat, mutta yllätykseksemme ainoastaan 21 kansanedustajaa tähän nimensä laittoi.

Toivon siis, että ministeri Huovinen ottaisi tämän lakialoitteen myös käteensä ja tutustuisi siihen vielä kertaalleen, sillä hänellä on kuitenkin se nopein valta tehdä nämä muutokset, millä esittäisiin muun muassa näiden jakeluautojen turhat maalaamiset. Jos ulkomaalainen jakeluauto voi ajaa, niin aivan yhtä hyvin suomalainen jakeluauto voi ajaa. Laitilan panimon vesisäiliö voi olla kukkotölkkin näköinen tulevaisuudessakin, Koffin hevoscärryt voivat tuolla kadulla mennä, ja sosiaalisessa mediassa saa tykätä ja jakaa, niin kuin se siihen sosiaaliseen mediaan kuuluu.

Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Myllykoskelle ja Elorannalle osallistumisesta keskusteluun.

⁵ **Osmo Kokko /ps:** Arvoisa puhemies! Myöhäisheränneä arvelin muutaman sanan sanoa tuosta asiasta. Edustaja Heinonen on perustellut erittäin hyvin, ja myös edustaja Myllykoski toi esiin näitä asioita, ja itsekin olen sen linjan miehiä, että jonninjoutava järjettömyys pois näissä asioissa. Tällä on myös elinkeinopoliittisesti ja matkailun kannalta vaikutusta tähän asiaan, ja siitä syystä kyllä olen lämpimästi tätä tukemassa. Täällä edustaja Heinonen toi julki, että hän

siinä vaiheessa teki virheellisiä päätöksiä, mutta totesi, että täällä on osa edustajista ollut vielä tiukemman lainsäädännön kannalla. Minä kyllä perun asian ja tuen edustaja Heinosen tekemää muutosta. Ja toivon, kun tietysti vielä hallituspuolueen taholta on tämä esitys menossa eteenpäin, että se myös toteutuu sitten.

⁶ **Ritva Elomaa /ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on toinenkin myöhäisherännäinen, tässä edustaja Kokon vieressä.

Suomessa on liikaa paperihommia, monesti byrokratiaa ja esteitä yrittäjille. Tämä Laitilan virvoitusjuomatehdas vielä sattuu olemaan siellä lähellä omaa kotiani, 60 kilsan päässä. Silloin tällöin aina tämän ison mainoksen näen, ja olen ihan varma, että sen takia ihmiset eivät lisää rupea juomaan, että se mainos siellä on. Tosiaan, jos ulkolaiset jakeluaumat saavat pitää mainoksia eikä se ole sama kotimaisilla, niin siinä on suuri virhe silloin, yrittäjillä eriarvoisuutta, joten tämä Heinosen lakialoite tuntuu kyllä ihan asialliselta.

Pienpanimoiden tulevaisuutta ajatellen olisin kyllä kirjoittanut nimeni siihen alle, jos se olisi niin kuin paremmin tullut itsellenikin mieleen, että tällainen aloite on, mutta täällä on usein niin hektistä, että menevät hyvätkin aloitteet ohi ennen kuin ne huomaa.

⁷ **Timo Heinonen /kok:** Arvostettu puhemies! Kiitos myös edustaja Kokolle ja Elomalle osallistumisesta keskusteluun.

Kyllä tämä tapaus minun mielestäni — en ole ollut siis sosiaali- ja terveystieteiden valvonnassa tätä hallituksen esitystä käsittelemässä — on hyvä esimerkki nyt siitä, että näissä pitää olla vielä valppaampana ja pyrkiä löytämään myös ne kaikki pienetkin arjen tulkinnat ja arjen mahdollisuudet, mihin se voi vaikuttaa. Tässä tulee valittavan usein nykyään sellainen olo, että meille tarvitsisi säätää laki, että maalaisjärjen käyttökäsi on joskus sallittua.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

19) Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 92/2014 vp (Kauko Tuupainen /ps ym.)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

¹ **Kauko Tuupainen /ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lakialoite koskee terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 5 §:n muuttamista. Allekirjoittajia tässä aloitteessa oli kaikkiaan 72, mutta neljä heistä allekirjoitti aloitteen — innostuksissaan ilmeisesti — kahteen kertaan, joten lopullisesti aloite sai taakseen 68 edustajaa yhdeksästä eri puolueesta. Eniten allekirjoittajia oli perussuomalaisista, keskustasta ja SDP:stä.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteeni tarkoitus on muuttaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia (559/1994) siten, että lakiin sisältyvään luetteloon oikeudesta harjoittaa terveydenhuollon ammatteja lisättäisiin musiikkiterapeutti.

Musiikkiterapialla on yliopistollinen koulutusjärjestelmä, professuuri Jyväskylän yliopistossa sekä laaja kansallinen ja kansainvälinen tutkimustoiminta, joka enenevässä määrin pohjautuu näyttöpohjaisen lääketieteen standardeihin. Musiikkiterapia on siis tieteelliseen näyttöön perustuva hoitomuoto, jonka vaikuttavuudesta on julkaistu useita suomalaisten ja ulkomaiden yliopistojen tutkimuksia kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa. Potilaat musiikkiterapiaan tulevat lääkärin lähetteellä, ja sen kustantaa pääasiassa julkinen sektori, muun muassa Kansaneläkelaitos ja sairaanhoitopiirit. Musiikkiterapeuteilla on vahvaa kliinistä erikoispuoleutta, ja alan ammattilaiset ovat verkostoituneet kansainvälisesti.

Arvoisa puhemies! Kuten jo totesin, potilaat tulevat terapiaan lääkärin lähetteellä. Musiikkiterapeutit ovat Kelan rekisteriin kuuluvia terveydenhuollon ammattilaisia niin kuntoutuspsykoterapian kuin vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen palvelutuottajina. Jos ja kun Kela pitää musiikkiterapeuteja terveydenhuollon am-

mattilaisina, on käsittämätöntä, ettei musiikkiterapeutteja hyväksytä virallisiksi terveydenhuollon ammattihenkilöiksi.

Kun musiikkiterapeutit eivät ole virallisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä, he eivät saa potilasvakuutusta eivätkä vapautusta arvonlisäverosta vaan joutuvat 1.5.2014 voimaan tulleen terveyden- ja sairaanhoidon alv-ohjeistuksen myötä arvonlisäverovelvollisiksi. Tästä seuraa, että monet terapeutit joutuvat lopettamaan kannattamattomana ammatinsa harjoittamisen. Tällöin satojen potilaiden hoito tulee keskeyttämään musiikkiterapeuteista riippumattomista syistä. Se, ettei lainsäädäntö ole musiikkiterapien osalta ajan tasalla, aiheuttaa kestämätöntä eriarvoisuutta useille tahoille, erityisesti potilaille, joilla on oikeus saada heille määrättyä hoitoa, mutta myös terapeuteille ja lähettäville tahoille.

Arvoisa puhemies! Kuten useimmat meistä tietävät, musiikkiterapia on osa terveydenhuoltoa ja sitä toteutetaan yhteistyössä terveydenhuollon muiden ammattihenkilöiden kanssa. Tästä huolimatta alalla ei ole minkäänlaista virallista asemaa osana maamme terveydenhuoltoa.

Yhteenvetona esittämäni lakimuutokseen toteutettavan alalla olevan useita vakavia potilaan asemaan liittyviä puutteita. Lainmuutos ei aiheuta valtiolle kustannuksia. Muutoksella parannettaisiin kaikkien alaan liittyvien tahojen juridista asemaa. Muutokseen on selkeä velvoite Suomea sitovan Euroopan unionin lainsäädännön perusteella koskien muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimusta ja lapsen asemaa koskevia sopimuksia.

Arvoisa herra puhemies! Edellä esittämäni perusteella esitän voimassa olevan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 5 §:n muuttamista siten, että niin sanottuun ammattinimike luetteloon lisätään uutena ammattinimikkeenä musiikkiterapeutti.

² **Osmo Kokko /ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan ensiksi tuota edustaja Tuupaisen tekemää lakiesitystä. Hän perusteli sen erittäin hyvin ja oli todella perehtynyt näihin asioihin. Se on totta, että kun tällainen nimike sieltä uupuu, niin se on sinne palautettava, ja hänellä oli erittäin hyvät perusteet tälle asialle.

Tässä otettiin myös nämä verotekniset seikat ja kaikki huomioon. Musiikilla on erittäin suuri merkitys myös terapiamuotona, ja tällaista jos

mitä on tässä maassa tuettava, jotta saamme ihmiset takaisin tänne työelämään ja näin tuottamaan uutta jaettavaa yhteiskunnalle.

³ **Ritva Elomaa /ps:** Arvoisa puhemies! En ole musiikkiterapeutti, olen röntgenhoitaja, mutta olen tehnyt kymmeniä vuosia musiikin kanssa töitä sairaaloissa, palvelutaloissa, kehitysvammaisten tilaisuuksissa, eri yhteyksissä, ja olen huomannut ja todennut sen asian, että musiikilla on todella tervehdyttävä ja hyvä vaikutus ihmisiin. Musiikin avulla voit näyttää tunteitasi. On ollut sellaisiakin tapauksia, että on ollut vanhukasia, jotka eivät ole puhuneet pitkään aikaan, moneen kuukauteen, mutta kun heidän kanssaan laulaa tai esittää musiikkia, he voivat ruveta yhtäkkiä laulamaan, silmä kirkastuu, ja se aiheuttaa ja tekee iloisen olotilan. Se on tärkeä asia.

Musiikkiterapia-alan juridinen asema on kuitenkin heikko. Musiikkiterapeutteja ei lasketa terveydenhuollon ammattihenkilöiksi virallisesti. Alvivellisuus uhkaa heitä. Jos näin käy, jopa sadat musiikkiterapeutit joutuisivat lopettamaan ammatinsa harjoittamisen.

Musiikkiterapiassa on kyse lakisääteisestä kuntoutuspsykoterapiasta. Suomessa masentuneiden ja monesta muustakin ongelmasta kärsivien kansalaisten joukko kasvaa ja kasvaa koko ajan, valitettavasti. Musiikkiterapia on kiistattomasti todettu hyväksyttäväksi hoitomuodoksi. Terapia toteutuu lääkärin lähetteellä.

Näin ollen kannatan todella lämpimästi edustaja Tuupaisen tekemää aloitetta, jossa musiikkiterapeuteista tulisi terveydenhuollon ammattihenkilöitä. — Kiitos.

⁴ **Kauko Tuupainen /ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen tapaan haluan kiittää kaikkia 68:aa edustajaa, joiden nimi oli tämän aloitteen takana, mutta erityisesti edustaja Elomaata, jonka tiedän olevan musiikin ystävä jo vuosien takaa. Myöskin Osmo Kokko käytti minusta positiivisen puheenvuoron asian suhteen. Minä toivon, että asia etenee jollakin tapaa tästä päivästä eteenpäin.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

20) Laki ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 95/2014 vp (Pentti Kettunen /ps)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelu

¹ **Pentti Kettunen /ps** (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Lakialoitteeni 95/2014 vp toteutuessaan parantaisi valtiovallan mahdollisuutta puuttua tehokkaammin niihin tilanteisiin, joissa kansainvälisen suuren rahan riistokapitalistit pyrkivät valtaamaan suomalaisia hyviä ja kannattavia yrityksiä. Seurauksena näistä valtauksista on yleensä yritysten siirtäminen pois Suomesta niin että jätetään tänne vain ongelmat ja työtömien lauma.

Herra puhemies! Valiokunnan rivakalla toiminnalla aloite voidaan käsitellä vielä tämän eduskunnan aikana. Näin ainakin minä olen laskenut.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

21) Laki väylämaksulain kumoamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 97/2014 vp (Eeva-Johanna Eloranta /sd ym.)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

¹ **Eeva-Johanna Eloranta /sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näinä taloudellisesti vaikeina aikoina tulee miettiä vakavasti kaikkia niitä mahdollisuuksia, mitä meillä on työpaikkojen luomiseksi ja sen myötä verotulojen kasvattamiseksi, ja tässä lakialoitteessa on kyse juuri si-

tä, eliikkä esitän väylämaksujen poistamista kokonaan.

Transitoliikenne eli maan läpi tapahtuva tavaroiden ja raaka-aineiden kauttakulkuliikenne tuo tällä hetkellä kansantalouteemme yli 200 miljoonaa euroa ja yli 1 000 suoraa työpaikkaa. Verotuloja transitoliikenne tuottaa noin 100 miljoonaa euroa. Transitotulot perustuvat kykyyn hyödyntää maan sijaintia ja osaamista. Alueellisesti taloudelliset ja työllistävät vaikutukset ovat erittäin merkittäviä. Esimerkiksi Kotkan ja Kokkolan satamien liikenteestä yli kolmasosa on transitoliikennettä.

Transitotulojen menettäminen väylämaksujen kilpailua vääristävän vaikutuksen takia on tällä hetkellä uhkana. Suomen kautta kulkevan transitoliikenteen määrä on kuudessa vuodessa laskenut voimakkaasti. Tonneissa mitattuna kyse on noin 20 prosentin laskusta. Väylämaksuja kerätään vuosittain noin 80 miljoonaa euroa. Transitoliikenteen osuus tästä summasta on noin 6—7 prosenttia eli 5—6 miljoonaa euroa. Ilman väylämaksujen tuomaa rasitetta Suomen kautta kulkevan transitoliikenteen määrä voisi kasvaa huomattavasti, koska kilpailu satamien kesken Itämerellä kiihtyy. Tällä hetkellä transitoliikenne Suomen satamien kautta on 3—6 euroa kalliimpaa tonnilta kuin muiden Itämeren satamien kautta. Esimerkiksi Hamina-Kotka-satama häviää Pietarin satamalle meriliikennemaksuissa 5,6 euroa per tonni.

Suuriin kuljetusvolyyymeihin nojautuvassa liiketoiminnassa tätä kustannus- ja kilpailukykyeroa satamien välillä voidaan pitää merkittävänä. Väylämaksujemme vuoksi ulkomaisen operaattorin on edullisempaa ohjata transitoliikenne Baltian maiden ja Venäjän satamiin, jotka eivät peri väylämaksua ja joiden osuus transitoliikenteessä kasvaa, vaikka Suomen satamista löytyisi Itämeren alueen paras logistinen osaaminen. Jo vajaan kymmenyksen kasvu transitoliikenteen määrässä riittäisi toisaalta kattamaan valtion nykyisin transitoliikenteeltä keräämät väylämaksut. Liikennemäärän kaksinkertaistuminen riittäisi lisääntyneinä verotuloina kattamaan kaikki väylänpito- ja jäänmurtokulut.

Ensi vuodelle väylämaksut on nyt puolitettu. Tästäkin huolimatta Suomen satamille jää negatiivinen kilpailuetu, ja transitoliikenne on maksualennuksesta huolimatta edelleen vaarassa vähentyä. Väylämaksujen poistaminen kokonaan tulisikin ottaa harkintaan, sillä niiden poistami-

sen vaikutuksesta verotulot voisivat kasvaa enemmän kuin mitä väylämaksut valtion kas-
saan nykyisellään tuovat. Väylämaksun mahdol-
lisen poistamisen ratkaisussa tulisi huomioida lii-
kenne- ja viestintäministeriön budjetin alla väy-
länpidon ja jäänmurron rahoitus.

Suomen satamilla on mahdollisuus kilpailla
Itämeren alueella nykyistä paljon, paljon suu-
remmasta tulovirrasta, mikäli transitoliikennettä
rajoittavat väylämaksut poistetaan. Esimerkiksi
Latviassa transitoliikenteen osuus bruttokansan-
tuotteesta on jopa 14 prosenttia eli 3,7 miljardia
euroa. Suomen kanssa transitoliikenteestä kilpai-
levissa Baltian maissa ja Venäjällä transitoliiken-
ne onkin nostettu strategiseen ja keskeiseen roo-
liin. Suomessa ei, ikävä kyllä, vastaavaa linjaus-
ta ole kuitenkaan tehty. Näin ollen esitänkin täs-
sä lakialoitteessa väylämaksujen poistamista ko-
naan.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokun-
taan.

22) Laki sairausvakuutuslain 9 luvun 1 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 99/2014 vp (Aino-Kaisa Pekonen
/vas ym.)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Pu-
hemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään so-
siaali- ja terveystoimikuntaan.

Keskustelu

¹ **Aino-Kaisa Pekonen /vas** (esittelypuheen-
vuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä isyys-
rahan saanti edellyttää, että isä asuu yhdessä lap-
sen äidin kanssa. Poikkeuksellisesti isyysrahaa
voi saada, vaikka puoliset asuisivat eri osoittees-
sa, jos erossa asuminen johtuu esimerkiksi työti-
lanteesta eikä välien rikkoutumisesta.

Vanhempainpäivärahaa koskevia säännöksiä
sovelletaan myös niin sanottuun avoisuuteen eli
isään, joka elää lapsen äidin kanssa yhteisessä ta-
loudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Isyys-
rahan saamisen ehtona on myös, että isä on kuu-

lutunut Suomen sosiaaliturvaan vähintään 180 päi-
vää juuri ennen lapsen laskettua syntymäaikaa.
Myös adoptioisällä on oikeus isyysrahaan. Li-
säksi rekisteröidyssä parisuhteessa oleva saa
isyysrahaa sukupuolesta riippumatta, jos hän
adoptoi puolisonsa lapsen tai adoptiolapsen.

Isyysvapaa on enintään 54 arkipäivää eli noin
9 viikkoa. Tästä enintään 18 arkipäivää eli noin 3
viikkoa isä voi olla kotona äidin kanssa samaan
aikaan. Isyysvapaa voi olla palkallista tai palka-
tonta. Mikäli isyysvapaa on palkaton, maksaa
Kela isälle isyysrahaa vapaan ajalta.

Isä voi olla kotona yhtä aikaa äidin kanssa va-
lintansa mukaan 1—18 arkipäivää sinä aikana,
jolloin äiti saa äitiys- tai vanhempainrahaa. Lo-
put isyyspäivärahat voi pitää vanhempainrahan
jälkeen. Halutessaan isä voi pitää kaikki isyys-
päivärahat äitiys- ja vanhempainrahakauden jäl-
keen.

Arvoisa puhemies! Koko sosiaaliturvan etuus-
lainsäädäntö perustuu perhemallille, jossa sa-
massa osoitteessa asuu äiti, isä ja lapset. Näin-
hän ei nykyään enää aina ole. Tämä lainsäädän-
nössä edellytetty perhemalli johtaa epätarkoituk-
senmukaiseen tilanteeseen uusperheiden arjessa.
Perhekohtaisten etuisuuksien saaminen päättyy
perheiden hajotessa. Tästä seuraa muun muassa
vanhempainpäivärahan ja isyysrahan osalta se,
että taloudellinen tuki pienten lasten hoitoon ko-
tona päättyy puolisoitten muuttaessa erilleen.
Useimmissa tapauksissa lasten osalta avioerois-
sa kuitenkin sovitaan yhteishuoltajuudesta.

Tilastokeskuksen rekisteriaineiston perusteel-
la vuoden 2012 loppuun mennessä Suomessa eli
noin 530 000 eronnutta henkilöä — tämä on si-
viilisäätynä "eronnut" väestötietojärjestelmässä —
eli oli noin 265 000 eronnutta kotitaloutta. Tilas-
tokeskuksen väestö- ja kuolemansyytilastojen
mukaan puolesta vuonna 2012 kahden aikuisen
aviopariperheistä 40 prosentissa oli alle 18-
vuotiaita lapsia. Käyttämällä samaa jakaumaa
myös eronneille kotitalouksille Suomessa olisi
arviolta 105 000 eroperhettä, joissa erohtavalla
oli lapsia. Tästä joukosta vain osalla lapset olivat
alle 3-vuotiaita.

Hyvät edustajakollegat, jotka vielä täällä salis-
sa tähän aikaan jaksatte kuunnella, aloitteessam-
me ehdotetaan sairausvakuutuslakia muutetta-
vaksi siten, että puolisoitten välien rikkoutumi-
sesta johtuva erillään asuminen ei poista oikeutta
vanhempainrahaan ja isyysrahaan, jos lasten elä-
mälähtökseen ja tapaamisoikeudesta on sovittu tuomi-

olla tai vahvistetulla sopimuksella, edellyttäen, että äiti ei ole samanaikaisesti vanhempainva-paalla.

² **Katja Taimela /sd:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustajakollega Pekoselle tämän lakialoi-teen valmistelusta ja nimien keräämisestä siihen.

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan siis muutetta-vaksi sairausvakuutuslakia niin, että puolisoiden välien rikkoutumisesta johtuva erillään asumi-nen ei poista oikeutta vanhempainrahaan ja isyysrahaan. Niin kuin edustaja Pekonen äsket-täin itse totesi aloitteentekijänä, tällä hetkellä isyysrahan saanti edellyttää, että isä asuu yhdes-sä lapsen äidin kanssa.

Mitä itse ajattelen, niin perheet ovat tänä päi-vänä kovin erilaisia, perhekäsitys on muuttunut meidän yhteiskunnassamme, ja koen, että tämä äsken esitetty, itsekin allekirjoittamani lakialoite vastaa siihen huutoon, joka kohdistuu isien oi-keuksiin riippumatta perinteisestä ja yleisimmäs-tä perhekäsitteestä. Isä on aina lapsen isä isän oi-keuksineen. Jo tasa-arvoisen kohtelunkin nimis-sä toivon, että vanhempien erillään asuminen ei ole jatkossa peruste evätä isien oikeutta vanhem-pain- tai isyysrahaan. Siksi tämä lakialoite, jon-ka edustaja Pekonen on valmistellut, on varsin kannatettava.

³ **Eeva-Johanna Eloranta /sd:** Arvoisa puhe-mies! Tasa-arvo on naisen tasa-arvoa suhteessa mieheen mutta myöskin miesten tasa-arvoa suh-teessa naisiin, ja tässä aloitteessa on juuri onnis-tuneesti siitä kysymys. Meillä on todellakin vie-lä tasa-arvon eteen tehtävää tässä yhteiskunnas-sa, ja niin kuin tässä on jo todettu, isyys ei tieten-kään pääty, vaikka puoliset muuttavat erilleen. Tämä aloite onkin siinä mielessä todella kannatettava, että tässä sitten tasa-arvo ja miehen oi-keus isyyteen vahvistuvat. Toivon aloitteelle myönteistä käsittelyä.

⁴ **Timo Heinonen /kok:** Arvostettu puhemies! Edustaja Pekosen lakialoite on mielenkiintoi-nen. Itse asiassa en ole edes ajatellut, että asia on näin. Isyysrahan saanti siis edellyttää yhteistä ko-tia, ja valitettavasti meillä tänä päivänä on sellai-sia perheitä ja sellaisia parisuhteita kasvavassa määrin, että ei enää siinäkään vaiheessa, kun lap-si syntyy, olla yhdessä, ei välttämättä ole kos-kaan asuttu yhdessä.

Pidän itse sitä tärkeänä, että lapsella on oikeus pitää yhteyttä omaan biologiseen isäänsä, ja sitä nimenomaan tämä edustaja Pekosen lakialoite vahvistaa, tosiasiallisesti siis antaa isälle myös eron jälkeen mahdollisuuden olla mukana lapsen elämässä syntymästä lähtien. Pidän tätä lakialoi-tetta mielenkiintoisena ja kannatuksen arvoise-na, ja toivon, että tämä asia selvitetään. On arvo-kasta isälle mutta ennen muuta lapselle, että tä-mäkin yhteys lähtee kehittymään heti sieltä en-simmäisistä elinkuukausista lähtien.

⁵ **Aino-Kaisa Pekonen /vas:** Arvoisa puhe-mies! En huomannut tuossa äsken mainita, että tämän lakialoitteen on allekirjoittanut 23 kansan-edustajaa, ja lähes kaikista eduskuntaryhmistä se sai kannatusta. Nimiä ei kerätty mitenkään kovin tiiviisti ja pitkällä ajalla vaan aika nopeasti, jotta saadaan tämä asia nimenomaisesti tänne saliin keskusteltavaksi ja asia sitä kautta esille.

Edustaja Heinosen tavoin monet kansanedus-tajakollegat, joilta allekirjoitusta aloitteeseen pyysin, ihmettelivät, onko tämä tilanne todella Suomessa tällä hetkellä näin, ja pitivät tätä itses-täänselvyytenä, kuten edustaja Taimelakin tässä mainitsi omassa puheenvuorossaan.

Haluan kiittää tässä edustajia Heinonen, Tai-mela ja Eloranta kannatuksesta tälle lakialoitteel-le, ja toivon tietysti käsittelyssä myötämielisyyt-tä aloitetta kohtaan, mutta ennen kaikkea toivon tietysti, että asia etenee viimeistään seuraavissa hallitusneuvotteluissa, jotta saadaan tällainen epäkohta korjattua meidän suomalaisessa lain-säädännössämme.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

23) Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 101/2014 vp (Silvia Modig /vas ym.)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Pu-hemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

¹ **Silvia Modig /vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite koskee asumistukea, ja se ajaa samaa maailmaa ja liittyy hyvin pitkälle edustaja Pekosen äskeiseen lakialoitteeseen. Tällä viikolla ja viime viikolla on paljon puhuttu lapsen oikeuksista ja lasten hyvinvoinnista, ja nämä kaksi lakialoitetta parantaisivat lasten asemaa Suomessa. Eli tämän aloitteen tarkoitus on taata lapselle tai lapsille riittävästi asuintilaa myös silloin, kun vanhemmat eroavat.

Tämän on tarkoitus taata lapselle paremmat olosuhteet, olla ja elää myös toisen vanhempansa luona. Näin haluamme tukea perheitä erilaisissa elämäntilanteissa ja taata lapselle mahdollisuuden elää molempien vanhempiensa kanssa myös eron jälkeen. Siksi ehdotamme, että lapsi tai lapset otetaan huomioon paitsi niin sanotun lähivanhemman myös niin sanotun etävanhemman asumistukeen oikeutettujen neliöiden määrässä. Monesti on niin, että lapset asuvat puolet tai lähes puolet ajasta toisen vanhempansa luona. Lapset eivät siis asu vain sen vanhemman luona, jonka luona he ovat kirjoilla. On myös niin, että useimmiten vanhemmat onneksi valitsevat yhteishuoltajuuden eron jälkeen eli vanhemmat jatkavat vastuun jakamista lapsista myös eron jälkeen.

Avioero on monelle myös iso muutos henkilökohtaisessa taloudessa. Aloitteemme tarkoitus on varmistaa, että lapsilla on eron jälkeenkin koti molempien vanhempien luona. Mahdollisuus elää ja olla myös etävanhemman kanssa voi olla kiinni siitä, että toinen vanhempi ei uudessa taloudellisessa tilanteessa pysty tarjoamaan riittävästi tilaa.

Lakialoitteemme koskisi siis sellaisia perheitä, joiden alle 18-vuotias lapsi — tai lapset — on tuomion tai vahvistetun tapaamisoikeussopimuksen mukaan oikeutettu tapaamaan toista vanhempaansa avioeron jälkeen.

Oletan ainakin edustaja Niikon tukevan tätä lakialoitetta, joka selvästi parantaa lasten asemaa.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

24) Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle: Sotilasosaston asettaminen korkeaan valmiuteen osana Ruotsin, Suomen, Norjan, Viron, Liettuan, Latvian ja Irlannin muodostaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroa 1.1.—30.6.2015

Mietintöjen pöydällepano

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2014 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 17/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

25) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuloverolain 20 §:n ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano

Hallituksen esitys HE 176/2014 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2014 vp

Lakialoite LA 55/2013 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

26) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuotannollisten investointien korotetuista poistoista verovuosina 2013 ja 2014 annetun lain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano

Hallituksen esitys HE 269/2014 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 34/2014 vp

Lakialoite LA 67/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

27) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi veronilityslain 12 ja 12 d §:n sekä tuloverolain 124 ja 124 a §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano

Hallituksen esitys HE 180/2014 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 36/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

28) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aluehallintovirastoista annetun lain ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 209/2014 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 33/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

29) Hallituksen esitys eduskunnalle kestävän metsätalouden määrääkaiseksi rahoituslaiksi sekä laeiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain kumoamisesta sekä kestävän metsätalouden rahoituslain kumoamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 138/2014 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 21/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

30) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kalastuslain 8 a ja 88 §:n, metsästyslain 8 §:n ja poronhoitolain 2 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 194/2014 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 22/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

31) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi FLEGT-lupajärjestelmästä

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 178/2014 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 23/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

32) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 258/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 15/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

33) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 202/2014 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 31/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

34) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lentoliikenteen päästökaupasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 238/2014 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 22/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

35) Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenvertaisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenvertaisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 19/2014 vp) täydentämisestä

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 19/2014 vp
Hallituksen esitys HE 111/2014 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 11/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 9.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi:
Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna perjantaina 5.12.2014 kello 13.

Täysistunto lopetettiin kello 22.23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:
